

ทนายฉันทน์ วิเศษราช ใจเย็นราชวรภัคดี และผู้บริหารราชการบางระดับก็
 โทษถามถึงกฏการปกครองระบบประชาธิปไตยของเรา เราได้ปกครอง
 กันอย่างสม่ำเสมอหรือยัง มีปัญหาเรื่องแยกกันตามภาคี่ด้านนั้น ความจริง
 ข้าพเจ้าเองและมีเพื่อนภาคี่อื่นหลายคน ได้กล่าวตำหนิขณีย์เนื่อง ๆ ว่ากฏ
 ประสงค์ของนักการเมือง ไม่ใช่จะแยกจากเมืองไทยไปไหนหรอก แต่ต้อง
 การที่จะให้รัฐบาลมีเขตอำนาจที่ชัดเจนให้เป็นแก่นเป็นสารฐาน เพราะพวกคน
 เป็นที่ตำหนากัน และเป็นแหล่งเกิดทุจริตในประเทศไทยได้ นัยกตัญยง
 ง่าย ๆ ให้เห็นว่า เราน่าจะมีรัฐภาคี่ และภูมิภาคทั้งหมดทั้ง ๕ ภาคก็ถาม
 ได้ได้ตั้งส่วนตามส่วนเปอร์เซ็นต์ภาษาเดียวกัน นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลง
 การปกครองมาถึนี้ หรือก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาถึนี้ เรา
 ยังไม่ได้แจกจ่ายไปบ้างตามส่วนให้สมควร ซึ่งข้อนี้เป็นที่รบกวนอยู่แน่นอน
 ต่อว่า จังหวัดใดก็ไกลไกลตาและถ้าหากยากเข็ญเท่าไรแล้ว มีปัญหาเรื่อง
 การบำรุงกองมัยชนเท่านั้น นับเป็นแห่ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ข้าพเจ้าคิด
 หรือผู้บริหารราชการทั้งหลายคนถึนี้ และแม้ที่สุดสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ
 ในที่นถึนี้ คงจะเห็นพ้องด้วยว่า เราน่าจะมีร่างจังหวัดที่แน่นอนได้ตั้งขึ้น
 เพื่อเขาเหล่านั้นซึ่งเสียภาษามาเช่นกัน มีปัญหาภาคี่คือไปถึคือว่า มีบาง
 ท่านได้บอกถึว่า การทำเช่นนั้นเป็นการรบกวนรัฐบาลจนเกินไป แต่ข้าพเจ้าว่า
 รัฐบาลที่มีหน้าที่จะทำได้ทั้งหลายทาง ถมมคือว่า ญัตตินี้ผ่านสภาร่างนไปแล้ว
 เขียนในรัฐธรรมนูญว่า จะต้องแบ่งเงิน ๑๐ หรือ ๕ เปอร์เซ็นต์ถึก็ตาม มีร่าง
 ท้องถนแต่ละจังหวัด เมื่อรัฐบาลจ้ทำถึจะทำเช่นนั้น แต่ว่าจ้จ้ปฏิบัติแล้ว เงิน
 ซึ่งมีการตั้งจ้ทำถึมีเท่าใด รัฐบาลก็อาจจ้จัดไม่ได้ในงบประมาณ
 ของถน เพราะถนนั้น งบประมาณแต่ละส่วนแต่ละประเทศนั้นได้มีร่างจังหวัด
 อยู่บ้างแล้ว แต่ที่ข้าพเจ้าต้องการให้เขียนใจเช่นนถึเพราะว่า ต้องกรวให้
 ทุก ๆ จังหวัดมีถึส่วนถึมาเสมอในการบำรุง จ้จึงอยู่ รัฐบาลส่งไปมีร่างจังหวัด
 เหมือนกัน แต่ไม่ถึถึถึ บางจังหวัดก็ไดมาก บางจังหวัดก็ไดน้อย แต่ถึ

อีกเหตุผลสำคัญๆ ในการวางระเบียบราชการส่วนกลาง ก็ให้ไปทางก่อน
 เป็นอย่างถูกต้องเสีย มีคดีนั้นขอแก้คดีใจเขานี้ จึงได้แก้กันไว้ รัฐบาล
 คดี นี้จะได้เห็นใจจึงยกคดีเขาไม่มีภาคเสีย หรือมีเขตที่ไม่สามารถ
 ที่จะมิขอพลอะไรได้ จะได้ว่ารังทองถิ่นของเขา และเขาลืมว่า จังหวัดนั้น
 เป็นประเทศไทยเหมือนกัน ถ้าว่ารังทอง ถิ่นเดิมยกมาตั้งประชาชนต่างๆไม่
 นเป็นแห่งที่แสดงว่า แม้เขียนไปก็ไม่ทำให้รัฐบาลปฏิบัติยากเย็นแต่ไหน
 และยกประมวลหนึ่ง ^๕ ขณะนั้นประมาณปี ๒๕๔๒ มีหนังสือขอตั้งหนึ่ง ๗ ด้าน
 กว่าบาท รัฐบาลแบ่งให้ไปทางจังหวัด และแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลนี้เอง
 เมื่อเราพูดกันถึงเรื่องนว่ารังทองเขาก็ ก็พิจารณาเงินสร้างทางจำนวนหนึ่ง
 ๗ แสนกว่าบาทให้มาทางจังหวัด แสดงให้เห็นว่า ได้จังหวัดตั้งเงิน นี้เป็น
 การแสดงเห็นว่า รัฐบาลบำรุง และยังไม่มีเงินบำรุงขอประทานราษฎร ซึ่ง
 แสดงว่ารัฐบาลนี้ได้ตั้งเงินแล้ว และด้วยข้อความว่ารังทองเราหนักหนว่า
 ทำไมไม่บำรุงจังหวัดให้ท้องถิ่น รัฐบาลจึงตั้งเงิน ๒๖๕๓๓ ๑. ขอประทาน
 ราษฎร ๒. เงินสร้างทาง ^๖ เหตุที่ตั้งของรัฐบาลเป็นจำนวนถั่วเท่า ๆ กัน
 จังหวัดเล็กใหญ่ได้จังหวัดละ ๒ แสนบาท รวมตั้งขอประทานราษฎร และ
 สร้างทางนี้แสดงให้เห็นว่า รัฐบาลมีความประสงค์ตั้งเช่นนี้ แต่เขียน
 เช่นนี้ใช้รัฐบาลจะอยู่ต่อไปอีกหาไม่ รัฐบาลใด ๆ มากก็ต้องทำอย่างนี้
 เมื่อทำอย่างนี้แล้ว ปัญหาเรื่องงบประมาณก็จะพอกันได้ ปัญหาเรื่อง
 เปอรเซ็นต์ก็จะลดหย่อนลงไปได้ แล้วภาษาก็เสียภาษที่ราษฎรที่เสียมานั้น
 เราตั้งถั่วถั่วนี้ฐานไว้ก่อนว่า ทุก ๆ คนเสียภาษเท่า ๆ กัน ส่วนใครมาก
 น้อยเป็นขอเท็จจริง แต่ครั้งแรกตั้งถั่วว่าเท่า ๆ กัน คนหนึ่งส่งมคือว่า
 เสีย ๓๐ บาท แล้วเอาบำรุงเขา ๑ บาทเช่นนี้ จึงยอมมีเงินเดือน เงินค่าใช้
 ส้อยและมีเงินอื่นแล้ว แต่การจะไม่ได้เท่าไร จึงเป็นเรื่องน่าคิดว่า เรา
 ปกครองกัน ๓๗ ล้านคน ทำไมที่จะให้ควานสี่ชดความส่งมาให้ท้องถิ่น มีใช้
 ให้ทุกคน แต่ให้มากกว่าที่สุดจะมากที่สุด การปกครองที่ดีที่สุด คือต้องให้ราษฎร

เป็นไปตามเศรษฐกิจ ๆ ไป เป็นคนว่า คือคนบวชไว้กว่าร้อย เช่นนี้ ประเทศไทยควรจะต้องสร้างท่าเรือขึ้น และเมื่อควรจะต้องสร้างใหม่ ก็ต้องสร้างที่กรุงเทพฯ จะไปสร้างที่อื่นไม่ได้ขยับแล้ว ถ้าสร้างท่าเรือไม่ใช่โครงการที่มีเฉพาะกรุงเทพฯ เท่านั้น แต่จำเป็นประโยชน์ที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศที่อื่น ๆ ไป ในการกระทำความตกลงขายเรือเดินที่ควรจะไปแล้วได้ประโยชน์ทั้งสองกัน การที่จะแบ่งงบประมาณออกไปเป็นท้องถิ่น ๆ นั้น จะทำให้งบประมาณที่จะทำให้ได้ประโยชน์ที่อื่น ๆ ไปไม่เพียงพอ หรือขาดไป ผลจะเป็นการเสียหายแก่ประเทศเป็นอันมาก แม้เพราะเหตุนี้ จึงไม่มีประเทศไหนที่เขาจะตั้งระบบไว้ในรัฐธรรมนูญ เพราะว่า ถ้าจะยกตรงจะตั้งเสียเงินไปอย่างนั้นค่างานนี้ เขายอมปล่อยให้ให้เป็นผลประโยชน์ของรัฐบาลที่เขาตั้งมันไปทำประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นอกจากเหตุผลที่เราไม่ควรบัญญัติเช่นนั้นแล้ว การที่จะเขียนรัฐธรรมนูญก็มีปัญหาว่า เราจะเขียนอย่างไร ถ้าสมมติว่าเราตกลงกันในหลักการอันนั้น อันนี้เขาเห็นว่า การที่เราจะเขียนไว้ในที่ใดโดยเหมาะสมไม่ได้ เช่นเดียวกัน เป็นต้นว่า ท่านเจ้าคุณศรีธรรมราช ท่านเสนอมาให้เขียนไว้ว่า ถ้าสภาไม่ได้มีมติเป็นอย่างอื่นแล้ว ก็ให้แบ่งเงินไปบำรุงถนนเท่านั้นเท่านั้น นั่นคือหมายความว่า การแบ่งเงินทำไรนั้นเห็นไปตามความเห็นของรัฐบาล ซึ่งอย่างน้อยเป็นอยู่ในตัวแล้ว เพราะว่าจะแบ่งงบประมาณก็เข้าสู่สภาซึ่งไม่จำเป็นต้องเขียน ครั้นจะเขียนให้ตายตัว แบ่งตามจำนวนพลเมืองอย่างนั้นก็เป็นการที่ไม่สมควร เพราะเหตุว่า เป็นเหตุให้ทำให้เงินที่มาใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ของประเทศไทยก็เป็นสิ่งรวมใหม่ เพราะถูกแบ่งออกไปเป็นส่วนเฉลี่ยเสียแล้ว ท่านเจ้าคุณก็ว่า การเขียนเช่นนั้นแทนที่จะเป็นผลดี ก็จะเป็นผลร้ายแก่ประเทศเสียด้วยซ้ำไป

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญและเป็นขั้นมากแล้วครับเจ้าคิดว่าการที่จะร่างรัฐธรรมนูญหรือเขียนหรือแก้ไขกฎหมายนี้ เราจำเป็นต้องมีการพูดหรือเรื่องคล้าย ๆ กัน ๆ นี้ เพราะว่ารัฐธรรมนูญเป็นระดับที่ต่าง ๆ

นั้น ส่วนมากเขาขมขื่นแต่ก็ให้เห็นเรื่องอย่างนั้นมาเยอะมาก แล้วก็คิดว่า
 การบำรุงท้องถิ่นของทางรัฐบาลไม่ได้เอาใจ สันนิษฐานจนร้อย ๆ ปี ไม่ใช่เขยื้อน
 การที่เราไม่ได้ค้นบำรุงเอาใจใส่แบบผลให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ เราจะ
 เห็นว่าเมื่อร้อยปีเป็นเหลื่อมกันขยงเดียวกัน คนหัวเมืองได้มีความรู้ ได้รู้ได้
 เห็นอะไรมา ก็มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็ไพร่ฟ้าส่วนในทางการบ้าน
 การเมือง ก็นักศึกษาคณะ ๖-๗ พัน พวกนั้นก็เป็นอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิด
 น้อยเนื้อต่ำใจ ทำให้เกิดคดีขึ้นในภาคอีสาน และชงยากดีเพียงในภาคอีสาน
 เท่านั้น จังหวัดต่าง ๆ มีทุกแห่ง ทางภาคพายัพ ภาคใต้ก็มี เขารู้ว่ารัฐบาล
 กลางไม่ได้เอาใจใส่ ทั้งเมื่อพิจารณางบประมาณที่จ่ายสำหรับงบประมาณ
 แล้วจะเห็นว่า ความเหลื่อมล้ำแตกต่างกันที่เป็นอยู่ทุก ๆ ปีในระหว่างการใช้จ่าย
 ายส่วนกลาง คือจังหวัดกรุงเทพฯ ขบปรืออย่างนี้ มีงบประมาณที่จะจ่าย
 สำหรับเฉพาะกรุงเทพฯ เขาไปตั้ง ๓๐ ล้านบาท การรถออกทอง การ
 ประปา การไฟฟ้า การซ่อมแซมสะพาน การทำถนน ไม่รวมรวมถึงการซ่อม
 แซมราชสถานรวมทั้งการซื้อหัวโขน การถนนครึ่งเขาไป ๕๐ ล้านบาทแล้ว
 แต่ในหัวเมืองอย่างที่ว่า จังหวัดตะลันนาค โดยเฉพาะการบำรุงถนนหนทาง
 หรือจะไปสร้างอะไร ที่ถ้าหากจะเทียบกันแล้วจะเห็นว่า เป็นการเหลื่อม
 ล้าต่างกว่ากันเป็นอันมากกว่า การบำรุงจังหวัดต่าง ๆ ที่พระราชอาณาจักร
 ที่เป็นอยู่อย่างเดิกล้านหนึ่ง เขามาเทียบกับจังหวัดพระนครแล้วใกล้เคียงกันเป็นอันมาก
 เพราะเหตุว่าไม่มีงบประมาณที่จะช่วยบ้างเลย ถ้าหากว่าเราจะเขียนไว้ด้วย
 ถึยบังคับว่าจะต้องทำไว้บ้าง ผิดข้างหน้าจะดีขึ้นเป็นอันมาก ถ้าหากเราทำกัน
 อยู่ทุกวันนี้ พวกเล่นกอล์ฟมีอยู่กรุงเทพฯ ตะโกลีในกรุงเทพฯ แล้ว
 อีก ๒๕ ปีจะเป็นแค่ไหน ชาวเขาก็คิดว่าจะมียิ่งกว่าเขยื้อน ยิ่งยิ่งกว่าหมกขี้
 เวจาน ถึงแม้ว่าจะเป็นรัฐเดี่ยว การใช้จ่ายเราคืออาศัยรัฐบาลกลาง จะคิด
 อะไรไหนก็ตาม แต่เงินส่วนแบ่งไม่ใช่จำนวนมากมาย คือแบ่ง ๑๑ เปอร์เซ็นต์
 เท่านั้น ถ้าหากว่ารัฐเหมาอะไร จะทำที่ไหนเป็นการใหญ่ เช่นสร้างท่าเรือ

เงินทศน ๑๒ เปอรเซ็นต์ก็ยังมีอยู่ ท่านเขียนแต่เพียงว่าบังคับ ว่าจะต้องไป
จังหวัดนั้นจังหวัดนั้นเท่านั้นเปอรเซ็นต์ คือเป็นจำนวนน้อยมาก ไม่รู้เข้าไป
คงหรืองบประมาณ ๑๒ เปอรเซ็นต์ก็ยังไม่เข้าไปเท่าไร จังหวัดเขาใจว่าได้
ไม่ถึงล้านด้วยซ้ำไป แต่ได้หลาย ๆ เป็นเงินก้อนมากทางจังหวัดนั้นจะ
สร้างเช่นโรงพยาบาล ถนนหนทางจะดีขึ้น และจะทำให้คนในท้องถิ่นเขาเห็นว่า
เขาได้รับการบำรุงบ้าง แต่ด้วยความคิดที่จะแยกรัฐฯ จะไม่เกิดขึ้น ถ้าทำ
อย่างนั้นเขาจะกลัวว่าคิด ขย่ำว่าแต่คนอื่น เพราะฉะนั้น ก็ขอฝากไว้ด้วย

นายสุวิชัย พันธุ์เกษมสรู (กรรมาธิการ) : สำหรับท่านจะ
กรรมาธิการก็คงเห็นเดียวกับท่านสมาชิกทั้งหลาย ในอันที่บ้านเมืองเราเจริญ
ก้าวหน้า ในเรื่องการบริหารท้องถิ่นหรือชนบทต่าง ๆ นั้น แต่ขอให้ท่าน
ทั้งหลายได้ฟังว่าถกเถียง การที่จะเขียนผูกมัดใจเช่นนั้น ผลจะเป็นประการใด
คือเราจะผูกมัดกับขอว่า จะต้องมีเงินเท่านั้นเปอรเซ็นต์ของงบประมาณแล้ว
แล้วจ่ายไปท้องถิ่นต่าง ๆ ท่านก็ยอมรับแล้วอย่างมากที่สุด จังหวัดหนึ่งได้เงิน
เพียงไม่กี่แสนบาท หรือไม่กี่หมื่นบาท ก็เช่นนั้น เงินงบประมาณที่แบ่งออก
ไปเป็นเบี้ยหวัดแจกหัวแตกแล้วจะได้อะไรประโยชน์อะไร เพราะฉะนั้น ขอให้อีก
ว่า ถ้าผู้แทนเป็นที่ควบคุมบริหารราชการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญ ก็เมือง
ประมาณนั้นไม่มีการบำรุงท้องถิ่น คือเขามารัฐส่วนกลางเป็นอันมาก ก็
สมาชิกขอจะไม่รับงบประมาณ หรือเมื่อรับงบประมาณแล้ว ก็ขอที่จะแปร
ผูกมัดท้องถิ่น หรือเพิ่มรายการเหล่านั้นได้ หรือว่ารัฐมนตรีแต่ละคนซึ่งเขาไป
บริหารราชการนั้น บางส่วนก็เลือกไปจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แล้ว
ท่านขอให้ท่านทั้งหลายได้ฟังเถิด ในระบบที่พรรคการเมืองเช่นนั้น แต่ละ
พรรคการเมืองแต่ละคนจะแสดงนโยบายได้แก่ประชาชน ซึ่งแต่ละคนก็พรรคของ
คนเข้ามาบริหารประเทศชาติ เพราะฉะนั้น ประชาชนที่จะเลือกก็ผู้แทน
ราษฎรก็คิดคำนึงถึงว่า เขาจะทำอะไรไม่ได้ ถ้าหากว่าท่านจะผูกมัด

ถูกมีควรัฐนาถ เตะเราที่เมื่อก่อนเป็นรัฐบาล ท่านจะได้รับความเดือดร้อนแต่จะร้องว่าทำไม่ได้ ก็อยากขอให้ท่านกรรมการได้ใคร่ครวญให้ถี่ ชะยำไปก็คิดว่าชะโรยาก ชะยำก็คิดว่าทำไมโดนดักไม่ทำ ขอให้คิดง่าทำได้ก็จะเป็นอย่างไร เวลาร่างรัฐธรรมนญเพื่อคความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยใหม่ ที่แล้ว ๆ มานันเจริญศรีกเปต่า แต่เราจะไปขใจกับคความมุ่งม่านกับการสร้างชาติเท่าที่แถมมาได้ยั้งไร เพราะฉะนั้น กระผมเห็นอ่าเราควรจจะแบ่งให้จังหวัดเขวม้างแทนที่จะมอบให้คนรัฐบชาติ และที่ท่านกรรมการบอกง่าให้รัฐบชาติฝ่ายเดียวเป็นผู้จรรณา แต่ชาติจะไม่เจริญ เช่นในการสร้างทำเรือเป็นต้น ท่านคิดหรือเปล่งอ่า เมื่อสร้างทำเรือแล้วสินค้าไม่มีถั่งม็กมาไม่ได้ เพราะขาดการคมนาถม เพราะฉะนั้น จึงทำการขนส่งไม่ได้ เพราะไม่มีการขนส่งจากคันทาง แต่ในการสร้างทำเรือก็จะถาเป็นคสดเจ้าไปหมด เพราะฉะนั้น เมื่อส่งปลดายทางก็ควรจะถั่งคันทางด้วย ข้าพเจ้าขอให้ท่านถั่งสภาพของชาวชนบท และท่านผ่านไปตามชนบทแล้วท่านจะเห็นว่าทางชนบทนั้น เขาควรจะได้ รมกับการบำรุงจากชาติประเทศอย่างไรบ้าง เพราะเนื่องจากเขาคได้เสียภาษ้อกรให้ทุก ๆ ปี

พล.ร.ต. เต็ก สุมิตร ร.ม. : ข้าพเจ้ายังไม่เข้าใจ เพราะคิดไปว่า ทำไมสมาชิกสภาผู้แทนถันมีเกียรติของชาติถั่งจะมาโศครวญในสภาว่าง ๆ น ในเรื่องทว่า รัฐบชาติแม้งมันผลไม่พอสำหรับจังหวัดของท่าน ขอให้ท่านคิด ผู้แทนกรุงเทพ ๆ มีเพียง ๔ คน แต่อีก ๗๖ คนเป็นผู้แทนต่างจังหวัด เหตุใดท่านถั่งได้มาโศครวญถัน ที่โศครวญคือทโนน งบประมาณแผ่นดินจะผ่านได้โดยพอกท่านให้ผ่านหรือไม่ผ่าน ทำไมท่านให้ผ่านไปโดยท่านไม่พอใจ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่มีความจำเป็นอะไรเลยที่เราจะมามัญญัตติไว้ในที่นี้ เราควรจะไปคัดกรในทางอื่น ข้าพเจ้าเข้าใจอ่าทำไมท่านททโนนไม่ได้ เพราะอ่าสมาชิกทั้งหลาย มีเมใจในตัวของท่านเอง ในการแม้งมันผลไม่ให้งจังหวัดถั่งถันนั้น ท่านจะได้ผลเต็ม

ท่านจึงปล่อยให้รัฐบาลกลาง แลร์ชาฟแจกเห็นด้วยแก่มัตทิกัน และข้าพเจ้าเองก็ยังสงสัยว่า จะไม่ไ้ผลประโยชน์เต็มที่ จึงรักที่จะมอบให้รัฐบาลกลางดูแลการที่ไ้รัฐบาลกลางไปทำนั้น ถึงแม้ที่ท่านแบ่งไปนี้ ข้าพเจ้าก็ยังรู้สึกว่าจะเสียผลประโยชน์ เพราะเหตุว่า ยกตัวอย่างเช่นในกรณีข้าพเจ้าสันติคดีจะเป็นการผูกมัดรัฐบาลเกินไป) แต่ทว่าเราต้องไว้อย่างกว้างขวาง ดังกรรมวิธีการเขียนอย่างในร่างหลายข้อหลายประเด็นมาแล้วว่า รัฐบาลจะต้องพึงตั้งเดรั้ม รัฐบาลจะพึงช่วยเหลือ รัฐบาลจะพึงจัดกรร แต่ไม่อาจเพิกนันทานเฟอรเชนค้เดิมชนชกนโยบายที่ท่ามาแล้วนั้น ข้าพเจ้าก็มีความไม่ไ้ดี มีผลเป็นทางที่จะไปไ้ดี ในเรื่องกรรที่จะบำรุงท้องถิ่น ข้าพเจ้ามองเห็นความสำคัญและความจำเป็นตั้งแต่นักหลายท่านได้ขอขยายละเอียดแล้ว ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องกล่าวซ้ำ ขอแต่จะข้แจงในท่นว่า งบประมาณแผ่นดินที่จะบำรุงบ้านเมืองนั้น คงมีส่วนใหญ่ ๆ แบ่งเป็น ๒ ทาง ทางหนึ่งทำเพื่อสังธารณะสังกรรมาช้การโคข้แรงว่า ทำทำเรช ค้าถนนสายใหญ่ๆบ้าง สร้างตั้งนตั้งนอันเป็นประโยชน์สง้าวาระ ตั้งนนักทำประโยชน์ปกติ ซึ่งส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคไ้รับตั้งงบประมาณ อีกส่วนคือส่วนท้องถิ่น ส่วนของท้องถิ่นต่างกับส่วนภูมิภาค ส่วนภูมิภาคเป็นจังหวัดเป็นอำเภอที่ท้ออยู่เดยอน คำว่าท้องถิ่นหมายถึงชนบท นับแต่หมู่บ้านตำบลขึ้นมา เพราะฉะความเชื่อมโทรมและความไม่เจริญก้าวหน้าของชนบท ของหมู่บ้าน ของตำบลนั้น นับเป็นเดลาหลายร้อยมีมาแต่ทั้งประเทศไทยเราไ้ปกครอง ตั้งแต่สมเด็จพระนารายณ์สีกขีวราช ตลอดจนปกครองในระบอบประชาธิปไตยมา ๑๑ กอว่าแท้จริงก็ทำนส่งมาช้หลายท่านกล่าว ว่าหมู่บ้านและตำบลเป็นอันมากนั้น ไม่มีอะไรกระตือองจน ไม่มีอะไรที่ควรจะทำควรจะเป็น ภาษชากกรรที่เสียมมาช้ก็ไม่ไ้รับ กลับไปบำรุงไ้เห็นท่นตาจริงช้ในทางบำรุงส่วนกลางนั้น อันเป็นในทางสง้าวาระบุ้โลกและทางสง้าวาระ แต่ในส่วนนี้เพราะท้องถิ่นตั้งรัฐบาลตั้งงบประมาณแล้วนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าจะงบประมาณบำรุงท้องถิ่นช่วยเหลือกัน

ท้องที่ตามเดิม ๆ บางที ๕ ล้านแต่ใน ๑๐ จังหวัด ถ้าจะแบ่งตามลัทธิราว ๆ ๕ พันตำบล แบ่งแล้วก็ได้ตำบลละไม่กี่ร้อยบาท หรือช้อย่างมากพันบาท ถ้าอะไรไม่ได้ เพียงแต่จะขอคะแนนออกคอกอง หรือว่าอะไรต่างบ้างบอกทำไม่ได้

แล้วในหนทางงานสมาชิกผู้แทนราษฎรได้แปรญัตติเรื่องนี้ ชาวเขาได้สังเกตเห็นความสำคัญว่าต้องการ ให้ได้มีงบประมาณส่วนหนึ่ง ให้มากกว่าปกติก็รัฐบาลจัดขยับเจตนา และขาดความห่วงใยดูแลจนแท้จริง มีได้บ้างให้กระทรวงอื่น เป็นที่เห็นว่า หน่วยงานทางหมู่บ้านบางแห่งเหลือเกินคิดขอยังกันไม่ได้ ไม่มี ความสะดวก ข้ามมาข้ามท่าไม่มีสะพาน ขอให้ได้เงินส่วนนี้เรียกว่าเงินบำรุงท้องที่ไปจัดทำนอกเหนือของประทานราษฎร นอกเหนือการจัดทำสาธารณูปโภคให้เป็นเงินบำรุงท้องที่ งบประมาณจัดให้ทุกปีแต่ยังเหลือเกินถึงชาวเขา ทรานเรียนมาน

หลวงองค์คุณานวัฑฒ์ : กระผมแปลกใจเหลือเกิน ท่านสมาชิก ผู้ที่ปรายรังถึงเมื่อก่อนเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทน แต่ท่านกลับไม่เห็นด้วย ก็อยากจะถามง่าย ๆ ว่า ท่านเคยพิจารณาการบำรุงจังหวัดเชียงใหม่ได้ หรือไม่ได้สมัยที่ท่านเป็นผู้แทน ทั้งนี้เพราะว่า เราจะต้องให้สมาชิกแต่ละคนเขาไปปลูกปลากันมีรัฐบาลเป็นการยาก จังหวัดใด ๆ ก็ชด ก็เหมือน นั้นความมั่นคงกลุ่มเป็นกันจึงไม่เกิดขึ้น กระผมมีความเห็นสอดคล้องกับ ท่านผู้แปรญัตติว่า สมควรอย่างยิ่งที่จะควรจะได้วางคิดเสาะสำหรับบำรุงใน ชนบทให้เป็นการประจำ ท่านกรมวิชาการท่านไม่ยอมทำ ท่านเกรงว่า ถ้าหากว่าแบ่งเงินไป ๑๐ เปอร์เซ็นต์ หรือ ๒๒ เปอร์เซ็นต์ เพื่อบำรุงท้องที่ แล้วจะทำให้งานของชาติเสียถึงกัน ผมกลับเห็นตรงกันข้าม มันมีเพียงที่จะ ทำให้เจริญเท่านั้น จะเสื่อมได้ช้อย่างไร ในเมื่อเราบำรุงชนบททั่วทั้งประเทศ ให้เจริญขึ้นพร้อม ๆ กัน ท่านเกรงว่าการแบ่งเงินนั้นจะเป็นแบบหัวแตกหัว แหก ความจริงเงินล้านต้องล้านไม่ใช่เบี้ยหัวแตกหัวแตก เสมอโครงการนี้ ถ้าอวททำอะไร ๆ ได้แล้ว ถ้ามีแล้วกระผมแน่ใจว่า ใน ๑๐ ปี ๒๐ ปี ตาม

จังหวัดต่าง ๆ ในชนบทจะเจริญขึ้น ขอให้ท่านทั้งหลายได้ไปตรวจการนาข้าว
 ว่า เมื่อ ๕๐๐ ปีมาแล้วกับเดี๋ยวนี้ในชนบทมีอะไรแตกต่างกับบ้าง มันก็
 เหมือนกันนั่นแหละ แม้แต่ในจังหวัดเชียงใหม่เชียงใหม่อย่างไร มันก็เป็นอย่างนั้น
 ก็เพราะอะไร ๆ ก็มอบให้รัฐบาล รัฐบาลจะมองไปทอดังใดอย่างไร ผมเห็น
 ว่าการแบ่งเป็นการที่ดีสุด แล้งก็เหมือนเป็นการแน่นอนว่าเราได้แบ่งทุก ๆ ปีแต่ก็
 ทั่วความโครงการนั้น ธรรมดาเห็นว่า จะเป็นการดีก็อาจจะให้ผู้แทนราษฎรนั้น
 คิดนั่นก็เป็นอย่าง ๆ ไป ท่านบอกว่าจะปล่อยให้เป็นนโยบายของรัฐบาลแต่กว่า
 แต่ความจริงไม่แน่ เรื่องปล่อยอย่างนั้นธรรมดาเห็นว่า เพื่อความยุติธรรม
 และเพื่อให้บ้านเมืองเจริญพร้อม ๆ กัน ก็ควรแบ่ง ๓๐ หรือ ๓๕% ก็ไม่เสีย
 หาย แล้งมันเสียเงิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ถ้าสำหรับบำรุงข้าราชการมันเป็น
 ประโยชน์อะไร ก็ถ้าหากว่ารัฐบาล ๓ ใน ๓ หรือ ๓ ใน ๔ ของ ๕๐ เปอร์เซ็นต์
 เช่นนี้ไปบำรุงก็ไม่เห็นจะน่ายาก ถ้ามันว่าท่านแบ่งคณะ ๒-๓ แฉ่นบาท ว่า
 ในโครงการดำรงฐานะอยู่ด้วย มันหลายเดือนมาแล้ว เมื่อข้าพเจ้าได้เป็น
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ข้าพเจ้าก็บอกว่าการขาดกลางไม้ต้อง
 เป็นห่วงเป็นใยแล้ว เราได้เงินแล้ว มันจะเป็นข้อที่ทำให้เกิดความเสียหาย
 ให้แก่จังหวัด เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าไม่เห็นว่าจะเป็นอย่างยากอะไรเลย ท่าน
 ก็เห็นเข้ามาในกรณีนั้นบอกข้าพเจ้าไปว่าคงจังหวัดข้าพเจ้าบ้าง ถ้าท่านไม่
 บำรุงแล้วอีก ๒-๓ วัน ข้าพเจ้าจะเมื่อยก็ไปขายไม้ไว้ฉางโรงงาน เพราะฉะนั้น
 ขอให้จัดการโดยด่วนด้วย แล้วรัฐบาลนั้น ๆ ก็จะต้องท่านเป็นกำลัง ก็
 รับผิดชอบให้ท่านเป็นการด่วน ข้าพเจ้าไม่เห็นเลยว่าจะทำไม่ได้ไว้ใน
 ๓๐ วัน เพราะเหตุว่าบางคนที่ตั้งภาคอีสาน อีสานมันมีพื้นที่ ๓๐ คนใน
 จำนวนร้อยละ ๖ รัฐบาลไม่ถือหรือสามสี่คน เมื่อไร ๆ ก็ถือว่ารัฐบาลได้
 เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่น่าจะวางใจในนโยบายของรัฐบาล เราไป
 จักการกับรัฐบาลในทางดีจะเป็นซึ่งก็เหมาะกว่าเป็นอย่างยิ่ง แต่ท่านก็มี
 โอกาสทำอะไรได้ก็หลายอย่าง ดังที่กรมการก็ได้มีประวัติมาแล้วว่า

LIERT

แปรรูปที่ดีได้ ทำอะไร ๆ ก็ได้ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าคงจะเป็นประโยชน์มาก และสม่ำเสมอด้วย

ขุนกองฤทธิศึกษากร : สำหรับท่านสมาชิกผู้เกียรติในแปรรูปที่ดี ในเรื่องนี้ ข้าพเจ้ามีความเห็นสอดคล้องกับท่าน ข้าพเจ้าได้รู้สึกว่ามีความเห็นอกเห็นใจทางกรรมวิธีการมาก ที่ข้าพเจ้าเห็นอกเห็นใจโดยเหตุที่ว่า ท่านกรรมการนั้นได้คิดเป็นอย่างดี คือว่าได้ไตร่ตรองใจเข้าแทน ทั้งทางฝ่ายรัฐบาลและแทนทางฝ่ายประชาชน คือเพื่อให้เกิดการต่าง ๆ ได้เป็นไปในสายกลาง ที่ท่านได้คิดเช่นนั้นข้าพเจ้าก็เห็นชอบด้วย แต่ว่าความดีความเห็นของท่านนั้นข้าพเจ้าเห็นว่าไม่น่าจะเป็นไปได้ด้วยดี เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าจึงได้สนับสนุนทางฝ่ายท่านผู้แปรรูปดี มีท่านกรรมการฝ่ายสนับสนุนทางฝ่ายกรรมการหลายท่าน ได้กล่าวเป็นท่านรองว่า ชัยภักจะไหวรัฐบาลนั้นได้มีโอกาสดังนี้ไม่ผู้คิด คือให้ทำอะไรทำอะไรได้โดยดี และให้สนับสนุนกับเหตุการณ์ แต่ว่าในเรื่องเช่นนี้ข้าพเจ้าเห็นว่า น่าจะเป็นทางที่จะปรารถนาประนีประนอมได้กับท่านผู้เกียรติทั้งหลายได้ คือว่าถ้าหากว่าเห็นว่าจะเป็นการหลุม โปรรูปไม่ได้ คือว่าหากว่าอาจจะเป็นงบประมาณตายตัวว่าให้บำรุงท้องถิ่น ท่านเหล่านั้นเองเช่นกัน ก็อาจจะเป็นการขัดข้องจะเป็นการผูกมัดรัฐบาลเกินไป แต่ว่าถ้าเราจะทำอย่างที่ท่านกรรมการและท่านสมาชิกผู้เกียรติได้สนับสนุนมาตลอดนั้น มันทำไม่ได้ คือว่า ท่านกล่าวด้วยข้อความที่เป็นความฉลาดเหมือนกัน แต่ว่าท่านขาดความเฉลียวคิดอย่างนี้ ท่านบอกว่ามีแทนในพระนครมีอยู่ ๕ คน ผู้แทนต่างจังหวัดมีอยู่ ๑๖ คน แต่ท่านคิดว่า ถ้าผู้แทนหัวเมืองเราพวกมันได้ เรามีความยินดีอันเดียวกันได้แต่ ข้าพเจ้าก็อยากจะทราบเพียงว่า คณะผู้แทนหัวเมืองเป็นรัฐบาลเขี่ยมาตลอด แต่เห็นเหตุผลหลายประการ และขอรับชาติเงินยอกบ้างกับหัวเมืองไม่ได้ ซึ่งแม้แต่ข้าพเจ้าอยู่ทางอีสานแข่งกับพวกมันไม่ได้ เมื่อใครเสนออะไรขึ้นมาก็ไม่ได้สนับสนุนอะไร ต่างคนต่างอยู่ ก็อย่าเป็นของขี้

การที่จะแปรญัตติในเรื่องที่ เช่นของประมาณ ก็ไม่ได้ผล เพราะว่าคนนั้น
 เสนอให้จังหวัดของตัว คนนั้นจะเข้ามา มันก็ข้อแย้งกันไป ในที่สุดก็ไม่
 ดึงมันขึ้นมา ยุติคดีก็ตก เพราะฉะนั้น ก็มึงตั้งรัฐบาลจะทำ แต่รัฐบาลจะทำ
 ท่านบอกทำให้ไปแปรญัตติหรือให้ไปขอรอง อย่างนั้นอย่างนั้น ก็ไปไม่ได้
 มันไม่มีอะไรที่เท่ากับตรงไป ในรัฐธรรมนูญให้ปรากฏว่า รัฐบาลจะเอา
 ใจใส่ รัฐบาลจะเพ่งเล็งอยู่แล้ว และถ้าเป็นนโยบายตั้งที่เขื่อนไว้ตามแผน
 แล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าจะไปได้ และทำให้รัฐบาลสามารถใช้ได้ จริงอยู่ขณะนี้
 เป็นปกติเช่นนี้ไม่ได้หลายประการ ข้าพเจ้าก็เห็นด้วย แต่ในขั้นข้าพเจ้าเห็น
 ความจำเป็น แต่ในที่สุดข้าพเจ้าจะขอรับรองเป็นทางปรานีปรนนิบัติว่า ชุด
 กรรมการก็ได้ไปทบทวนข้อเสนอนั้น และกรรมาธิการจะเขียนอย่างไร เพื่อ
 ให้รัฐบาลถ่วงใจเพ่งเล็งและเขี่ยของทั้งที่ขึงนั้น จึงที่แปรญัตติใหม่ ก็
 จะเป็นการไปด้วยกันได้ด้วยดี

พล.ท. ชีวะ วิจิตรสงคราม : ก่อนที่จะประเมินขอให้ความเห็นว่ามี
 รัฐบาลหนึ่ง ๆ ที่ว่ากันว่านั้น ไม่มีรัฐบาลใดที่คิดจะบำรุงพระนคร สมบัติ
 โดยไม่คำนึงถึงส่วนภูมิภาค แต่ว่า ด้วยเหตุที่ทางพระนครเป็นเมืองหลวง
 แลเราต้องไม่มีความเห็นหาเรา เมื่อเป็นเช่นนั้นแล้ว การที่เราจะบำรุงประเทศ
 เพื่อให้เป็นกสิกรรมก้าวหน้า เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะตั้งตชช.เนื่องกับภายนอก
 ของประเทศ ก็ต้องมีกรทำบางสิ่งบางอย่าง เพื่อผลของการก้าวหน้าในด้าน
 รถมช. ยกตัวอย่างว่า จะสร้างท่าเรือที่ดี หรือจะสร้างสะพานพระราม ๖ ก่อ
 หรือจะสร้างสะพานพุทธยุคศตวรรษที่ ๒ ก็ไม่ใช่เป็นผลดีสำหรับคนพระนคร หรือ
 ทั่วทั้งบ้านนี้ นั่นแหละเป็นผลดีที่เราให้ทั้งคนในถิ่นที่จะได้คนมาลงทุน
 กับศูนย์กลาง ซึ่งบ้านเรา มีหน้าที่ทางจังหวัดนั้นมันทางที่จะเจริญก้าวหน้า
 ด้วย เพราะฉะนั้น ตามที่ท่านสมาชิกบางท่านได้กล่าวไว้ว่า รัฐบาล หรือที่
 แล้ว ๆ มันนึกคิดเพราะแต่บำรุงศูนย์กลาง ก็จะมีคิดว่า ค่าพด.ทางที่จะทำ
 ให้ย้ายมาบ้านกลาง ๆ ไปสร้างดีก็เห็นใจว่า พงษ์รัฐบาลนั้นคิดแต่บำรุงเพราะแต่

ส่วนกลางเท่านั้น การที่จะบำรุงที่ไหนอย่างไรนั้น กระผมคิดว่า เราควรจะ
 คำนึงถึงในส่วนรวมก่อน ในส่วนรวมนี้ยกตัวอย่างว่า เฉพาะในทาง
 เศรษฐกิจ เราก็ตั้งคำถามถึงว่าเอกชนเศรษฐกิจนั้น ไม่ใช่คิดเฉพาะแต่ภายใน
 ประเทศ ต้องคิดเป็นของโลก แล้วเวลานะไร ๆ ก็ต้องไปคิดเป็นของโลก
 และเราเองก็จะต้องมีแผนเศรษฐกิจของประเทศ แปลว่าจะต้องทำ ข้อค
 นomy หนึ่ง ของประเทศขึ้น อันนั้นก็กินความไปถึงการคมนาคม รวมไปถึง
 ขดพลังงาน รถไฟ และอื่น ๆ ทั้งหมด การทำเช่นนั้นก็ต้องมีแผนสำหรับประเทศ
 เมื่อมีแผนสำหรับประเทศขึ้นแล้ว เราจะไม่เงินที่จะทำแต่อย่างเดียวร่วมกันหมด
 หรือจะแบ่งเฉลี่ยกันนั้นมันคงทำไม่ได้ เพราะฉะนั้น ต้นทุนก็ต้องวางว่าจะ
 ทำก่อนไหนก่อนไหนบ้าง เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมาย เมื่อเป็นผลอย่าง
 นั้นอยู่แล้ว การที่เราจะใช้เงินนั้น ถ้าเราดูตามยอดแล้วก็ต้องไปตามแผนที่
 นโยบาย รัฐบาลจะต้องวางได้เป็นคราว ๆ ไป คราวนี้เราจะมาคิดแบ่งเงินกัน
 ที่จะบำรุงส่วนภูมิภาคนั้น ในส่วนภูมิภาคนั้นเองเราก็ไม่สามารถที่จะทำให้
 เป็นการส่งมาเติมยี่ห้อกันไม่ได้ ยกตัวอย่างว่า แม้แต่ทางภาคอีสาน ก่อนที่จะ
 ทำอะไร สมมติว่า จะสร้างถนนก็ตาม หรือจะทำอะไรก็ตามกับมหา
 ศูนย์กลางคมนาคมก่อน ต้องหาสิ่งที่ยอมรับมาหาศูนย์กลาง แต่ก่อนโยงเข้า
 มาหาทำเรื่องใหญ่ในพระนครนี้เอง เพราะฉะนั้น ถ้าเราจะจัดให้ไปส่งมาเติมกัน
 ทำทุกอย่างให้เหมือนกันแล้ว ก็เมื่อไรโครงการนั้นจะสำเร็จไปได้ มันได้ไป
 ละแต่ถนัดน้อยไม่เป็นถ้าเป็นอื่น ค่าย ๆ กับบ้านเราจะสร้างเขื่อน สร้างครุ
 ฑ์เราก็เงินสร้างเขื่อนเท่านั้น ส่วนที่จะบำรุงส่วนภูมิภาค สร้างครุฑก็ยังไม่แล้ว
 และเมื่อไรจะเสร็จ โดยเหตุนี้จึงต้องไปตามนโยบายว่า จะทำอะไรก่อนหลัง
 ส่วนที่ว่า มีเงินก่อนหนึ่งทอดจะหมายความว่า เงินที่จะบำรุงส่วนภูมิภาค
 เป็นส่วนที่เรียกว่าหาเฉพาะภายในจังหวัด ถนนถนนเงินที่เขาใจว่า ทุก ๆ
 รัฐมันก็ได้แบ่งเฉลี่ยไปแล้ว อันนั้นก็เป็นการบำรุงภายในอีกทีหนึ่ง เหตุผล

เป็นเช่นนั้น เพราะฉะนั้น การที่เราจะแบ่งเงินไปก็มีทั้งคุณและโทษอย่างที่ว่ากัน ถ้าหากว่า เราแบ่งเงินเดี่ยวก็นำ โครงการนี้ใหญ่ก็ทำให้ล่าช้าไป ทีนี้ถ้าหากว่า เราจะเอาเงินมารวมกันทำโครงการใหญ่ก็เป็นทางที่อาจจะทำได้อะไร เป็นล้าเป็นต้น ยกตัวอย่าง จะสร้างโรงพยาบาลก็ตาม จะสร้างโรงพยาบาล ทุกจังหวัดก็สร้างไม่ได้ ที่จำเป็นจะต้องสร้าง เฉพาะอันไหนสำคัญก่อน ถ้าก็กันไป อย่างนั้นจึงจะเป็นผลที่สัมความมุ่งหมาย ด้วยเหตุนี้เอง กระผม คิดว่าการที่จะบำรุงอย่างไรนั้น มันก็ต้องจะเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งท่านผู้แทนทุก ๆ จังหวัดก็เป็นผู้แทนซึ่งเป็นผู้บริหาร เห็นว่าควรจะทำอย่างไร ตามลำดับก่อนหลังเป็นคราว ๆ ไป ในที่นี้ไม่ใช่หมายความว่าจะตัดเงิน ไม่มีการบำรุงเสียแต่ก็ยังมีมีการบำรุงบ้าง แต่อาจจะผูกมัดถึงกับบอกว่าจะเป็นเท่านั้นเท่านั้นเปอร์เซ็นต์นั้น กระผมคิดว่าจะเป็นการผูกมัดมากเกินไป แล้วอีกประการหนึ่ง เราควรจะต้องตั้งทางการเงินของรัฐที่เป็นอยู่ ณ บัดนี้ ไม่ได้มีงบถึงจะเอาเงินที่จะไปจ่ายอะไรได้ เรายังมีข้อผูกพันข้อผูกหลายอย่างทั้งรัฐจะต้องจ่ายเงิน ยกตัวอย่างว่า เรื่องค่าเสียหายยังไม่ได้ให้อะไร อันนี้ก็หลายอย่าง ยังไม่มีเงิน เพราะฉะนั้น ยังมีมีการลดเงินแต่ก็ควรทำให้ทางการบำรุงประเทศถ้าหากเกินไป กระผมเห็นว่า ไม่ควรไปผูกมัด เอาไว้ให้เป็นนโยบายของรัฐบาล ซึ่งรัฐสภาควบคุมเป็นมี ๆ ไปจะเหมาะกว่า

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : นายทองม้วน ฯ

นายทองม้วน อรรถาทร : การแปรญัตติที่เราใจว่ามีเจตนาที่ดี จะบำรุงท้องถิ่น แต่ปัญหาที่เราจะพิจารณาเดี่ยวนั้นว่า ในกรอบแบ่งเงินเพื่อไปบำรุงท้องถิ่น เราควรจะให้เป็นแนวนโยบายของสภาว่างรัฐธรรมนุญ หรือปล่อยให้สภาผู้แทนเป็นผู้วินิจฉัย ความจริงถ้าหากว่า เราจะบัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนุญแล้ว เรือว่าจะมีประโยชน์ให้รัฐสภาอันก็คล้ายตามขอบเขต ตามปกติเราชอบทราบคดีว่า สภาผู้แทนราษฎรไม่สามารถจะรวมกันเป็นกลุ่มหรือกันไม่ได้ ทีนี้ในการจัดตั้งงบประมาณแล้ว มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

LIRT

หนึ่งชนเผ่ากัน แล้วในคราวข้างหน้า คือเราให้มีการแก้กฎหมายประมวล
 รัชฎาธิศ คือเงินบ้างทองบ้างเก็บจากที่ดิน จะยังมีบ้างทองบ้างหมด แต่
 คักมาว่ารัฐบาลคิดจะผันแปรไป จึงแก้กฎหมายเกี่ยวกับบ้างทองบ้าง คือให้
 มาดกอยู่แก่รัฐบาลกลาง ทนมีแทมความฉืดของจ้งแบ่งกันบ้าง ส่วนใน
 การบ้างทองบ้างหมดจะระวางให้รัฐสภา และรัฐบาลเป็นผู้ปฏิบัติ ตามหลัก
 การที่ระวางได้บัญญัติไว้ให้ใหม่แน่นอนเป็นอย่างนั้นแหละ เพราะฉะนั้น เราอย่า
 ปล่อยให้รัฐบาลและสมาชิกสภาผู้แทนทำตามอำเภอใจไม่ได้ ควรจะเป็น
 หน้าที่ของสมาชิกมากกว่า แล้วการจำกัดงบประมาณบ้างทองบ้างจะ
 ไม่ชัดชัดอย่างไร เพราะถ้าหากว่า เราจำกัดให้เป็นเงื่อนไขโดยรัฐบาล
 จะวางนโยบาย ก็ควรโครงการนั้นว่าอะไรควรทำก่อน เราให้รัฐบาลนั้น
 จำกัดกำหนด และในการกำหนดเงินไว้โดยแน่นอนก็ตาม หรือไม่แน่นอน
 ก็ตาม เคยมีตัวอย่างมาแล้ว ก็คือทางสภาผู้แทนเขาออกพระราชบัญญัติฉบับ
 หนึ่ง บ้างการสร้างทางโครงการ ๕ มี กำหนดเงิน ๓๐ ล้าน เพื่อให้
 รัฐบาลเขาเงินไม่บ้าง ถ้าหากว่า เราได้กำหนดไว้บ้าง ก็หมายความว่า
 สมาชิกสภาผู้ราษฎรนั้นเป็นผู้มีใจดี ที่จะให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎรส่วน
 หนึ่งที่เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในการบ้างทองบ้างนั้น ในส่วนพระนคร
 หลวงมั่งจะได้มากกว่าคนอื่น แม้แต่เงินซึ่งให้เพื่อบ้างทองบ้างก็เหมือนกัน
 นั้นแหละเป็นการกระทำที่รัฐปล่อยให้สภาพของพลเมืองที่เป็นอยู่ในขณะนั้น
 ขนาดที่สุด

นายจ้งไวภักดี : ความจริงข้าพเจ้าก็เห็นใจท่านสมาชิกสภาผู้แทน
 หลายท่านที่ได้เสนขบวนการ ที่จะให้เงินไว้สำหรับบ้างทองบ้าง แต่ที่ว่า
 ข้าพเจ้ายังขังใจกับบ้างประการ ข้อที่ข้าพเจ้าของใจนั้นก็ขอว่า เป็นปัญหาที่
 เกี่ยวกับหลักองษา คือในทางเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งเวลานี้เราต้องมาพูดกันถึง
 เรื่องเศรษฐกิจการคลังในสภาผู้ราษฎรนั้น ปัญหาข้อนี้เป็นปัญหาใหญ่โต
 มาก ทว่าเราพูดกันง่าย ๆ ง่ายเป็นดังที่ไม่แน่นอน เพราะฉะนั้นเราควรจะ

เครื่องมืตกหลายอย่าง เช่น สติ๊กที่แน่นอน และผู้เชี่ยวชาญที่จะมาพิจารณาว่า
 อย่างไรจึงจะสมควรเพียงไร กาวที่เราจะคิดเงินจากงบประมาณไป ๑๑ ตรีบ
 ๑๕% เพื่อเอาไปบำรุงท้องถิ่นแล้ว ชาวเกิดการขัดแย้งกับเหตุการณ์อื่น ๆ ที่
 รัฐจะพึงหาเพื่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งใหญ่ ชาวเขาเห็นด้วยกับท่านสมาชิก
 ผู้มีเกียรติอันยิ่งใหญ่ คือคุณหลวงวิจิตรวาทะเห็นว่า พระนครเป็นแหล่งสำคัญซึ่ง
 เปรียบเสมือนหัวใจ ถ้าเราไม่บำรุงหัวใจให้ดีแล้ว ถ้าหัวใจไม่สามารรถจะ
 ส่งสิ่งที่มีประโยชน์ไปบำรุงส่วนอื่น ๆ ของร่างกายแล้ว แม้ว่าเราจะบำรุง
 แขน หรือขาอย่างเดียวยังไม่ได้ เพราะย่อมไม่เกิดประโยชน์แก่ร่างกาย
 เดิมทีได้ นั่นแหละ เป็นข้อสำคัญมาก เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าอยากขอให้องค์
 ทานสมาชิกผู้แทนทั้งหลาย ที่มีความคิดเห็นจะให้อำนาจส่วนชนบทนั้น ได้
 ไปรื้อพิจารณาให้มากกว่าเล็กน้อย ถึงเรื่องหลักศึกษาเศรษฐกิจการคลัง เพราะว่า
 ถ้าเราไม่นำมาพิจารณาในต้นแล้ว อย่างดีมีว่า เราจะเกิดความผิดพลาดได้มาก
 แม้แต่รัฐบาลซึ่งมีเครื่องมือเครื่องไม้สมบูรณ์ในการพิจารณาปัญหาเกี่ยวกับ
 เศรษฐกิจการคลังนี้ ก็ยังต้องเชิญผู้เชี่ยวชาญของต่างประเทศหลายท่าน
 มาปรึกษาเป็นต้น บางคราวก็ตั้งออกไปทางสหประชาชาติ เพื่อขอให้ส่งคนมา
 ร่วมในการปรึกษากิจการเหล่านี้ เมื่อปรึกษาเสร็จแล้ว แม้จะได้วาง
 โครงการอันไปแล้ว เรายังต้องคำนึงถึงการจะต้องควบคุมโครงการนี้ด้วย
 ไปนนี้ สมมติว่าท่านผู้แทนจังหวัดต่าง ๆ ได้เสนอไปอย่างที่ท่าน ทำ
 อย่างไร เมื่อท่านได้เสนอไป หากว่ารัฐบาลไม่เห็นด้วย เพราะรัฐบาลไม่มี
 โครงการที่จะบำรุงท้องถิ่นเช่นนั้นด้วย แล้วท่านจะทำได้อย่างไร เพราะ
 ท่านไม่มีเอกเขมือรูก ถ้าท่านคนเดียวทำการใหญ่ไม่ได้ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้า
 เห็นว่าจะต้องร่วมมือกันที่จะทำถึงสำเร็จได้ ข้าพเจ้าเคยไปดูในทางจังหวัด
 มาแต่ครั้งมาหลายหมื่นหมื่น ความจริงประชาชนพลเมืองในท้องที่ต่าง ๆ ทรง
 ภาวนาว่าเกิดอะไรก็ได้ แต่มีความสมบูรณ์พร้อมอยู่แล้ว มีปัญหาที่จะช่วย
 เมื่อดอกมีอย่างเดีย คือการคมนาคม สมมติว่าเรามีการคมนาคมดีแล้ว แต่

ไม่เคียดแค้น เพราะแกมข้างในมา ปลัดในหน้า แกมทรวพม์ในคืนคืนในมา
ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นว่าพระที่นั่งโศภนประดิษฐ์เข้าไป มีถนนหนทางตัดเข้าไป
แห่งหนึ่งมีราษฎรมาตั้งบ้านเมืองเจริญทีเดียว เพราะบ้านเมืองเจริญด้วยก
คมนากรม เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า ทางทิศแถวจะปรวณประหม่อมกันมีอยู่
อย่างเดียว คือทางกรมมาอีกกรมไปเขตอีกคึกคึกใหม่ ให้มีการบำรุงก
คมนากรม ไม่ขัดข้องถึงเรื่องเงิน ข้าพเจ้าเห็นว่าอย่างนี้พระจะไปกันได้ ถ้า
อย่างอื่นแล้วเห็นจะไปไม่ได้ อย่างแน่นอนทีเดียว

นายเทพ โชติณัฐ : ข้าพเจ้าต้องขอความกรุณาขอทราบก่อน
เวลาของสถานที่เล็กน้อย เพื่อจะได้ทราบเหตุผลในเบื้องต้นให้เข้าใจของเท
ยงชน มีปัญหาที่วาทะสิทธิ์เพราะเหตุเวลานี้คือว่า ทางทางกรมมาอีกกรมและ
ตั้งมาซึ่งผู้ที่ไม่อยากจะมีบุญคือในรัฐธรรมนุญพินน ก็มีความตรงกบเรา
ที่จริงจะให้ประชาชนพลเมืองของประเทศไทยทั้ง ๗๘ ล้าน มีความสมบูรณ์
พลดีเท่า ๆ กัน แต่ที่ข้าพเจ้าต้องการ คือว่า บัดนี้ความวิบัติกตของ
ประชาชนกับที่ทานหนักคณิศวาทัน คือข้อความวิบัติของประชาชนเวลานี้คือว่า
ไปนั้น เขาเห็นผลแล้วคือว่า ความน้อยเนื้อต่ำใจเข้ามาแต่ไหนทีไรหรือไม่
ทานอาจจะน้อยไป เพราะทานหนึ่งอยู่ในที่นั้น เราบำรุงกรุงเทพฯ เป็น
อย่างไร เมืองหลวงนั้นย่อมดีกว่าที่อื่น ๆ ในที่ ๆ กับรับรองและข้าพเจ้าเอง
ก็รับรอง นี้เป็นของแน่ แต่ท่านอย่าถามว่า ขยะให้เหลื่อมต่ำเหมือนพวกอื่นค
นั้นแหละเป็นความวิบัติกตของประชาชนในชนบทเรา เราขอตัดเอาเด็กตั้งมา
โดยละเพราะได้เห็นว่าความแค้นนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าราษฎรนั้นแค้นกัน
จริง ๆ ขุดสุดตั้งแต่เวลาที่มาเสนากรมเมื่อก่อนเพื่อจะบำรุงบ้านเมืองให้เจริญเท
เทียมกัน ถ้าหากว่าท่านเห็นสภาพที่แท้จริงของพวกนี้คงส่งตำรวจ บารที่ออก
จะนำคำให้ก็ได้ ประชาชนชาวไทยที่เป็นเอกราชของภาคพื้นเอเชีย แต่แปล
เดาก็ยังอดอยากแร้นแค้นก็ไหนท่านอาจจะหนักไม่ถึง ข้าพเจ้าขอรับรองหนัก
หนาพอเหตุนี้ ขอให้อำนาจให้จงหนัก เท่าที่เรามาควรจะให้เขาได้ ไม่ใช่

ถ้าจะแบ่งงบประมาณกระทรวงมหาดไทยทำอะไรไม่ได้ แล้วให้รัฐมนตรี
 ยศ ๑๓ ไม่ใช่เช่นนั้น ข้าพเจ้าจะตั้งปากผู้บัญญัติกฎหมายลงมีศักดิ์มีฐานะ
 พอดีจะไม่ถึงว่าประมาณเมืองขึ้นมาให้ประชาชน นี่เป็นความประสงค์อันแท้
 จวง ข้าพเจ้าทูลเช่นนั้น พึงจะว่าเจตนาเราตรงกัน แต่ผลที่ข้าพเจ้าต้องการ
 นั้นคือว่า อยากรจะให้ความรู้สึกนึกคิดของเขาส่งขึ้นมาเต็ม อย่านึกกับ
 เนื้อตัวใจ และผลที่รัฐบาลทำ ข้าพเจ้าไม่แดงซุย ถ้าหากว่ารัฐบาลทำ
 ไม่ให้ข้าพเจ้าก่สงสัย เพราะผลที่ได้รับ ถ้าหากว่ามีมูลค่า ๑๐ เปอร์เซ็นต์
 แบ่งจากงบประมาณ รัฐบาลที่ฉลาดนักเก็บเงินนั้น ให้น้อยลงไปแต่ใจเขา
 เหนียวแบ่งกทำให้ แต่ก็ไม่ทำให้งบประมาณเสื่อมเสียประการใด เงินไม่
 ทำให้สั้นใหญ่เสื่อมเสียลงไปด้วย แต่ผลที่เป็นอย่างนั้น แล้วผลที่ได้รับ
 คือว่าเราได้รับความรู้สึกนึกคิดมาจากราษฎรว่า รัฐบาลนี้หรือประชาชน
 ชาวไทยได้รับความบำรุงเท่า ๆ กัน นี้แหละข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าเราเขียนเช่นนี้
 แต่ทางใต้ ไม่มีทางเสีย แต่ถ้าเราเขียนไว้ความชื่นชมนใจของประชาชน
 ส่วนภูมิภาคนั้นคือจนกว่าที่ต่อ ๆ มา แล้วเขาได้รับการบำรุงเห็นหน้ากันใจ
 ของเขา และรัฐบาลก็ไม่ต้องเสียงบประมาณอะไรมากมาย แล้วตั้งงบ
 ประมาณยอชเงินไปบำรุงได้ผลเท่ากัน ถึงแม้จะเขียนหรือไม่เขียน ถ้ารัฐบาล
 มีใจเป็นจริงแล้วบำรุงเหมือนกัน ถ้ารัฐบาลดีแล้วก็บำรุงให้เท่ากัน อยา
 ให้เขารู้สึกน้อยเนื้อตัวใจ การปกครองทั้งบังคับหัวใจคนนั้นคือภักดีถาวรนั้น
 ยิ่งค่ากันยิ่งงั้นไม่มีปัญหา รัฐบาลที่ค้ำจุนมั่นคงซึ่งช่วยเหลือ ที่จะให้รัฐบาล
 ทำเองนั้นทำไม่ได้ เพราะเหตุว่า เราทำไม่ได้จึงนำเอาความในสภาว้าง
 รัฐธรรมนูญ เพื่เขียนบทบัญญัติให้ชัด ถ้าเราทำได้เลือกของบังคับการเงิน
 ให้สามารถสภาเสนอได้ นี้การเงินต้องให้ฝ่าย ๆ รับรอง ถ้าไม่รับรองก็
 ทำไม่ได้ ถึงแม้ว่าผู้ตนคนไป ถ้าหากว่าเลือกของบังคับนั้น ข้าพเจ้าจะเป็น
 ผู้เสนอพระราชบัญญัติเงินบำรุงท้องที่ แต่เราทำไม่ได้ เพราะเหตุว่า
 ฝ่าย ๆ ไม่รับรองทำไม่ได้ ต้องเขียนโดยอย่างนั้น แต่บังคับเหมือนไม่บังคับ

เพราะเหตุว่ารัฐบาลแบ่งเงินได้ไม่พอของตัวเอง เราเพื่อประโยชน์ให้เขาเห็น
 นำใจของเขาเท่านั้นว่าเราปกครองเขา เราให้ความเป็นธรรมแก่เขาพอแล้ว
 ขอให้เขาเชื่อครั้นหนึ่งชกชกกัน ข้าพเจ้าเองก็รู้สึกเหมือนหนักว่า ตั้งแต่
 ปี ๑๙๑๕ จนถึงบัดนี้เราก็คงกัน ในเรื่องการบำรุงท้องถิ่นซึ่งพวกเราได้ร่า
 ร้องอย่างเต็มที่มา ถ้าหากว่าผู้คนที่รักหรือไม่รักตาม ข้าพเจ้าเขา
 ใจว่าบ้านเมืองจะดีขึ้นในการบำรุงท้องถิ่น

นายสุวิทย์ พันธุเศรษฐ (กรรมาธิการ) : ข้าพเจ้าจำเป็นต้อง
 ต้องขออภัยต่อสภาผู้แทนราษฎรที่คงล้นมาอธิบายทั้งเหตุผลของสมาชิก
 เป็นครั้งแรก ในส่วนตัวของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นสถานที่หรือสภา
 ไหนก็ตาม ในเรื่องความรักชาติ หรือความอยากจะให้ประชาชนได้รับ
 ผลประโยชน์นั้นไม่ใช่อีกว่ากัน ก็ขอว่าทุก ๆ คนย่อมมีเจตนาเช่นนั้น เราจึง
 เสียสละมาทำงานทางการเมือง ใช่หรือไม่ เพราะฉะนั้น เมื่อต่างคนมีเจตนา
 เรามาพิจารณาดังเหตุผลว่า ควรจะตั้งอย่างไรในการที่จะเขียนรัฐธรรมนูญ
 ไปบังคับรัฐบาลก็ดี บังคับอะไรก็ดี ให้มาเป็นสิ่งที่ทำเช่นนั้น ผลได้กับเสีย
 อย่างที่ ท่านว่านั้นอันไหนจะมีมากกว่ากัน ในทางส่วนตัวของข้าพเจ้านั้น
 ข้าพเจ้าต้องการอย่างหนึ่งเข้าไป คืออำนาจประมาณหนึ่ง สมมติว่า
 สัก ๒ ล้านบาท อยากจะให้เขาไปแจกประชาชนทุก ๆ คน ที่ยากจนเป็น
 รวยคือ จะทำได้หรือไม่ การกระทำอย่างนั้นทำไม่ได้ และไม่มีประเทศใด
 ในโลกเขากักกัน ท่านสมาชิกผู้หนึ่ง ซึ่งนั่งลงตายนาเข้ามาแล้วโดยกตัญญู
 ว่า อย่างข้าพเจ้าเคยเป็นต้นราษฎรเชียงใหม่ เคยได้อะไรไหม แต่
 ข้าพเจ้าก็ตายนอนว่า ข้าพเจ้าไม่หวังในสิ่งทำทำการด้วยดี ได้หรือไม่
 ไม่ได้แล้วแต่ที่ประชุม คือว่าประชาธิปไตยนั้นถ่วงเฉยเฉยข้างมาก เมื่อ
 เสียงของข้าพเจ้าน้อยในสภา ข้าพเจ้าก็พบ ทนทานตั้งรอตถกหา ข้าพเจ้าถือ
 ทศกัณฐ์อย่างเดียวกัน ผู้แทนนั้นไม่ใช่แยกจังหวัด หากเป็นแผ่นดินส่วน
 หนึ่งของประชาชนทั้งชาติ ถ้าสมมติว่า รัฐบาลจะไปทำโครงการนี้ใน

LIART

ภาคอีสาน ซึ่งมีคนหลายล้านคน และประโยชน์อีกชั้นหนึ่งจะไปทำให้
 เชียงใหม่ ซึ่งมีคน ๕ แสนกว่าคนนั้น ชาวเจ้าต๋องปล่อยให้เขาส่วนใหญ่ไป
 ก่อน ประชาธิปไตยเป็นเช่นนี้ เพราะฉะนั้น จะไปถือว่า ใครเป็นผู้แทนที่ใน
 ต้องเอาใจหุดคอกของคนชนมาตั้งหน้า อย่างนี้แล้ว ๒๐ กว่าผู้แทนคอกของเขาของ
 คิงหมัด รัฐบาลไม่ต้องทำอะไร คอยมาอธิบายชี้แจงว่า จะต้องทำสัก
 อย่างนั้น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต้องร่วมมือกันสำคัญที่จะต้องทำก่อนหลัง เพราะ
 ฉะนั้น ในที่ประชุมของสภาฯ ในระเบียบทางรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ก็ค
 บอกรว่าให้อำนาจแก่รัฐสภาเป็นผู้ควบคุมบริหารราชการแผ่นดิน ก็รัฐบาล
 ใดบ้างที่ไม่ต้องการจะปก ครองประชาชนให้อยู่เย็นเป็นสุข ในการแถลง
 นโยบาย รัฐบาล ๒๕ รัฐบาลที่ข้าพเจ้าได้เคยผ่านมาแล้วในสภา ไม่มีรัฐบาล
 ใดเคยบอกว่าจะไม่ต้องการให้ประเทศชาติร่มเย็นเป็นสุข ไม่ต้องการให้
 สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชน แถลงนโยบายทุก ๆ รัฐบาล ทำอย่างนั้น แต่ทำไม่
 เมื่อเวลาถึงคราวปฏิบัติไม่เป็นไป เหตุทั้งนี้สมาชิกสภาจะไปโทษใครอันนั้น
 ไม่ได้ ท่านจำได้ไหม ในสมัยหนึ่งที่ผ่านมาแล้วใช้เสียงฉันทนามถกถกกันไป
 อย่างพิศดารในสภา ก็เพราะอะไร เพราะสมาชิกไม่รักษาปฏิบัติตนข้อตรง
 ต่อหน้าที่ให้สัมพันธ์ประชาชนได้ใจวางใจตนขึ้นมา เมื่อสมาชิกบกพร่อง
 ในหน้าที่เช่นนั้น เขาก็ต้องแก้ไขความบกพร่องอันนั้น เพื่อให้มีการควบคุม
 รัฐบาลให้ปฏิบัติตามนโยบาย คือก่อนที่จะมีงบประมาณ เขามาสู่สภา
 ผู้แทนราษฎรนี้ รัฐบาลต้องแถลงนโยบายขอความไว้วางใจจากรัฐสภา
 เสียก่อน รัฐบาลบอกว่าจะทำสิ่งนั้นสิ่งนั้นเป็นรายการไป สมาชิกก็ซักถาม
 รัฐบาลจากรัฐบาลว่า ในขณะนั้นขณะนั้นจะทำได้หรือไม่ ถ้ารัฐบาล มีบร
 แล้ว เมื่อเสนองบประมาณเข้ามา ถ้าไม่มีการกระทำตามคุณแถลงนโยบาย
 แล้ว สมาชิกก็ขอที่จะอย่างเห็นหน้า ไม่ไว้วางใจงบประมาณนั้น เท่าที่ผ่านมา
 กระผมเห็นว่า เมื่อได้มีการอภิปรายกันไปกันมาแล้ว พอถึงคราวยกมือลงม
 ก็ยกมือเอากันอย่างนั้น จะดูกระไรอยู่ เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงบอกไว้ ถอ

LIRT

ให้สมาชิกเมื่อได้รับเลือกตั้งของตน ก็ให้พยายามทำการตามหน้าที่ ก็จะ
มีเพียงเสียงเดียว ก็ขอให้ทำอย่างจริงจัง อย่างครั้งที่หนึ่งอาจจะเพียง
เสียงเดียว ครั้งที่สองอาจจะ ๒-๓ เสียง ครั้งที่สามอาจจะ ๕-๑๐ เสียง
ซึ่งในที่สุดท่านก็อาจสามารถที่จะเอาชนะรัฐบาลได้ เมื่อท่านพยายามอย่าง
นี้แล้ว ประชาชนเขาก็อาจจะเห็นพ้องกับท่าน และถ้าหากว่า ถ้าเราจะเขียน
บอกไว้ว่าจะต้องแบ่งให้เท่านั้นเท่านั้นเปอร์เซ็นต์แล้ว ข้าพเจ้าเห็นรัฐบาลก็
อาจจะไม่สนใจการนี้สักทีเดียวไปก็เหมือนกันว่า เงินงบประมาณได้ไม่มากนัก
จะมาเก็บภาษีอากร สภาก็จะเสียด่าง เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า ควรจะ
รักษาข้าวของที่จะเอาไปนั้นให้คงไว้ด้วย เมื่อไปเสียค่าควบคุมดูแล ค่า
ขนส่ง & มี ของที่จะเอาไปสร้างนั้นก็ไม่เป็นผล แล้วรู้สึกหมดค่าไปก่อน
เพราะว่า ปล่อยกรมคมนาคมเขาไปกิน และในการเอาเงินไปบำรุงนั้นผลไม่ได้
เกิดแก่ประชาชนนั่นเอง และในที่สุดประชาชนก็จะหาผู้แทนว่า ทำไมจึง
ปล่อยให้เงินมาปล่อยเสียแก่เช่นนั้น เพราะฉะนั้น ในกรมขอหมายให้รัฐบาล
ทำงาน ทั้งโลกเขากำกันในระบบประชาธิปไตย ก็คือว่า รัฐบาลใน ๕ ปี
มีนโยบายทำอะไรบ้าง ยกตัวอย่าง เช่นการสร้างทาง โครงการนี้ของ
รัฐบาลอาจใช้กับ รัฐบาลแก้ไขเงินไว้สำหรับสร้างทาง และจะต้องพิจารณา
ว่า ทางสั้นไหนเป็นทางสายเอก สายโท ก็กำหนดไปเรื่อย ๆ เช่นนั้นหมด
แผนการนั้น ถ้ารัฐบาลไม่มีแผนการนี้ก็ไม่ใช้ไม่ได้ ข้าพเจ้าเคยตำหนิ
รัฐบาลมาหลายรัฐบาลแล้วว่า เป็นรัฐบาลสักแถวเผ่ากิน พอเป็นรัฐบาลก็
เขียนนโยบายเพียง ๓๐ นาทีมาแสดงต่อสภา ข้าพเจ้าไม่ต้องการอย่างนั้น
ข้าพเจ้าต้องการว่า ให้รัฐบาลมีแผนการที่เป็นที่แน่นอน เช่น ๑. รัฐบาล
มีแผนการนี้ในการสร้าง บำรุงท้องถิ่นอย่างไร ๒. ในด้านรักษาความสงบ
เรียบร้อยของประชาชน ๓. จะทำการแก้ไข พินัย หรือส่งเสริมในการขนส่ง
ทางคมนาคมอย่างไร จะต้องนี่ได้เป็นหัวใจของผู้ที่จะเข้ามา เพราะฉะนั้น

ข้าพเจ้าขอจึงขอนให้สถาบันได้ระดมว่า ไม่ใช่ว่ากรรมาธิการจะไม่เห็นด้วย
 ในอันที่จ้ะฟื้นฟูท้องถิ่น ให้ได้รับความอุดมสมบูรณ์ในการช่วยเหลือประชาชน
 ที่ได้รับความทุกข์ยากได้รับผลตอบแทนพอที่เขาต้องเสียภาษี แต่ขออย่าง
 เดียว ขอให้ไปตามระบบ หรือระบบที่เขาอุปถัมภ์มา ถ้าผูกมัดได้
 เกิดผลเสียหลายชั้น ยกตัวอย่างบังเกิดความจำเป็นจะต้องจ่ายเงินเป็นจำนวน
 มาก เกิดอุทกภัย เกิดโรคระบาดกักตุน ก็จำเป็นจะต้องจ่ายเงินก้อนใหญ่บ้างก็
 ให้ทันทีเช่นนี้ไม่มีเงินจะถอนได้ เพราะแต่ละอันไปจังหวัดต่าง ๆ หมดตัว
 ก็ให้เป็นหน้าที่ของรัฐบาลพิจารณาจ่ายค่าจ้าง เฮด โท ครี แล้วให้สภา
 เป็นผู้คอยจ้ะรัฐบาลว่า จังหวัดไหนสำคัญ ควรได้รับความปรับปรุงก่อน และ
 จังหวัดไหนของ ๆ ลงมาอีก หมายความว่าต้องเสียต๊ะ ถ้าเป็นประโยชน์
 ส่วนภาคใหญ่แล้ว ส่วนจังหวัดต้องคู่ส่วนประโยชน์ของภาคจังหวัดเล็ก ส่วน
 ข้าเองสงสารก็เข้าใจว่า กรรมาธิการไม่เห็นความสำคัญของท้องถิ่นเลย
 พูดด้วยใจจริงของข้าพเจ้า ถ้าสามารถเอาเงินตั้งงบประมาณไปแจกคนยาก
 จนทั่วประเทศ ข้าพเจ้ายิ่งชอบ เหตุการณ์ข้อ ๆ มั่งนี้ หวังว่าท่านผู้ประ
 ญัตติคงเห็นว่า เอาท่านเข้าเป็นรัฐบาลโดนเข้าแล้วจะลำบาก คณะกรรมา
 ธิการไม่สนใจนั้นไม่ได้

หลวงองค์คุณารักษ์ : ท่านกรรมาธิการ ผลที่จ้ะได้เห็นคือ ไร่
 เรืองเงินบำรุงท้องถิ่น ควรให้เป็นที่ของรัฐบาล แต่ฝ่ายสมาชิกรัฐสภา
 ควบคุมเอา ก็ได้กล่าวกันบ่อย ๆ แล้ว ว่ารัฐบาลนั้นเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ ท่านจะ
 เขาแผนนั้นนอนอะไร ก็ท่านเห็นว่าความเจริญของชาวบ้านเมืองจะเจริญได้
 ก็ต้องมีแผนนั้นนอน จ้ะบำรุงอะไรกันทีไร อย่างไร ก็การที่เราร่างไว้ใน
 รัฐธรรมนูญว่าเพียง ๓๐ % หรือ ๓๒ % ไปให้ชนบทนั้นเป็นการแน่นอน เมื่อ
 เราได้เงินบำรุงนั้นชนบททุก ๆ ปีแล้ว ก็มีแผนการนั้นเกิดขึ้นได้ ผู้ควบคุมไม่ใช่
 ใครอื่น รัฐบาลนั้นเอา รัฐบาลวางแผนจังหวัดใด บำรุงอะไร ขอให้
 ความหวัง ท่านยอมรับ ในอันที่จังหวัดต่าง ๆ การที่บำรุงเป็นไปในทาง

LIRT

เว็บไซต์ราชบัณฑิตยสถาน เว็บไซต์ราชบัณฑิตยสถานด้วยเหตุผลดังนี้ ส่วนรัฐไม่ได้ช่วยเหลือ
 ๓๐% ของรายได้นี้ นักชื้อให้ท่านพิจารณาในข้อนี้ และท่านบอกว่าเป็นไปให้จังหวัด
 มันจะเป็นแบบหักหัวหักหาง นั่นไม่หักหักหัวหักหางเลย ๓๐% เวลาที่
 ๕๐๐ ล้าน ๓๒% ที่ ๒๐๐ ล้าน ๒๐ ปี ต้องเอาเงินไปบำรุงจังหวัดต่าง ๆ ๖
 เจริญใหม่ ท่านคิดว่าความเจริญมันเกิดจากศูนย์กลาง ต้องเจริญจากขอบ
 นอกมารวมกันด้วยงพบกัน แต่จะให้เกิดจากศูนย์กลางได้ทีเดียว แต่ด้วยความ
 เจริญไม่ไปตั้งขอบนอก มันเป็นอย่างนี้ เมืองไทยอัครชัยกับแมน จันเรวตาย
 จนถึงลูกหลานเรา ถ้าพวกเขาไม่เปลี่ยนความคิด ไม่พยายามแบ่งเงินไปช่วย
 เหลือชนบทแล้ว เมืองไทยก็เป็นเมืองไทยอย่างนี้

หลวงประกรอนนิตสาร (กรมราชการ) : ข้าพเจ้าไม่พูดในเรื่อง
 ควรไม่ควรอย่างไร ข้าพเจ้าขอเตือนไว้ว่า ถ้าว่าเขียนรัฐธรรมนูญอย่าง
 ทำนองว่า รัฐธรรมนูญจะต้องมีบทเฉพาะกาลอยู่มาคราวหนึ่ง มีฉะหนึ่ง
 ประมาณทศหลายที่ผ่านไปก่อนที่รัฐธรรมนูญ จะใช้บังคับไม่ได้ เพราะ
 ขัดด้วยรัฐธรรมนูญ ถ้าเต็มมาทราบแล้วจะนำขึ้นมาก เพราะต้องเขียน
 บทเฉพาะกาล ที่ต่างประมาณที่ออกไปแล้วให้ใช้ไม่ได้ จะนำขึ้นเหลือเกิน

นายจงใจภักดี : ข้าพเจ้าเห็นว่าเราได้ร่วมกันมาหลายร้อยเพลงแล้ว
 คงดีมีค่าดี ขัดมาเข้าข้างเดียวที่ เพราะฉะนั้น ขอเสนอให้ตั้งมี

มีตั้งมาชักชวนร้อง

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : ข้าพเจ้าขอให้เบ็ดคือภิปรายค่อไป

มีตั้งมาชักชวนร้อง

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้ขอให้ตั้งมี และมีผู้ขอให้
 เบ็ดคือภิปราย เมื่อเป็นเช่นนี้ข้าพเจ้าขอมีมติประชุม ผู้ใดเห็นพ้องควร
 เบ็ดคือภิปรายค่อไปโปรดประชุม
 มีตั้งมาชักชวนมี ๕ คน

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ผู้ใดเห็นว่าควรจะลงมติได้แล้ว
ไปรษณีย์

มีสมาชิกยกมือ ๒๐ คน

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : มีผู้เห็นว่าควรจะเป็นอภิปราย
ต่อไป ๘ คน และมีผู้เห็นว่าควรลงมติได้แล้ว ๓๐ คน เป็นอันว่าที่ประชุม
ลงมติให้ลงมติได้แล้ว

ต่อไปของพระยาจักรีธรรมราช ขอเพิ่มมาตรา ๘๐ ดังนี้

พระยาจักรีธรรมราช : ข้าพเจ้าได้ขอแปรญัตติเพิ่มมาตรา ๘๐ ดังนี้
มีข้อความดังนี้ มาตรา ๘๐ ดังนี้ เมื่อปรากฏแก่รัฐบาลจากมติมหาชน หรือ
สมาชิกแห่งรัฐสภาว่า กระทรวงกรมกองของรัฐบาลหรือจำนวนข้าราชการ
มีมากเหลือเพื่อ อันเป็นการเสียโลหิตของชาติ และราษฎรในทางราชการ
การเศรษฐกิจ ก็ให้รัฐบาลจัดการยุบ คัดทอนจำนวนกระทรวง กรมกองและ
ข้าราชการโดยพลัน ถ้าหากว่าไม่สามารถจะทำให้เสร็จได้ใน ๑ ปี ก็ให้
ร่างโครงการนี้ตัดทอนให้เสร็จใน ๕ ปี

ข้าพเจ้าเชื่อว่า ญัตตินี้คงจะคว่ำตามมติ ๘๐ คน เหมือน แต่อย่างไรก็ตาม
ข้าพเจ้าอยากจะมีที่แสดงความเห็นของข้าพเจ้าไว้ในที่นี้ อย่างน้อยก็พอเร่งว่า
ให้รัฐบาลปัจจุบัน และรัฐบาลต่อไปจัดการในเรื่องนี้ ซึ่งข้าพเจ้าถือว่า
เป็นเรื่องเป็นตายของการคลังของประเทศ ไรกรวยของรัฐบาลมีอโรเครซี่ หรือ
การตั้งกรม กระทรวงเหล่านี้มีมานานมาแต่ จำนวนกระทรวงเพิ่มขึ้น จำนวน
ข้าราชการเพิ่มขึ้น เพิ่มขึ้นเงินเดือนก็ไม่พอคั้น งานก็ไม่ได้ ทั่วโลก
เขา ที่ไม่ใช่แต่แห่งของรัฐบาลทั่วโลก แม้แต่แห่งของบริษัทก็ดู ทรายโต
เมื่อเรามีจำนวนเจ้าหน้าที่งานเกินจำนวนแล้ว รัฐบาลนั้นและบริษัทนั้นก็
ล้มละลายลงในวันใดวันหนึ่ง ในประเทศ..... เขาตัดประเทศไทยเขาก่อนเกิด
เมื่อต้นรัชกาลที่ ๘ องค์ ๆ พระปกเกล้า ๆ ได้ใช้ชวอน คิงบประมาณที่เหลือ
เพื่อ โดยยุบข้าราชการลงได้อย่างเด็ดขาด จนเป็นเหตุให้การเงินของประเทศ

คชชน ราวในระหว่าง ๑๕-๑๖ บาท เปลี่ยนเป็นวงบอบประชาชนโดยมีมติ
 เพิ่มจน จำนวนข้าราชการเกษียณ ข้าราชการเกษียณจะลดลง ๖๖
 ความต้องการประมาณ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าข้าราชการเกษียณอย่างนี้ ทำให้
 เงินราชการเราเก็บมา เพื่อบำรุงกิจการบ้านเมืองนั้น กลายเป็นมาใช้จ่ายคน
 เป็นข้าราชการเสีย แสดงเงินก็ไม่พออีก ดังนั้นคนที่ข้าราชการเหล่านั้นจะ
 ได้ช่วยเหลือก็อยู่ที่รัฐช่วยด้านบริหารราชการอย่างเงี้ยบ ๆ ก็มานั่งกันกันขอยืม
 ก็จะเป็นการยิง และรัฐบาลต้องตำรัฐบาลมาด้วย รวมทั้งครึ่งหนึ่ง
 ข้าราชการเกษียณในรัฐบาลนั้นด้วย ได้ใช้เวลานานที่จะคิดท่อนอก ก็หาทำได
 ไม่ ค่อยเหตุเหล่านั้นแหละ ข้าราชการจึงเห็นเห็นการคุ้มครองจะเห็นขอเงินจ
 รัฐสภาว่าให้อ่าง หลัดกันได เพราะจริงอยู่ โดยปรกติเราไม่คุ้มครองมีเรื่อง
 อย่างนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อเหตุการณ์นั้นมมกรณพิเศษอย่างนั้นอยู่ เรา
 ก็คุ้มครองจัดการเพื่อให้การเงินของชาติดีขึ้นไป ตามที่ได้กล่าวไว้แต่ก่อน
 จำนวนข้าราชการที่เหลือเพื่ออยู่ เพราะข้าราชการ คนหนึ่งก็จะไปเงินเดือน
 อย่างตัวคนละ ๓๐๐ บาท ข้าราชการเห็นว่าไม่เป็นการพอเพียง ข้าราชการ
 เหล่านี้คุ้มครองจะได้ครบแบบทุกคน อย่างข้าราชการก็จะไปงานดีขึ้น เหตุ
 เหล่านี้ข้าราชการจึงไปเสนอมา และทั้งนี้ข้าราชการไม่หวังว่าจะสำเร็จไปได้ แต่
 เป็นเครื่องเตือนใจว่า ข้าราชการมีความเร่งร้อนและทุกคนควรเร่งร้อนเพื่อใ
 กิจการเงินของชาติเข้ามาสู่ระดับตายคือ เดียวกันนั้น ๑๒ บาทเท่ากับ ๑ บาท
 แต่ก่อน หรือ ๑๕ บาท ไม่ใช่ ๑๐ บาทแล้ว เพราะฉะนั้น ถ้าเราไม่แก้ด้วย
 ทางหนึ่งทางใด ข้าราชการอวยงยากนักก็การนี้จะสำเร็จ

นายเทพ โชติณัฐิต : เจ้าของไม่คิดใจ

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : นายจงใจนัก

นายจงใจนัก : ข้าราชการขอเมตตาภิปราย เพื่อจะได้พูดอภิปราย
 เหตุผลสักหน่อย

LIRT

ประธานสภาวิจัยรัฐธรรมนูญ : ผู้ให้เหตุผลจะเปิดอภิปราย
ต่อไปโปรดดูมติท่าน ผู้ใดเห็นด้วยยกมือได้ขึ้น โปรดดูมติท่าน ส่วนมากเห็น
ว่าลงมติได้แต่ยก

พระยาศรีธรรมราช : ขอนอน
ไม่มีส่งมาชกคัดค้าน

ประธานสภาวิจัยรัฐธรรมนูญ : ผู้แปรญัตติขอถอน ไม่มีผู้ใด
คัดค้านเป็นอันถอนไป นายทองมั่งงาเพิ่มมาตรา ๗๐ ครึ่งเรื่องเห็นทางคมนาคม

นายทองม้วน อธิบดีกรม : ข้าพเจ้าขอแปรญัตติเพิ่มเติม เป็น
มาตรา ๗๐ ครึ่ง มีข้อความว่า รัฐพึงจัดให้มีและส่งเสริมเส้นทางถาวรขนส่ง
ทั้งทางน้ำและทางบกให้ติดต่อกันได้โดยสะดวก ดังที่แปรญัตติขึ้น ก็เพื่อ
จะสนับสนุนความคิดเห็น ของกรมการธิการในการที่จะขนส่ง เพราะ
ในด้านเศรษฐกิจ ตามมาตรา ๗๐ ซึ่งคณะกรรมการร่างมา และส่ง
มาก็ได้รับรองไปแล้ว ข้อความในมาตรา ๗๐ นั้นมีอยู่ว่า รัฐพึงสนับสนุนการค้า
และการประกอบการผลิตทั้งในทางอุตสาหกรรม และในกิจการของเอกชน
การที่แปรญัตติเพิ่มเติม ก็เพื่อให้การเศรษฐกิจของชาติเจริญก้าวหน้าขึ้น
เพราะว่า ถ้าหากว่าเราจะส่งเสริมแต่การผลิตและการขนส่งแล้ว การผลิต
นั้นก็ไม่มีประโยชน์อะไรเลย สมมติว่า ทางภาคอีสานและทางภาคอื่น ถ้าเรา
ได้ส่งเสริมเศรษฐกิจของเขา ก็ผลิตสินค้าออกมาแล้ว แต่การขนส่งการคมนาคม
ที่จะนำสินค้าเข้ามาที่กรุงเทพฯ นั้นไม่มี ก็ไม่ได้ประโยชน์ เพราะฉะนั้น การ
ส่งเสริมการผลิตก็ไม่ได้ประโยชน์เลย ถ้าหากว่าการคมนาคมสะดวก ราษฎร
ก็จะสนใจในการที่จะมีการผลิตอะไรต่างๆ ให้มากขึ้น ถ้าหากว่าเส้นทาง
คมนาคมมากขึ้น ราคาขนส่งก็จะถูกลง และจะทำให้การเศรษฐกิจดีขึ้น
ทั้งว่าความประสงค์ในการแปรญัตติขึ้น กรมการธิการคงเข้าใจแล้ว จึงไม่
ขอจากจะอธิบายมากกว่านี้

หลวงประกอบนิติสาร (กรรมวิธีการ) : กรรมวิธีการได้ พิจารณาญาติแล้ว - เห็นว่าการส่งเสริมคนนาคนั้นก็เป็นสิ่งจำเป็นอยู่ในตัว เมื่อส่งเสริมเศรษฐกิจก็ต้องส่งเสริมการคมนาคมไปด้วยไม่เฉพาะเศรษฐกิจ อย่างเดียว แนวนโยบายก็มี ถึงการบ่งชี้กันประเทศ วิชาเกษตรฯ ที่หมาย ความถึงถนนหนทาง ทางบก ทางน้ำทุกอย่าง ก็ต้องประสานนโยบายบ่งชี้กันประเทศทางถนนยุทธศาสตร์ อะไรก็ต้องมีมาทั้งนั้น เพราะฉะนั้น ถ้าไป เขียนการคมนาคมแต่ต้องเขียนมากมาย และจุดหมายของการคมนาคมก็รวม อยู่ที่เศรษฐกิจ เพราะฉะนั้น กรรมวิธีการเห็นว่ามีนโยบายกำหนดไว้แล้วว่า คนนาคน การค้า การผลิต แล้วก็รวมอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงกรร เศรษฐกิจโดยเฉพาะ ท้าย ๆ อย่าง รวมกัน มันก็รวมอยู่ในเศรษฐกิจ เศรษฐกิจ คนนาคมนักเป็นสาขาหนึ่งของเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้น จึงไม่ได้ จำแนกรายละเอียดเอาได้ เห็นว่าหมายความพออยู่ในตัวแล้ว

ประธานสภาารัฐธรรมนูญ : นายจ้งใจภักดิ์

นายจ้งใจภักดิ์ : ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องด้วย ประโยชน์ เพราะเหตุว่าการคมนาคมเป็นของสำคัญมาก เท่าที่ข้าพเจ้าได้ไป ดูมา ทางจังหวัดอย่างภาคอีสานอย่างที่ได้เรียนมาแล้วเมื่อคืน ถ้าหากว่าการ คมนาคมออกไปถึงท้องถิ่น ท้องที่นั่นก็เจริญ พลเมืองราษฎรเจริญ ผู้คน มีวัฒนธรรมดี ท่านกรรมวิธีการก็รับอยู่แล้วว่าการคมนาคมเกี่ยวข้องกับ ระบบเศรษฐกิจด้วย เมื่อเช่นนั้นแล้วเราจะได้เข้าไปในรัฐธรรมนูญด้วย ก็ไม่เห็นเสียหายอะไร เป็นการระงัดเคืองใจรัฐบาลว่า นี่หลวงรัฐบาล มีหน้าที่ที่จะต้องสนับสนุนการคมนาคมด้วย ก็ไม่เป็นการผูกมัดรัฐบาลอะไร เพราะว่าเราไม่ได้กำหนดเงินเข้าไว้ให้เป็นการผูกมัด เป็นข้อบังคับเคืองใจท่านไหน ๆ ท่านกรรมวิธีการก็ได้ใส่มาในไหนนโยบายมากมายหลาย ประการแล้ว เพราะฉะนั้น จะเอาคนคมนาคมเข้ามาอีกสักชั้นก็ไม่เห็นเป็นการ เสียหายอะไรเลย ข้าพเจ้าเห็นว่ามันของดีเสียด้วยซ้ำ เป็นการส่งเสริมว่า

เราได้ร่างรัฐธรรมนูญโดยรอบคอบที่สุดแล้ว อย่าให้ใคร ๆ ว่าได้ว่ารวม
ข้อบกพร่องอยู่ นักข่าวเจ้ามีความเห็นเช่นนั้น หัวใจของท่านกรรมาธิการคงจะ
ได้เห็นด้วย

นายทองม้วน อັตถการ : ขอให้อังนติได้

มีสมาชิกบริบของ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ไม่มีผู้ใดอภิปรายต่อไป ข้าพเจ้า
จะเสนอให้อังนติ ผู้ใดเห็นว่าควรจะเพิ่มตามทฎีเสนอปรญกติ โปรดช้มือขึ้น
สมาชิกกมือ ๗ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดช้มือขึ้น
สมาชิกกมือ ๑๑ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มีผู้เห็นว่าควรเพิ่ม ๗ เสียง ไม่
เห็นด้วย ๑๑ เสียง เป็นอันไม่เพิ่ม คงไว้ตามร่างมาตรา ๗๐ เป็นอันสุด
สิ้นลง

ขุนคลังทฎีศึกษการ : มาตรา ๗๐ ผมยังไม่ได้ปร

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : อันนี้เรียกท่านไม่มา เป็นอัน
เสร็จไปแล้ว มีในรายงานข้าพเจ้าจำได้ มาตรา ๗๑ ทฎีกรรมาธิการขอเสนอ
บางที่ท่านจะพอใจจะกั้น กรรมาธิการด้วยอย่างไร

เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ : มาตรา ๖๒ ทฎีกรรมาธิการ
ขอถอนไปพิจารณา เนื่องจากมีข้อเสนอปรญกติของท่านขุนคลังทฎี
นักนกรรมาธิการได้แก้ไขแล้ว ขอให้ท่านสมาชิกได้โปรดจด “มาตรา ๖๒
วรรคแรก การศึกษาอบรมชั้นประถมศึกษานในสถานศึกษาของรัฐและของ
เทศบาล รัฐจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน” ที่ช้แก่กว่าจะจัดยังจัด
ให้โดยไม่คิดมูลค่า เป็น “รัฐจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน” วรรค ๒
“รัฐพึงช่วยเหลือจัดให้มีอุปกรณ์การศึกษาอบรมตามสมควร” ผมขอช้่าน

LIRT

ใหม่ทั้งหมด “มาตรา ๖๒ การศึกษาอบรมชั้นประถมศึกษาในสถานศึกษา
ของรัฐและของเทศบาล รัฐจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน
รัฐพึงช่วยเหลือให้ให้มีอุปกรณ์การศึกษาอบรมตามควร”

ขุนคลังอุทิสศึกษากร : ตามคำแปรญัตติของข้าพเจ้า และ
กรรมาธิการได้เดินทางไปพบเพื่อปรึกษาหารือกัน แต่ก็ได้แก้ไขกันที่ท่าน
เลขาธิการได้อ่านมานั้น ข้าพเจ้ามีความพอใจแล้ว

นายทองม้วน อัครดาคร : ข้าพเจ้ายังสงสัยในเรื่องที่ว่า รัฐจะ
พึงจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนนี้ ตามปรกติค่าเล่าเรียนนั้นคือว่าทางเทศบาล
เขาเป็นคณาค่าย ถ้าเขียนว่ารัฐแบ่งรายจ่ายนี้ หมายความว่าบังคับกับทาง
เทศบาลหรืออย่างไร

ประธานสภาว่ากรัฐธรรมนูญ : ไม่ควรเพิ่มเติมคำว่ารัฐ

หลวงประภคณนิติสาร (กรรมาธิการ) : คิดแนวนโยบายซึ่ง
หมคนั้น เป็นบทที่กระทรวงมหาดไทยให้รัฐช่วยเหลือ ถ้าไปเผ่าคำว่ารัฐจะต้อง
ทำอะไร ใครจะทำอะไรรัฐจะต้องไปเผ่าที่ เวลามาเขียนว่า การศึกษา
อบรมชั้นประถม ๓ สำหรับสถานที่ศึกษาของรัฐและของเทศบาล สถานที่
ศึกษาเหล่านั้นคือไม่เลี้ยงลงเอกชน รัฐจะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน
หมายความว่ารัฐจะต้องไม่เผ่าคำว่าเทศบาลต้องไม่เก็บค่าเล่าเรียน เทศบาล
ไม่มีเงิน รัฐต้องไปขอเงินให้ ที่รัฐธรรมนูญเขียนว่าเป็นหน้าที่ของเทศบาล
เขียนไม่ได้ ต้องบังคับรัฐ แต่รัฐไปเผ่าที่กักตุนเงิน ต้องแต่มาตราแรกของ
แนวนโยบาย ท่านจะเห็นได้ว่า บัญญัติฉบับนี้มันวางสำหรับเป็นแนวทางสำหรับการ
การตรากฎหมายและระเบียบบริหารราชการ คือหมายความว่า เมื่อมีใจเขียน
ก็เป็นต้นที่ของสภาที่จะออกกฎหมายให้ เป็นที่เข้าใจว่า รัฐมนตรี
มีบริหารนั้นจะต้องแนวนโยบาย ต้องกระทำการตามนโยบายเท่านั้น

ประธานสภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญ : นายทองม้วน ๑

นายทองม้วน อธิการ : ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับกรรมาธิการที่
แก้ไข มาตรา ๒๖๖ วรรค ๑ แห่งรัฐธรรมนูญว่า ความสำเร็จของงาน การ
ศึกษาขั้นประถมศึกษาในสถานศึกษาของรัฐและของเทศบาล จะต้องจัดให้
โดยไม่คิดมูลค่า การประถมศึกษาเป็นภาคบังคับที่ทุกคนจะต้องเข้า
รับการศึกษารายชื่อที่เรียกว่า ประชาชนพลเมืองทุกคนเป็นอัน
มาก ถึงแม้ว่าจะบังคับให้เขาเข้ารับการศึกษาก็ตาม ถ้าขาดกระดากคิดเสีย
กระดานอะไรเหล่านี้ เขาไม่มี ท่านจะไปซื้อให้คนที่บังคับเข้าโรงเรียนโดยไม่
มีอะไรเลยแล้วจะเกิดความรู้สึกอะไร เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าเรามุ่งมั่นใจตาม
ร่างเดิมแล้ว ก็เชื่อว่ารัฐจะต้องจัดงบประมาณเพื่อบำรุงให้ราษฎรได้รับ
หนังสือและเครื่องเขียนทุกอย่างพร้อมมูล การศึกษาก็จะก้าว
ไปตามสมควร จึงอยู่ รัฐบาลจะปฏิบัติอย่างนั้น จะเป็นเหตุให้งบประมาณ
การจัดตั้งงบประมาณจะเป็นการลำบาก แต่ถ้าเราบังคับไปแล้วเห็นว่าจำเป็นผลดี
แก่ราษฎรผู้ยากจน ถ้าหวั่นผู้มั่งมีเขาจะหนีไปเรียนที่อื่นแล้วแต่เขา สำหรับคน
ยากจนเราเห็นจำเป็นว่าควรร่างเดิมดีกว่า แต่ส่วนที่กรรมาธิการแก้ไขให้รัฐจัด
จะแคบไป

ประธานสภาปฏิรูปรัฐธรรมนูญ : ขุนคลังวิชา

ขุนคลังวิชาศึกษา : ในฐานะที่ข้าพเจ้าเป็นผู้แปรญัตติข้อ
แต่ก็ทางคณะกรรมาธิการได้ร่วมกันแก้ไข คงขอความดีได้แก้ไขแล้วนั้น
ข้าพเจ้าจึงขอสนับสนุนตามที่ทางกรรมาธิการได้แก้ไข คงเหตุผลคือไป
ความจริงท่านผู้มีเกียรติทั้งตงผู้ ซึ่งไม่เห็นตรงกับข้าพเจ้า ซึ่งข้าพเจ้า
เองแปรญัตติไว้แต่เดิมดังนี้ คือข้าพเจ้าขอเติมข้อความต่อไปได้มาตรา ๒๖๖
ไปอีกว่า รัฐพึงส่งเสริมและช่วยเหลือในการให้เรียนโดยไม่คิดมูลค่ารวมทั้ง
ให้เครื่องอุปโภคบริโภคแก่ผู้เรียนในชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษา และ
อาชีวศึกษาตามกำลังเงินแห่งงบประมาณและควรคำนึงถึงฐานะของชาติ ฐานะ
เพื่อให้เกิดความดีให้ได้รับการศึกษาในนโยบายของรัฐโดยไม่คิดมูลค่าใดๆ

LIRT

เหมาะสมกับเหตุการณ์ได้ ๑. รัฐเห็นว่าข้อประโยชน์มากกว่าข้ออาชญากรรม
ข้อปกครองบ้านเรือนมากขึ้น ๒. ตามนิยามกักตุนลงมาแล้ว ไม่เป็นภาระบังคับ
ค้าขาย ค้าขาย ทุลักทุญ่ไป เมื่อขอมติไปขึ้นประกรมแล้ว ก็อาจจะเดิน
ไปตั้งขึ้นมีระบบด้วยก็ได้ ๓. หวังว่าคงจะเป็นที่พอใจของสมาชิกแล้ว

พล.ร.ต. เล็ก สุเมศวร ร.น. : ข้าพเจ้าเห็นว่าแจ้งแจ้งชัดแล้ว ขอ
เดินต่อไปหลังมติ

นายทองม้วน อัคราภรณ์ : กรมวิชาการได้ชี้แจงกับข้าพเจ้าเป็น
ต้นคิดว่า อุปการะการศึกษานานาชาติ กระจาย คืนสื่อ และเครื่องเขียนทุก
อย่าง ข้าพเจ้าก็ไม่ขัดใจ ขอให้ผ่านไปได้

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ผู้ที่ไม่คัดค้านไม่ติดใจตามที่
กรมวิชาการขอแก้ไข เมื่อผู้แปรญัตติเห็นชอบด้วยและผู้คัดค้านมีผู้หนึ่ง
ก็ไม่ติดใจที่จะคัดค้านแล้ว เพราะฉะนั้น ผู้ใดไม่เห็นเป็นอย่างไรแล้ว ข้าพเจ้า
ถือว่าประชุมเห็นชอบในการที่กรมวิชาการเสนอแก้มาตรา ๒๒ ขึ้นมา เงิน
แต่ผู้ใดจะคัดค้านก็อภิปรายได้ เมื่อไม่มีใครคัดค้านแล้ว ถือว่าประชุม
อนุมัติให้มีมาตรา ๒๒ ตามที่ได้อภิปรายใหม่ มาตรา ๒๒ นายเกษม คำวังบุตร
ขอเพิ่มเป็นมาตรา ๒๒ ทวิ

นายเกษม คำวังบุตร : กระผมขอแปรญัตติขอเพิ่มเป็นมาตรา ๒๒
ทวิ มีข้อความว่า "มาตรา ๒๒ ทวิ เด็กที่ไม่พร้อมอุปการะและเป็นผู้ยากจน
เมื่อขอเข้ารับการศึกษาขึ้นประกรม และมัธยม ศึกษาใน สถานศึกษาของ
รัฐบาลหรือเทศบาล ให้สถานศึกษานั้น รับผิดชอบศึกษาโดยไม่ต้องเสียม
ค่า และให้ให้มีอุปการะการศึกษารัฐหรือเทศบาล ในเมื่อผู้นั้น
ร้องขอ"

กรรมาธิการขอแปรญัตติขอแก้มาตรา ๒๒ แห่งกฎหมายว่าด้วย
เป็นบทห้ามคนอยู่แล้วว่า ประเทศไทยเราต้องการที่จะเร่งรัดการศึกษาของ
พลเมืองให้ถึงขั้นสูงสุด และยกประการหนึ่ง แม้แต่ในรัฐธรรมนูญฉบับที่

กล่าววางข้อคิดให้เขียนเกี่ยวกับบางศึกษาโดยลง ๕ มาตรา เพื่อดูให้เห็นข้อ
ข อันมีผลมากจนต้องแก้ไขไม่พอจะแก้ไขได้ คือพูดตามจริงไปถนัดของเจ้า
 อยู่จนแล้วดังที่รับออกด้วยพหุชนกจากโรงเรียนไปด้วย ทั้งนี้เพราะว่า
 ไม่มีคนรุ่นที่จะก้าวมาต่อไปได้ ชีวิตของเด็กนักเรียนที่เอาไปห้อย เบียง
 คอยแต่คน กระตมั่งงั่งง่าก่ชีวิตของเด็กเหล่านั้นไว้ให้ประทุษณ์ และหวังว่าคง
 จะได้รับการพิจารณาด้วยดี

หลวงประภวณินทิสาร (กรมราชการ) : กรมราชการก็ตั้งเปรียบ
 ความเข้าใจ ในการวางแผนนโยบายนี้ต้องวางแต่หลักใหญ่ เราไม่อาจปลัก
 ย้อย ถ้ามีการศึกษาปลักย้อยอันหนึ่งแล้ว เราต้องกลับไปคำนึงถึงมาตราอื่น
 งามซึ่งปลักย้อยอีกเยอะแยะ และนี่ที่หวังกรมราชการให้เห็นด้วยว่า ผู้ที่มีความ
 ตามารดในการศึกษาแต่ยากจนก็ควรจะได้รับโอกาสในการศึกษาอย่างสูง แต่
 พูดถึงพลเมือง ๗ ล้านคนแล้วมีจำนวนน้อยเหลือเกิน และตามปรกติ คนไทย
 มีคนโง่บุญสั้นทรทวน เราจะเห็นได้ว่าเขามีสติอดต่ำซบมัยอยู่เสมอ และเรา
 จะเห็นได้ว่า อย่างมหาวิทยาลัยแพทย์ผู้เรียนปีที่ ๓ ที่ ๔ เรียนคดไปไม่ได้ มัก
 จะมีผู้ปลักกระ ถ้าเราวางในแผนนโยบายแล้ว ไม่ทราบว่าจะเรามีอะไร
 เครื่องวัด เราต้องออกกฎหมายอย่างใดเรียกว่าเด็กฉลาด อย่างใดเรียกว่า
 ง่ายยากจน ถ้าเขียนรัฐธรรมนูญง่ายยากจน แล้วเป็นการลำบาก เพราะว่าเป็น
 เป็นข้อเท็จจริง ง่ายยากจนแค่นั้น แต่อย่างว่าเด็กไม่มีพ่อ ถ้าเขียนยาก
 เหลือเกิน ถ้าเขียนเด็กที่เกิดมีกฎหมาย เกิดดับ ๆ แต่หมายความว่าพอ
 ต้นชีวิตไปแล้วอะไรเหล่านี้ แต่มีบุญหมดเขาเกิดมีฐานะดี หรือไม่มีทั้ง
 พยทั้งแม่ก็อาจจะเป็นผู้ปลักกระ เป็นเรื่องใหญ่โต แล้วก็ต้องเขียนว่าขอผู้
 อนุปลักกระ ซึ่งเราไม่สามารที่จะรับมาเขียนในรัฐธรรมนูญได้ ท่านเห็นที่มา
 เจตนาคำจริง สักกรมราชการเห็นว่าเขียนเยอะเกินไปก็ขอยุ่ในแผน
 นโยบาย จึงเสียใจรับไว้ไม่ได้

นายเกษม วิจารณ์กุล : ตามที่การสมัครเข้าปฏิบัติหน้าที่หลายมหาวิทยาลัย
แล้ว กรมกษัตริย์กรมมาธิการด้วยดี ด้วยจะเชื่อกันว่าความสามารถของท่าน
แต่ในมาตรฐานผมขอขอบให้ที่ประชุมด้วยดี อาจจะเป็นมาตรการสุดท้ายของ
กรมก็ได้ คือขอเด็กไม่พออุปการะ หมายถึงว่า พยายามให้เด็กไปโลก
จนจำ หรือในขณะที่เขายังมีชีวิตอยู่ขึ้น ในขณะที่เขาถึงแก่เรียน พ่อ
เขาตายไป หมายความว่า ไม่พออุปการะ แต่ความจริงในเรื่อกการส่งเสริม
ให้เด็กที่ไม่พอหรือเด็กที่ยากจนให้ได้รับการศึกษาฟรีหรือเข้าเรียนฟรี ผม
เชื่อว่ากรมกษัตริย์กรมมาธิการได้เขียนไว้ เช่นประเทศเยอรมันหรือประเทศ
จีน เขาบอกว่าการที่เด็กที่ยากจนให้ได้รับเครื่องอุปโภคบริโภค อย่างประเทศ
เยอรมัน ผมเข้าใจว่าท่านเดชา ผู้เขียนคำกราบทูลกับรัฐประมุขนั้นก็จะ
ยืนยันว่า ของเยอรมันแน่ เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กที่ขึ้นมาไม่พอ
อุปการะเลี้ยงดู

อีกประการหนึ่ง ในเมื่อรัฐหรือเทศบาลจะอุดหนุนเด็กยากจนที่ไม่
เป็นกรรมกรแต่ต้องเงินงบประมาณประการใด แม้แต่ให้ที่อุปการการ
ศึกษาอย่างท่านคงถูกที่ศึกษารับปริญญาด้วยก็ได้ นั่นเป็นการผูกมัด
ด้วย อย่างโรงเรียนเทศบาลทั่วราชอาณาจักรเลี้ยงให้เครื่องอุปโภคบริโภค
แต่เด็กไม่พออุปการะมีจำนวน ๓ ในพลเมือง ๑๗ ล้าน ผมเข้าใจว่า คงไม่มาก
มาย เมื่อไม่มากมายเช่นนั้น ทำไมจะอุดหนุนแต่ส่งเสริมไม่ได้ กรม
กษัตริย์กรมมาธิการ

ขุนคลังกษัตริย์กรมมาธิการ : ข้าพเจ้ามีความจำเป็นต้องช่วยทางกรมมา
ธิการ ไม่ได้ช่วยอะไรมาก หมายความว่า ช่วยให้ความกระจ่างแก่เพื่อน
สมาชิกที่มีความเห็นตรงกับข้าพเจ้าว่า ในการที่ได้แก้ไขในมาตรา ๖๒ คง
แก้ไปแต่อย่างใด ได้เป็นประโยชน์แก่บุคคลซึ่งทำประโยชน์ เพราะถ้า
นิติกรของท่านนั้น วัตถุประสงค์มุ่งหมายที่จะให้สนับสนุนช่วยเหลือเด็ก
จนกว่า เด็กจนจนนั้น รัฐต้องพึงช่วยตามฐานะ ความอดอยาก

ประธานสภาว่างรัฐชวรมณู : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย ก็คงไป
ถามร่างกรรมาธิการ ไปจดชู้ม้อชน
มีส่นาชิกขกมีอ ๑๖ คน

ประธานสภาว่างรัฐชวรมณู : เป็นอันว่าไม่เพิ่ม ต่อไป
มาตรา ๗๑

เลขาธิการสภาว่างรัฐชวรมณู : ดำรับหมอด ๖ กับส่วนที่ ๓
ชื่อไม่มีผู้แปร มาตรา ๗๑ นั้นกรรมาธิการได้ออกแยกออกเป็น ๒ มาตรา
ข้ามแล้วใจความดังนี้ มาตรา ๗๑ เดิมนี้ คือวรรค ๓ ออก มาตรา ๗๑

“รัฐสภาประกอบด้วยวุฒิสภาและสภาผู้แทน
รัฐสภาจะประชุมร่วมกันหรือแยกกัน ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติ
แห่งรัฐชวรมณูนี้” มาตรา ๗๑ ทวิ ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา

ประธานสภาผู้แทนเป็นรองประธานรัฐสภา ประธานรัฐสภามีหน้าที่ดำเนิน
กิจการของรัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามระเบียบ และมี
หน้าที่อื่น หรือชกใหม่ ตามบทบัญญัติของรัฐชวรมณูนี้ คือตัดคำว่า “ให้”

ออกและเติมคำว่า “ตาม” คือเท่าที่ได้แจกให้สมาชิกไปด้วยกันในวรรคสอง
คำว่า “รัฐสภาในกรณีประชุมร่วมกันนั้นตัดกัน” แล้งหลังคำว่า “หน้าที่อื่น”

เติมคำว่า “ตาม” ตกลงในมาตรา ๗๑ ทวินี้ สมชออ่านให้ที่ประชุมใหม่ดังนี้
“มาตรา ๗๑ ทวิ ประธานวุฒิสภาเป็นประธานรัฐสภา ประธานสภาผู้แทน

เป็นรองประธานรัฐสภา ประธานรัฐสภามีหน้าที่ดำเนินกิจการของรัฐสภา
ในกรณีประชุมร่วมกันให้เป็นไปตามระเบียบ และมีหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติ

ของรัฐชวรมณูนี้” วรรคสองคำว่า “รัฐสภา” กับ “ในกรณีประชุม
ร่วมกัน” นั้นตัดกัน แล้งหลังคำว่า “หน้าที่” เติมคำว่า “ตาม” แล้งตัด

คำว่า “ให้”

ประธานสภาว่างรัฐชวรมณู : ได้แจ้งไปแต่ขอมาตรานี้ เป็นขอ
เกษม มณูศรี ขวแปงผู้ตัดใจ ขวเกษม มณูศรี ไม่น่า เป็นอันว่าที่ประชุม

ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น จะเพาะคำแปรญัตติของมหาเถรฯ เพราะฉนั้น
ตามที่ไปปฏิบัติกันมากให้ผ่านไป กันชนคงฤทธิศึกษากร

ประธานสภาข้าราชการ : ขอร้องคงฤทธิฯ ที่แปรญัตติไป
เป็นการเพื่อคำ กันชน จะต้องพิจารณาาก่อนว่า ตามที่กรรมการแก้ไข
ใหม่ จะมีผู้ใดคัดค้านใหม่ ผู้ใดจะมีความคิดเห็นอย่างไรต่อไป เกี่ยวกับ
แต่จะก็จะคงฤทธิฯ กันชน มีผู้ใดจะขอปรับอย่างไรใหม่ ที่กรรมการขอแก้ไข
ใหม่ กันชน ก็ยังมีผู้เสนอผู้รับรองคนหนึ่งตาม กันชน

นายจงใจภักดี : ข้าพเจ้าขอเสนอให้รับรองคำที่ กันชน เพราะถ้อยคำ
ดีแล้ว

ประธานสภาข้าราชการ : ผู้ใดคัดค้านใหม่ ถ้าไม่มีผู้
คัดค้าน ข้าพเจ้าถือว่าประชุมเห็นชอบด้วย คือให้แก้เป็นมาตรา ๒๖ ทวิ
ตามที่ได้เสนอ กันชน เสร็จแล้วต่อไปคงฤทธิฯ ขอปรับได้

ขุนคงฤทธิศึกษากร : ข้าพเจ้าขอแปรญัตติในมาตรา ๒๖ โดย
ขอเติมคำว่า "ราษฎร" ต่อลงไปข้างท้ายคำว่า "สภาผู้แทน" ทุกแห่ง คือเมื่อ
เติมแล้วอ่านได้ความว่า สภาผู้แทนราษฎร ในข้อ ๒ ในทุก ๆ มาตราแห่งร่าง
รัฐธรรมนูญมีคำว่า "สภาผู้แทน" ขอเติมคำว่า "ราษฎร" ลงไป คู่กับ
ทุกแห่ง เมื่อเติมแล้วอ่านได้ความว่า "สภาผู้แทนราษฎร" ก่อนอื่นข้าพเจ้า
ขอชี้แจงว่า เพราะเหตุใดจึงฟังมาแปรญัตติในตอนนี้ ก็เพราะเหตุว่า
ตอนนี้ได้กล่าวถึงอำนาจนิติบัญญัติ และได้กล่าวถึงบทวิญญู ไป และได้กล่าว
ถึงกำเนิดแห่งสภาผู้แทน และสมาชิกสภาผู้แทน ซึ่งข้าพเจ้ามีความเห็นว่า
สมควรจะได้เป็นสภาผู้แทนราษฎร เพื่อสมาชิกแห่งสภาจะได้เป็นสมาชิก
แห่งสภาผู้แทนราษฎร ขอแปรญัตติตอนนี้ ความจริงไม่จำเป็นจะต้องมาอภิปราย
อะไรกันมาก เพราะว่าท่านทั้งหลายซึ่งตรงใจกันอยู่แล้ว คำว่า สภา
ผู้แทนราษฎร นั้นมันส่ายสลายเหตุมาอย่างไร แต่ว่าในที่นี้ ข้าพเจ้าอยาก

รักษาประวัติศาสตร์ และรักษาความเข้าใจเข้าใจ ซึ่งคล้าย ๆ กันว่าเป็นคำ
มาตรฐาน ซึ่งประชาชน ประชาชนรัฐหรือชาวต่างชาติได้มีความเข้าใจอยู่
แล้วว่า สภาผู้แทนคนนั้น แท้จริงก็คือสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเราได้ตั้งขึ้นแต่
ครั้งแรก และนอกจากนั้น สภานั้นก็มีความเข้าใจกันว่าเป็นสภาที่เป็นตัวแทน
ของราษฎร ๆ ทั้งหลายมีความเข้าใจว่าเช่นนั้น ทันทักว่า ราษฎรนั้น คืออะไร
คือประชาชนพลเมือง เราจะเรียกคำว่า สภาประชาชน หรือสภาพลเมือง
ก็เป็นเรื่องที่จะแสดงจากศัพท์เดิมน่าจะไป ซึ่งเราเรียกรัฐสภาเข้าใจกันด้วย
แล้ว เพราะฉะนั้น ถ้าใช้คำว่า สภาผู้แทนราษฎรแล้วก็จะเป็นการเหมาะสมแก่
ลักษณะ แก่กำเนิด และแก่เหตุของเรื่อง ว่าสภาเป็นสภาของราษฎร
จริงอยู่ ท่านอาจเอาศัพท์ของต่างประเทศ เช่นอังกฤษ อเมริกา ในศัพท์ภาษา
อังกฤษที่เขียนเช่นนั้น ก็หมายถึงราษฎรนั่นเอง แต่เมื่อแปลเป็นภาษาไทย
ภาษาไทยเขียนอย่างไรก็แปลอย่างนั้น เพื่อให้คนไทยรู้ว่า ศัพท์เทคนิคภาษา
อังกฤษเป็นไทยว่าอย่างนั้น เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าคิดว่า ท่านจะเป็นการพอใจ
หรือไม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภา ณ สภาที่ว่า กรุณาว่าท่านสมควรจะได้
ขึ้นมาหรือไม่ หากท่านไม่รับข้าพเจ้าก็ใจ แต่ข้าพเจ้าก็ขอลงชื่อนี้ว่า
ท่านถ้าใช้เป็นคำสภาผู้แทนราษฎรแล้ว จะตรงกับความมุ่งหมาย จะตรงกับ
ความนิยม จะตรงกับความรู้ที่แท้จริง เพราะเราใช้คำว่า สภาผู้แทน
เฉย ๆ นี้ไม่รู้ว่าผู้แทนอะไร เพราะคำว่า เกี่ยวกับผู้แทนนั้นแทนกันหลายเรื่อง
หลายอย่างเหลือเกิน ไม่ว่าจะเป็นคณะพ่อค้า หรือแทนคณะรัฐบาล หรือแทน
กรรมกร หรือแทนอะไร ถ้าบอกว่าเป็นสภาผู้แทน คิดลงไปแน่นอน จึงเสนอขงที่
ได้กราบเรียน

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช (กรรมาธิการ) : ถัดจากประวัติ-
ศาสตร์ตามรัฐธรรมนูญของเราที่จะ สภาผู้แทนราษฎรที่ เสด็จก่อนมีสภา
เดิม ก็คือที่เรียกสภาผู้แทนราษฎร คำว่าสภาผู้แทนราษฎรเกิดเปลี่ยน
เมื่อปี ๒ สภาตามรัฐธรรมนูญปี ๒๘ แต่นั่นก็เรียกว่า สภาผู้แทน เหตุผล

LIART

ความหมายว่า เข้าความเต็มใจสมัครแห่งรัฐสภาคุณผู้สภา หรือสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม ย่อมเป็นผู้แทนของปวงชน ถ้าระบอบสภาผู้แทนราษฎรแต่ใด ทำให้ความสำคัญของคุณผู้สภาหายไป หรือทำให้แยกแยะให้เห็นว่า คุณผู้สภาไม่ใช่ผู้แทนของปวงชน ไม่ใช่ผู้แทนของราษฎรหรือกลายเป็นคุณผู้สภาอย่างไรจึงเปลี่ยนเมื่อมี ๘๘ ข้อคือว่า ราษฎรออก เพื่อให้เห็นอำนาจจากคุณผู้สภา หรือสภาต่างก็เป็นผู้แทนของปวงชน ก็คือคำว่า ราษฎรออก เหตุผลมีดังนี้ เขาคำนวนออกไปเสีย ที่มาเป็นอย่างนั้น แต่การที่กรรมการร่างชวนเขาตามรัฐธรรมนูญปัจจุบัน แล้วรัฐธรรมนูญปี ๘๘ นั้นเอง รัฐธรรมนูญอเมริกันก็ เขาตั้งข้อพิพาทเช่นเคสที่ ๓ แต่ของฝรั่งก็ตั้งเกิด แต่ของไทยก็ควรเขาอย่างนั้น ตามที่มีอยู่ใหม่ ๘๘ นั้นเอง

หลวงองค์คณาภิรักษ์ : กระผมเห็นด้วยผู้ประมุขคือคือว่าทั้งภคชาติ และความจริงเมื่อเป็นผู้แทนราษฎร ก็เป็นผู้แทนของราษฎร คุณผู้สภาไม่ใช่หมายความว่า เป็นผู้แทนของปวงชน เราได้ระบอบหน้าที่เขาไว้แล้ว แล้วคุณผู้สภาได้มีชื่อแต่ก็ออกจากคุณ ผู้คิดว่าการที่ได้เราจะได้ว่า สมัครตั้งสภาผู้แทน ผู้แทนอะไร ไม่มีความหมายอะไรโดย กระผมเห็นว่า ควรจะเติมลงไปให้ชัดดีกว่า

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช (กรรมาชิก) : ถ้าจะว่าถึงหน้าที่แล้ว ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้แล้ว เป็นผู้แทนราษฎร คือทำหน้าที่แทนราษฎร เพราะว่าสภาของเราประกอบด้วยคุณผู้สภา และสภาผู้แทน รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทน ผู้แทนคุณผู้สภา ไร้หน้าที่แทนปวงชน กฎหมายที่ออก ต้องออกจากสภาทั้งสองนี้ แต่การใช้อำนาจของคุณผู้สภาในทางอันยังมีอำนาจแตกต่างกัน สภานี้ก็ตั้งทำ แต่ที่รวมอยู่ในหน่วยงานในกรรใช้อำนาจอธิปไตยนั่นเอง ถ้าจะว่าโดยหน้าที่แล้ว ความจริงว่าด้วยหน้าที่ก็ปฏิเสธไม่ได้ว่า ถ้าผู้แทนราษฎรจะเป็นสภาของราษฎรจริงๆ เพราะผู้ที่ตั้งวางกับคุณผู้สภา พระมหากษัตริย์แต่งตั้ง แต่ส่วนผู้แทนราษฎร ราษฎรเป็นผู้แต่งตั้ง

ขึ้นมา แต่เมื่อเจอกันเข้ามาแล้วก็มาทักทายกันอย่างเดียวกัน เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ก็ไม่คิดว่าจะเห็นว่า สภาล่างเป็นของราษฎร สภาสูงไม่ใช่ เห็นว่าโดยศัพท์ คำว่าประเทศก็ใช้กันว่า เขาตั้งชื่อฟรีเพรเซนต์เฟ้ เขาไม่ได้บอกจำ เขาตั้งชื่อฟรีเพรเซนต์เฟ้ เขาก็ใจกันอย่างนั้นในทางศัพท์ต่างประเทศ

ขุนกงฤทธิศึกษากร : ข้าพเจ้ายืนยัน และเห็นสมควรถึงกับคุณหลวงองค์มานุรักษ์ ที่สนับสนุน เรื่องข้าพเจ้าได้คิดไว้ในมาตรา ๗๖ ว่า สมาชิกสภาผู้แทนย่อมเป็นผู้แทนของประชาชนชาวไทย แต่ว่าถ้าจะใช้ว่า "ผู้แทนราษฎร" แล้ว มิได้มุ่งที่จะแยกความเข้าใจ หรือความผิดกันว่า คุณผู้แทนนั้นไม่ใช่ผู้แทนประชาชน แต่ว่าให้ข้าพเจ้าอยากจะให้ตรงกับสภาที่เป็นตัวแทนของราษฎร เพราะว่าราษฎรเป็นผู้เลือกโดยตรง ทั้งจึงคำว่า เขาตั้งชื่อฟรีเพรเซนต์เฟ้ นั้น ข้าพเจ้าก็คิดว่าใช้ได้ พูดถึงสภาผู้แทนราษฎร แต่ว่าในทันที ถ้าหากว่า จะใช้กับสภาผู้แทนราษฎรนั้น ในทางความหมายไม่ต้องแปลเลย พอพูดถึงเรื่องกันเลยทีเดียว นี่เราจะพูดถึงความจริงอันนี้หรือไม่ แต่ในประการที่สอง เมื่อใช้คำว่า "สภาผู้แทนราษฎร" แล้ว ก็ทำได้เป็นการแบ่งแยกคุณผิดว่า ไม่ใช่เป็นผู้แทนของประชาชนทั้งหมด ก็คือให้เกิด และที่มานั้นได้ตรงกับเหตุผลว่า สภาผู้แทนราษฎรประกอบด้วยสภาของราษฎรโดยตรงจริง ๆ ซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนตามกฎหมาย ดังนั้นคุณผิดก็มาจากบุคคล มาจากประชาชนเหมือนกัน แต่ว่าโดยพระมหากษัตริย์ทรงเลือกเข้ามา ซึ่งทั้งนี้รวมกันเป็นรัฐสภา และก็เป็นสภาที่แทนประชาชน แต่ว่าในคำจำ สภาผู้แทนราษฎรนั้น มีใช้ในที่เลือกกันนั้นก็ต้องการให้เห็นเด่นชัดว่า สมาชิกสภาเป็นผู้ที่ราษฎรเลือกมา และตรงกับความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ในแต่ทางกฎหมาย แต่ว่าทางสภาจะมีความเห็นอกเห็นใจ หรือจะให้เกียรติคือถ้อยคำอันนี้บ้างก็ได้ ก็ขอได้โปรดพิจารณาให้รอบคอบ

พระยาสุรธรรมราช : ข้าพเจ้าขอให้ลงมติ

ประธานสภาจังหวัดธรรมนุญ : เมื่อผู้เสนอได้เสนอให้ตั้งมติแล้ว
เมื่อไม่มีผู้ใดจะขออภิปรายต่อไม่ ข้าพเจ้าจะขอมติจากที่ประชุม ผู้ใดเห็นว่า
ควรจะแก้ คดีว่าควรแก้คดีที่ว่า "ผู้แทนราษฎร" ลงไป ห้ามให้ผู้แปรญัตติ
เสนอมา ขอได้โปรดผู้ยื่น

มีสมาชิกยกมือ ๔ คน

ประธานสภาจังหวัดธรรมนุญ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย คดีว่าให้ตั้ง
ไว้ตามร่างของกรรมาธิการ โปรดผู้ยื่น

มีสมาชิกยกมือ ๑๖ คน

ประธานสภาจังหวัดธรรมนุญ : มีผู้เห็นว่า ควรจะแก้ตามผู้
แปรญัตติ ๗ เสียง และมีผู้เห็นว่าให้คงไว้ตามร่างของกรรมาธิการ ๑๖ เสียง
เป็นอันว่าไม่แก้ คือให้คงไว้ตามร่างของกรรมาธิการ

ตั้งไปมาตรา ๗๒ ไม่มีผู้แปรญัตติ .. .. .

พระยาสุวิทย์พงษ์ศรีธรรมพิลาศ : ผมมีข้อข้องใจในมาตรา ๗๒
นี้ และผมเพิ่งทราบด้วยตนเอง ก่อนจะไม่ได้รับ หรือรับแต่จะหาประโยชน์
ไม่ทราบ เพิ่งเห็นด้วยน ตามนิตยสารผู้จัดทำแห่งของประธานรัฐสภา และ
รองประธานรัฐสภาได้สองคน ผมมีความข้องใจว่า หน้าที่ประธานสภา
และรองประธานสภานั้นเป็นผู้รับผิดชอบของพระบรมราชโองการในหลายกรณี ถ้า
หากว่า มันมีเหตุอันใดอันหนึ่งก็ตามทั้งสองนี้ไม่สามารถจะรับผิดชอบของพระบรม
ราชโองการได้ หรือในกรณีเช่นเช่นปี่ยหนัก อีกคนหนึ่งอยู่หัวเมือง แต่
ประธานสภาผู้แทนก็เป็นเขาใจกันว่าได้เลือกจากผู้แทนราษฎร เกิดอยู่เสีย
ในหัวเมืองต่อมกรณนี้เกิดขึ้น จะทำอย่างไรกัน

นายเทพ โชติณัฐ : ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสมาชิกเมื่อออกอภิปราย
ไม่ได้ เพราะว่ามติลงไปแล้ว คือท่านประธานฯ ได้ถามที่แรกแล้ว ได้ผ่านไป
แล้ว ก็หม่ากึ่งจนคงดูทิว ฉะนั้นขอให้ผ่านไป

LIRT

ประธานสภาปฏิวัติชนบท : เพื่อกันการเขยิบไป เขา
กล่าวถุกแล้ว

พระยาสาวิทวงศ์ธรรมพิลาศ : ผ่านนะผ่านได้ แต่มีข้อพิ
ข้อหนึ่ง คือแปลว่าพูดเมื่อก่อนมันเรื่องพูดที่ว่า จะตัดสินผู้ทนาย
หรือไม่ มันคนละเรื่อง

ประธานสภาปฏิวัติชนบท : พิจารณาก่อนก่อนตามที่เขา
เขาว่าถุกแล้ว คือมันก่อนจะเอาตามทนายทนายทนายจะขอแก้ เขาทนายไม่
เมื่อไม่มีใครขอแก้แล้ว จึงมาพิจารณาของขุนครุฑพิลาศ ที่หลัง

พระยาสาวิทวงศ์ธรรมพิลาศ : ผมเพิ่งทราบเมื่อคืน

ประธานสภาปฏิวัติชนบท : ผ่านไปถึงตั้งถุกแล้ว ผ่าน
อันแรกแล้ว ผ่านขุนครุฑพิลาศ ด้วย มาตรา ๗๒ ไม่มีปรวิติ มาตรา ๗๓
นายทนายมันว่า

นายทองม้วน ฮัตถากกร : มาตราหน้าเจ้าขอปรวิติเพิ่มเติม
คือว่าเพื่อประสงค์จะให้ข้อความต่อเนื่องกัน เกี่ยวกับกรปฏิวัติ คือว่า
ได้เติมข้อความตั้งในระหว่าง และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดย
มีขีดฆ่า ลงในระหว่างคำว่าพระปรมาภิไธย และเมื่อได้ประกาศแล้วให้ใช้
บังคับเป็นกฎหมายได้ ถ้าหากว่า กรรมาธิการได้พิจารณาโดยถุกถุกแล้ว
คงจะเห็นด้วยกับคำปรวิติของข้าพเจ้า ถ้าหากว่าเขยิบลงๆ อย่างที่
กรรมาธิการเขยิบมานั้นดูเหมือนข้อความจะไม่สืบเนื่องกันเลย เพราะฉะนั้น
สมควรที่จะเขยิบบังคับได้ เพื่อให้เข้าไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา และ
เมื่อได้ประกาศแล้วให้บังคับเป็นกฎหมายได้ แต่ทนายเจ้าเพิ่มเติมคำ
มิให้ขีดฆ่า ลงไป ก็เพราะว่ามีตัวอย่างมาแล้วในสมัยก่อน ว่าทางสภา
ผู้แทนราษฎรได้ผ่านระเบียบวาระที่ ๓ ไปแล้ว แต่รัฐบาลได้เก็บขบขันเอาไว้
ไม่นำประกาศ และต่อมาภายหลังได้เสนอกฎหมายขึ้นใหม่ก็ไม่ยอมให้
กฎหมายฉบับนั้นใช้ต่อไปอีก คือเสนอหลักการใหม่ต่อสภา นี้คือข้อว่า

กฎหมายขึ้นอยู่กับโรงพิมพ์และกระดาษ ข้าพเจ้าจำได้ว่า เมื่อครั้งแรกที่ประชุมหลักสูตร ข้าพเจ้าได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ภาวะของการเป็นกฎหมาย เวลาที่ตกลงในสภาเริ่มแต่ตอนไหน ตั้งแต่ถวาระ ๓ ครบบริบูรณ์หรือข้อตกลงลงพระปรมาภิไธย หรือว่าตอนพิมพ์ราชกิจจานุเบกษาหรือตอนให้ใช้ เพราะว่ามีอันอยู่ถึง ๔ อย่างต่างกัน ทนเถิดฎุมบัญญัติมานใช้คำว่า "ให้ใช้บังคับ เป็นกฎหมายเมื่อประกาศราชกิจจานุเบกษา" สำหรับความเห็นของข้าพเจ้าเห็นว่า เมื่อถวาระ ๓ ถวาระ มีเนื้อหามพร้อมสำหรับเป็นกฎหมาย เวลาลงพระปรมาภิไธยให้มีภาวะเป็นกฎหมายแต่ ทนเถิดจะ ใช้บังคับเวลาไหนนั้น ถ้าเราตรวจดูพระราชบัญญัติต่างๆ แล้วจะเห็นได้ว่า บางท้องถิ่นที่ใช่จริงๆ นั้นหลังจากประกาศราชกิจจานุเบกษาถึงหลายเดือนก็ได้ และบางท้องถิ่นประกาศที่เดิมในราชกิจจานุเบกษา กฎหมายบางฉบับประกาศ เวลาไปตรวจที่ศาลบางฉบับไม่ตรงกับต้นโรงพิมพ์ - พิมพ์เสร็จ และไม่ตรงกับที่กำหนดในราชกิจจานุเบกษา เพราะฉะนั้น เมื่อผ่านมากี่อย่างแล้ว ข้าพเจ้าอยากจะสนับสนุนผู้แปรญัตติ เมื่อเขาความเป็นกฎหมายไปฝากไว้แก่โรงพิมพ์และกระดาษแล้ว ถวาระขึ้นไปโดยไม่ชักช้า

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : หลวงประเทษฯ

หลวงประเทษมนตรีสาร (กรมราชการ) : ข้อที่ท่านสมาชิก

แปรญัตติ ข้าพเจ้าเข้าใจว่าคงต้องใช้เวลารัฐบาลจะเสนเถร สภาอนุมัติกฎหมายไปแล้ว ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้วยังไม่ส่งไปลงพิมพ์หรืออะไร ข้าพเจ้าเห็นไม่ใช่น่าวิตก ถ้ารัฐบาลเกรงขนาดนั้นเขาจะขบถเสียก่อน แต่ที่เสนเถร ก็เป็นหน้าที่สภาผู้แทนที่จะเสนามาว่า ถ้าไม่ผ่านสภาไม่แล้ว พระมหากษัตริย์ลงพระปรมาภิไธยแล้วทำไมจะส่งไม่ลงราชกิจจานุเบกษา ที่ถึงขั้นประสังข์ฯ คงยังไม่ควรข้อแปรญัตติแต่ตั้งข้อสงสัย ข้าพเจ้าอยากจะอธิบาย ท่านแยกแยะกฎหมายลงไป พกประกาศราชกิจจานุเบกษาที่เป็นคนมาร่างข้อก็เห็นหนังสือ ความหมายไม่ใช่ของที่ทำว่า

หมายความว่าประกาศราชกิจจานุเบกษาให้ใช้ได้ แต่ได้ดำเนินการเมื่อไร
อีกอย่างหนึ่ง แต่ให้ใช้วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา หมายความว่า
ความว่าพอประกาศราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไปกฎหมายบังคับ แต่ล้มเมื่อ
ไรนี้อีกอย่างหนึ่งต่างหาก

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ชุนประเสริฐ ว

ชุนประเสริฐศุภมาตวา : ข้าพเจ้านึกได้ว่ามีคำสั่งแรงของ
กรมวิชาการ แต่ในเรื่องการใช้ศัพท์ในการร่างกฎหมายนั้น จะต้องปล่อย
ของที่ตั้งด้วยใจอันที่สุด คำว่าใช้บังคับเป็นกฎหมายและใช้เป็นกฎหมาย
ต่างกันตามความเข้าใจของข้าพเจ้าเวลาประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ท่านแปรญัตติหรือไม่

ชุนประเสริฐศุภมาตวา : ความที่เราร่วมกัน ถ้อยคำที่กรมวิชาการ
ใช้นั้นกรมการย็นั้นว่าถ้อยคำที่แยกกันทุกประการ แต่ทำหัดที่ถ้อยคำที่
ใช้ศัพท์คำมธรรมคา คำว่าใช้เป็นกฎหมายและใช้เป็นบังคับเป็นกฎหมายเป็นคณะ
อย่าง ถ้าหากว่าคำคือบังคับให้ใช้บังคับ ๓ เดือน กฎหมายหลายอย่าง แต่
ถ้อยคำข้าพเจ้าอยากจะขอเดียน ไม่อยากจะยุ่งในเรื่องศัพท์ที่ร่างรัฐธรรมนูญ
อย่างเร็ว ๆ แต่ศัพท์ภาษาฝรั่งมีคำ ๔ คำ ต้องทั้งใช้และบังคับเช่นเด็กที่
สุคติเป็นคนแล้ว แต่เป็นนักจริงตามกฎหมายเมื่อคลอดและอยู่รอดเป็นทารก
และจะหมดจริง ๆ เมื่ออายุ ๒๐ ขวรมคา แต่มีพิเศษสำหรับคนอายุ ๑๗-๑๕
เมื่อเช่นนั้น ข้าพเจ้าว่าใช้ศัพท์จะชนิดที่เรียกว่า เพื่อใช้ไปก่อนใช้เป็นกฎหมาย
เป็นต้น กฎหมายได้จริง ๆ แต่บังคับตรงกับภาษาฝรั่งว่าเซ็นฟอช ฝรั่งเสส์
เรียกว่าเซ็นฟอช

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ถ้าไม่มีใครอภิปรายต่อไป ข้าพเจ้า
เสนอให้ลงมติ ผู้ใดเห็นว่าควรจะเพิ่มคำว่า “ในชั้นแรก” ในในมาตรา
โปรดข่มขืน

มีสมาชิกกมธ ๓ คน

ประชาชนสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ก็คงได้ตาม
ร่างกรรมาธิการ โปรดดูมืออื่น

มีสมาชิกกมธ ๗ คน

ประชาชนสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันว่าไม่เพิ่ม ต่อไป

มาตรา ๗๔

นายทองม้วน ฮัตตากร : การแปรญัตติของข้าพเจ้าออกจากร่วม
ร่างไปสักหน่อย ไม่ก็ขอรวมหมวดเสด็จเล็กหน่อย เพื่อกันอื่น ๆ ที่เราจะได้อ
วิจารณ์เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ ข้าพเจ้าขอคัดค้านคำออกในมาตรา ๗๔ นี้
เมื่อพระมหากษัตริย์มีได้ทรงลงพระปรมาภิไธยพระราชทานมาภายใน ๓๐ วัน
ก็ให้นำพระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาประกาศใช้เป็นกฎหมาย
ได้ เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ซึ่งข้าพเจ้า
ได้แปรญัตติคัดค้านแล้ว จึงขอแปรญัตติเพิ่มเติมมีข้อความว่าดังนี้ “เมื่อ
พระมหากษัตริย์มีได้ทรงพระราชทานมาใน ๓๐ วัน ก็ให้ประธานรัฐสภานำ
พระราชบัญญัตินั้นประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายได้” ที่
เขียนเช่นนั้นเพราะเห็นว่าร่างเดิมก็จะเป็นการชั่วคราว คุ้เกิดขึ้นไป อยากรจะให้เพลา
ลงมาบ้าง นั้นประการหนึ่งละ อีกประการหนึ่งคือว่า ถ้าพระมหากษัตริย์ไม่
ทรงลงพระปรมาภิไธยเป็นครั้งที่ ๒ แล้ว ก็คงจะให้ประธานรัฐสภาเป็น
ผู้นำขานทอดเกล้า ๆ ถวาย เพราะตามบทบัญญัติในมาตรา ๗๒ มีว่า ร่างพระ
ราชบัญญัติจะตราขึ้นใช้กฎหมายได้ ก็แต่โดยคำแนะนำและยินยอมของ
กรรมาธิการ ที่เขียนไว้เช่นนั้น ก็เพราะว่าต้องการให้ตรงกันหรือตรงกับ
มาตรา ๗๒ นั้นเท่า ๆ กัน คือ ถ้าหากว่าพระมหากษัตริย์ไม่ทรงลงพระ
ปรมาภิไธยแล้วก็ให้เขียนเสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ ได้ทรงลงพระปรมาภิไธย
แล้ว คล้าย ๆ กับว่าเป็นการบังคับเท่านั้น เหตุผลมีดังนี้ ๆ เท่านั้น

LIRT

หลวงประจบสนิทสาร (กรมราชการ) : ความหมายของ
มาตรา ๕๔ แห่งรัฐธรรมนูญเขียนไว้เช่นนั้นก็โดยถ้อยคำที่ว่า บรรดากฎหมาย
ทั้งหลาย จะต้องไม่ประกาศพระปรมาภิไธยเสมอ เราจะทรงหัดกันไม่ได้
เพราะว่าพระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา ถ้าหากตาม
คำผู้แปรญัตติแล้ว ก็เท่ากับว่ารับทูลเชิญว่า ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ไม่ทรง
เห็นชอบด้วยถึง ๒ ครั้งแล้ว ขอให้อำนาจรัฐสภาที่จะออกกฎหมายนั้น
ไปได้โดยไม่ต้องคำนึงถึงถ้อยคำ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ
ทางรัฐสภา กรมราชการมีความห่วงใยในข้อนี้ จึงได้เขียนร่างที่เสนอมมา
แล้วว่า ในกรณีที่พระมหากษัตริย์ท่านทรงพิจารณาครั้งที่ ๒ แล้วยังไม่ทรง
เห็นชอบด้วย แต่ครั้งที่ไม่ทรงเห็นชอบด้วยก็คือ ไม่ทรงเห็นพระปรมาภิไธย
พระราชทานภายใน ๓๐ วัน เราก็ให้มีการออกกฎหมายนั้นได้ เพราะ
ว่าหลักประชาธิปไตยเราคือ ขอมรับกันว่า พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้
รัฐธรรมนูญ ก็ว่าสภาทั้งสองซึ่งประกอบกันเป็นรัฐสภาเป็นผู้เสนอร่าง
เป็นผู้แต่งออกซึ่งเจตนาของปวงชนว่า ปวงชนต้องการอย่างนั้นแล้ว แต่ใน
ฐานะเดียวกัน เราก็ไม่ละเมิดหตุหิมนพระมหากษัตริย์ คงยังอยู่ใต้พระมหา
กษัตริย์ โดยประกาศกฎหมายในพระปรมาภิไธยตนเอง แต่ถ้ากระทำการนั้น
ก็โดยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ไม่ใช่เป็นการละเมิดหตุหิมนพระมหากษัตริย์
แต่ประการใด กรมราชการจึงเขียนว่าเสมือนหนึ่งพระมหากษัตริย์ได้ทรง
ลงพระปรมาภิไธยแล้ว ตามร่างที่เป็นจริงในกรณีเช่นนั้น ก็คือว่าออก
กฎหมายก็ยังใช้คำว่า ในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตนเอง
แต่ไม่พระบรมปรมาภิไธยคงเช่นกฎหมายทั้งหลาย จึงคิดว่าเสมือนหนึ่งได้ลง
แล้ว แต่เป็นเรื่องเสมือนที่เห็นชอบ คำเป็นในระบอบการปกครองเช่นนี้ในเมื่อ
ถึงที่สุด ความเห็นของพระมหากษัตริย์และความเห็นของสภาไม่ตรงกัน แล้วก็
คงมีทางออกทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเป็นเซฟตี้วาล์ว ให้ออกไปได้ ถ้ามีขณะนั้น
แล้ว การออกกฎหมาย ถ้าไม่ออกในพระปรมาภิไธยเสมือนเจ้าอยู่หัวซึ่ง

LIART

ระตุลย์ก็ แม้แต่ในศาลพระมหากษัตริย์ไม่ได้ไปนั่งเลย แต่รัฐธรรมนุญ
ก็อนุญาตให้ในพระปรมาภิไธย นั่นก็เป็นเรื่องสมมติเหมือนกัน เพราะฉะนั้น
กรรมวิธีการเห็นว่าเป็นเรื่องที่ว่ามาตราไม่ใช่ผู้ร้ายหรือหมิ่นพระบรมเดช
านุภาพประการใด

นายทองม้วน อัคราทร : ถ้าหากว่าระตุลย์ออกคำที่ข้าพเจ้า
แปรญัตติ ก็ไม่เห็นเป็นการเสียหายแต่ประการใด แต่ฉักรรมาธิการก็แข็งแรง
แต่ว่า ในการที่ประกาศใช้ในนามของพระมหากษัตริย์เช่นเดียวกับศาล
ในการพิจารณาอรรถคดีในศาล ก็โดยที่ท่านมิได้เซ็นพระปรมาภิไธยนั้นเลยก็
ยังใช้ได้ แต่การออกกฎหมายก็เช่นเดียวกันในการประกาศก็อาศัยในนาม
ของพระมหากษัตริย์ แต่เราไม่มีความจำเป็นที่จะตั้งเขียนเช่นนั้น เรา
ประกาศได้อยู่แล้ว ข้าพเจ้าเห็นอย่างนี้

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ไม่มีผู้ใดอภิปรายหรือ

นายเทพ โชติมุขิต : ข้าพเจ้าขอขอมความเข้าใจกับท่านกรรมา
ธิการว่า พระราชบัญญัติเช่นนี้ นายกรัฐมนตรีเป็นคนเซ็นก็ ใช้หรือไม่

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ถูกแล้ว

นายเทพ โชติมุขิต : ถ้าอย่างนั้นก็ทรงกันแล้ว

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : เมื่อไม่มีผู้ใดอภิปรายต่อไป
ข้าพเจ้าเสนอให้ลงมติ ผู้ใดเห็นว่าควรระงับตามที่ผู้เสนอแปรญัตติก็อภิปราย
เมื่อกัน โปรดประชุมชน

สมาชิกยกมือ ๓ คน

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ก็คงได้คำ
ว่างของกรรมาธิการ โปรดประชุมชน

สมาชิกยกมือ ๑๑ คน

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : เป็นอันว่าไม่แท้ คือไป

มาตรา ๗๔ พระราชบัญญัติ

พระยาสุรธรรมราช : ข้าพเจ้าได้ขอแปรญัตติในข้อนี้มีความ
ต้น ๆ ว่า ถ้ามีการแก้จำนวนพลเมืองให้เป็น ๑ แฉกด้วยแทน ๑ คนแล้ว
ข้าพเจ้าขอแปรญัตติมาตรา ๑๕ ให้ตัดคำว่า ๒ ใน ๓ ให้ใช้คำว่า ๑ ใน ๕ แทน
ต่อเมื่อญัตติของข้าพเจ้ามีเจตน์ใจ ว่า ข้าราชการที่เกี่ยวเนื่องการชดเชยจำนวน
ราษฎร ๑ แฉกด้วยแทน ๑ คน เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าขอเลื่อนเรื่องนี้ไปพิจารณา
ภายหลังมาตรา ๑๕ ซึ่งเกี่ยวข้องกับแฉกด้วย ๑ คนนั้น ถ้าหากว่าสภาไม่ลงมติ
รับรอง ข้าพเจ้าก็เป็นอันว่าถอนเรื่อง

ประธานสภาว่า รัฐธรรมนูญ : ขอเลื่อน ที่แก ๓ ใน ๕ ไปได้
อภิปรายภายหลังจำนวนราษฎร ถ้าผู้ใดไม่คัดค้านก็เป็นอันเลื่อนขึ้นต่อไป
และเป็นที่เข้าใจกันว่า ถ้าไม่แก้ แล้วทำมาก็ไม่ได้ ตามที่ท่านพูดเอง
เพราะฉะนั้น ขอเลื่อนไป เพราะท่านเขียนมาอย่างนั้น เมื่อไม่มีผู้คัดค้าน
เป็นอันว่า เลื่อนปัญหาไปพิจารณาหลังมาตรา ๑๕ หรือเรื่องบทเพิ่มจำนวน
ราษฎร เป็นอันว่าเลื่อนไป

มาตรา ๑๕ ผู้แทนราษฎรที่ผ่านไปแล้ว ตัดใจหรือ ท่านชุนคงฤทธิ
ศึกษารว ไม่ใช้ก็ตัดไปแล้วไม่ใช่หรือ ทุกแห่งก็หมดไปแล้ว

ขุนคงฤทธิศึกษารว : คัดคัดสง่า

ประธานสภาว่า รัฐธรรมนูญ : เหมือนกัน ท่านจะมาก่ออย่างไร
คำว่าสภาตกไปแล้ว

ขุนคงฤทธิศึกษารว : คือขออยากให้เป็นประวัติคำสดไว้บ้าง ..

ประธานสภาว่า รัฐธรรมนูญ : คำว่าผู้แทนราษฎรตกไปแล้ว
สภาผู้แทนตกไปแล้ว ท่านบอกทุกแห่ง

ขุนคงฤทธิศึกษารว : นั้นเพราะสภาผู้แทน

ประธานสภาว่า รัฐธรรมนูญ : ก็เหมือนกัน อย่าให้ข้าพเจ้า
ชขาด ข้าพเจ้าไม่เด่นอะไรประมุขลงมติ เห็นกันชัด ๆ ชัดแล้ว ผู้แทนตัดแล้ว

ขุนคงฤทธิศึกษารว : ถ้าหากว่าที่ประชุมไม่ตัดใจก็แล้วไป

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : คิดใจไม่ได้ เพราะเราตกลงไป
แล้ว คราวหน้าคราว ๒๒

เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ : สำหรับมาตรา ๑๒ นี้ ใน
อนุมาตราที่กรมการของกให้ให้เหมือนกันที่ได้ตกลงไปแล้ว ในมาตรา ๑๕
ดังนี้ “ (๓) ต้องไม่รับตำแหน่งหรือหน้าที่ใดจากรัฐ หน่วยงานการของรัฐ
หรือหน่วยงานใด ๆ ที่อยู่ในบังคับบัญชาของรัฐโดยมีประโยชน์ตอบแทน หรือ
ค่าจ้างซึ่งตำแหน่งหน้าที่เช่นฉนั้น ทั้งนี้ยกจากตำแหน่งรัฐมนตรี” ขอให้ใช้
คำว่า “เดชานการรัฐมนตรี” และใช้คำว่า “ผู้ช่วยเดชานการรัฐมนตรี” ออก
โดยอ้างว่าดังนี้ “ทั้งนี้ยกจากตำแหน่งรัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมือง
อื่น” ขอแก้คำว่า เดชานการรัฐมนตรีหรือผู้ช่วยเดชานการรัฐมนตรีเป็น
หรือข้าราชการการเมืองอื่น เพื่อให้เหมือนกับที่ได้ตกลงไปแล้ว ในมาตรา ๑๕

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : นี่เห็นจะเอาใจได้นอนบายไม้ค
กว่าหรือ

นายเทพ โษตินุชิต : จะได้ว่า รัฐมนตรีกับข้าราชการ
การเมืองไม่ซ้ำกันหรือ

เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ : มีคำว่า ข้าราชการการเมือง
อื่น ก็หมายความว่า ข้าราชการการเมืองอื่น นอกจากรัฐมนตรี

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : มีที่มาหนึ่งแล้ว

เลขาธิการสภาว่างรัฐธรรมนุญ : เหมือนกับที่ประชุมได้ตกลง
ไปแล้วในมาตรา ๑๕ ที่ใช้คำนี้ คือคำว่า “รัฐมนตรีหรือข้าราชการการเมือง
อื่น” คณะกรรมาธิการจึงแก้ไขให้เหมือนกับร่างมาตรา ๑๕ ซึ่งสภาได้ตกลง
ไปแล้ว

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : เรามีเวลาเหลืออยู่หน่อย และ
มาตรานี้เป็นมาตราสำคัญ เพราะฉะนั้น เอาไปอภิปรายกันให้โดยนบายอื่น

LIRT

ซึ่งเราได้มีมติไว้เวลา ๑๔.๐๐ น. ก่อน ตามที่ประชุมได้ตกลงเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษ
ชดเชยไป ๑๔.๐๐ น. บ่ายฉันท

พักประชุมเวลา ๑๒.๐๐ นาฬิกา

เริ่มประชุมใหม่เวลา ๑๔.๐๕ นาฬิกา

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ในมาตรา ๗๘ มีผู้ขอคัดออก
ในอนุมาตรา ๑ คือนายเทพฯ และนายบุญเที่ยงฯ พิจารณาร่วมกันได้
นายเทพฯ

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : ข้าพเจ้าขอแปรญัตติคดีก่อนมาตรา ๓
เฉพาะมาตรา ๑ ที่ข้าพเจ้าขอแปรญัตติคัดออก อนุมาตรา ๑ นี้ ก็เพราะ
เหตุว่า ถ้าหากว่าเขียนไว้แบบนี้แล้ว เป็นการตัดอาชีพของสมาชิกวุฒิสภา
และสมาชิกสภาผู้แทนซึ่งเป็นอาชีพอันควรคุ้มครองไว้ของเขา เป็นอาชีพที่ได้
โดยบริสุทธิ์ และในขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนหรือสมาชิกวุฒิสภา
ดังกล่าว เราจะไปตั้งหนี้ฐานถ้า ถ้าปลุกยให้เขาไปค้าหาแห่งหนึ่งหรือรับหน้าที่
จากหน่วยราชการหนึ่ง ๆ แล้ว โดยมิได้ประโยชน์ตอบแทน โดยเข้าใจว่า
เมื่อได้รับผลประโยชน์ตอบแทนแล้วอาจจะทำหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา หรือ
สมาชิกสภาผู้แทนไม่ได้ผลดี เช่นนั้นก็ไม่น่าจะเป็นได้ แต่ถ้าผู้นั้นได้รับราชการ
ในตำแหน่งข้าราชการประจำแล้ว ก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง เราจะไปตัดเขาไว้สักว่า
เป็นการตัดอาชีพของเขาซึ่งไม่เป็นการสมควร ในการที่ เราจะไปเป็นผู้ช่วย
การอะไรสักอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้น ถ้าเขียนไว้ ถ้าหากว่าเข้ามาตำแหน่ง
อาชีพผู้ผูกพันในรั้งราชการแล้ว เราจะไปคิดว่าเขาไปรับตำแหน่งนี้โดย
ดวงเงินเดือนหรือค่าแห่งหน้าที่นั้นแล้ว จะทำให้ดวงเขาไม่เป็นการในอันที่จะ
รักษาประโยชน์ และหน้าที่ของสมาชิกได้นั้น ข้าพเจ้าก็ไม่จริง เพราะว่า
เห็นว่า ตัวของเราเป็นตัวของเราเองอยู่แล้ว ก็จะไม่จะพาดำนาจของตัวไม่ได้
แต่ก็พาดำนาจอย่างที่สุดตามหน้าที่แห่งนั้น ถ้าสมาชิกสภาผู้แทนหรือสมาชิกวุฒิสภา

LIRT

มีการโกงกัน อันชอบ กับเสียอะไรพวกนี้ ข้าพเจ้าว่าคนข้างนอกอาจจะเข้าใจ
 ผู้แทนของเราเกินไป ความจริงมันเป็นเรื่องเพียงเล็กน้อย และเมื่อเวลาเล็ด
 ตกก็มาพบนั่นไป แต่ถกถือว่าเป็นเรื่องที่มีสาระสำคัญ แต่เมื่อคนข้างนอก
 เขาไม่รู้อะไรเขาก็เข้าใจกันอย่างนั้น มันเป็นเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เพราะฉะนั้น
 ถ้าจะคัดข้อข้ออย่างนั้น จะเป็นการทำให้หนักๆ ที่เขาจะมาตีผิดเป็นผู้แทน แล้ว
 เมื่อเขาเข้ามาแล้วเราจะไปคัดข้อข้ออะไรข้ออะไรของเขาต่างนั้น คงไม่ชอบ
 มาตรา ๓ มาตรา ๕ นี้ ข้าพเจ้าเห็นว่าไม่เป็นการสมควร เพราะฉะนั้น
 ข้าพเจ้าขอให้เลิกอันเสีย เพราะคงแต่มีรัฐธรรมนูญมา เราก็ไม่เคยมีความ
 เสียหายในเรื่องที่เขาไปรับตำแหน่ง เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงได้ขอให้คัดออก

นายเทพ โชติบัญญัติ : พดด้งมีญหาเรื่องนี้ เจตนาของคณะ

กรรมธิการหรือเมื่อครั้งใดก็ปรายกันเมื่อครั้งแรกคงหมายถึงเพียงว่า ครั้ง
 นั้นข้าพเจ้าจำได้ว่า ข้าพเจ้าคนหนึ่งคัดค้านไม่เห็นด้วยในการรอนสิทธิรัฐสภา
 เช่นนี้ พดด้งว่าประโยชน์แห่งมาซึ่งสภาไปเป็นตำแหน่งต่างๆ ทั้งได้เขียน
 ข้างในมาตราที่ ๓ กับเขียนข้างท้ายถึงว่า รัฐสภาจะให้ประโยชน์แก่สมาชิก
 เหล่านั้นเพียงเป็นปากเป็นเสียงให้แก่รัฐบาลด้วยระบบ นอกจากเขียนไว้เช่น
 นั้น ก็ยังมีข้อมากมาย เขียนได้เช่นนี้ไม่หมด และโดยนั้นเพราะตำแหน่ง
 รัฐมนตรีเขารัด ถ้าพดด้งจะไดรับประโยชน์แล้วก็เห็นสมควรหมายความว่า
 ว่า สมาชิกเหล่านั้นก็ได้รับประโยชน์จากรัฐบาลเช่นกัน เพราะข้อที่ว่า
 ประโยชน์เหล่านั้นย่อมเป็นการปิดปากปิดเสียงของสมาชิกนั้นก็รู้สึกว่าเป็น
 ข้ออ้างอันหนึ่งซึ่งไม่ตรงกับความจริงแท้ เพราะประโยชน์ข้าราชการ การเมือง
 และรัฐมนตรีก็โดยอันนี้ยกยมี ถ้าพดด้งว่าประโยชน์นั้นแท้จริงแล้ว และ
 ถ้าหากพดด้งว่า การเขียนไปอย่างนั้นแต่ มีญหาเรื่องนั้นทำงานให้
 ประเทศชาติอันนี้ของ โทษไม่ใช่อันที่สมควรนี้คือผู้แทนนี้ โดยนั้นเพราะข้าง
 เราพดด้งนั้นหา มีญหาเกิดขึ้นในเรื่องนี้ คงมีเหตุเรื่องอื่น และโดยนั้นเพราะ
 เรื่องของมาแต่คนข้างนอกก็ควรจะ มา คัดเป็นงาน ให้แก่รัฐนั้นด้วยทุก

เมื่อเรามีการมีปฏิสัมพันธ์กัน ก็เป็นการให้รัฐบาลค้นหาข้อมูลคนมาช่วยราชการแผ่นดินยากยิ่งขึ้น ปัญหาจะเกิดขึ้นไป ถ้าหากว่าจะมาติดเรื่องการเมืองกับปัญหาเรื่องที่จะไปช่วยรัฐบาลให้เด็ดขาดแล้ว เราก็น่าจะคิดปัญหาเรื่องข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำให้เด็ดขาดเสียก่อน และขณะนี้เปลี่ยนการปกครองมา ๑๖-๑๗ ปีแล้ว ปัญหาข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำก็ยังขาดไปไม่ได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นก็ทางพดกนได้ว่า ข้าราชการการเมืองอาศัยข้าราชการประจำ และในขณะเดียวกันรัฐบาลนั้นก็อาศัยผู้แทนหรือผู้แทนของวุฒิสภาเพื่อไปดำเนินการบาง สิ่งบาง อย่างเพื่อเป็นประโยชน์แก่รัฐและแก่ประชาชน เมื่อถึงประโยชน์ที่สมาชิกนั้นจะได้อยู่บ้างแค่ไหนบางเรื่องบางรายก็ไม่ได้ประโยชน์ส่วนตัว แต่ประชาชนส่วนรวมได้รับจากผู้นั้นเป็นผู้บริการ ถ้าตัดสินใจแล้วก็ตามใจ ถ้าเป็นรัฐบาลบางจะหาคนทำงานก็ยาก วุฒิสภานั้นด้วยขกรรัฐธรรมนูญไปทั้ง ๆ ที่ไม่แก้ไขเลย เช่นนี้แล้วก็น่ากลัวว่า จะมีสมาชิกวุฒิสภาในชั้นซึ่งเป็นชนชั้นที่ ๒๐ กว่า นายต้องพ้นตำแหน่งไป ซึ่งเป็นหน้าเสียตาย ความจริงเราช่วยกันทำงานและช่วยกันบริหารงาน ข้าพเจ้าจึงสงสัยอยู่อย่างหนึ่งว่า คือเรามากจะมีจิตตอก็คงเป็นส่วนใหญ่ ถ้าใครทำอะไรสักหนึ่งอย่างก็เป็นอย่างน้อยอย่าง ต้องนึกถึงสิ่งที่ดีบ้าง ก็ทำงานบรรลุก็ใจก็มี หน้าที่มีแทนวุฒิสภา วุฒิสภาก็ต้องมีปฏิภาณกุศล รัฐบาลผิดก็ว่าผิด ไม่จำเป็นต้องเป็นถกนของรัฐบาล หักก็เป็นตัวแทนรัฐบาล แต่จะให้เสียงรัฐบาลเสมอไปเช่นนั้นก็หาไม่ จะต้องมีให้รัฐบาลเสมอไปเช่นนั้นก็หาไม่ โดยเหตุนี้ข้าพเจ้าจึงว่า ถ้าหากว่าเราไม่เกี่ยวข้องเสียได้ และถึงหากว่าจะเขียนเช่นนี้ ทางอื่น ๆ ที่มันจะหลบซ่อนเร้นยิ่งกว่านี้ รัฐบาลก็สามารถอาจจะทำได้ด้วยหลาย ๆ วิธี ซึ่งถ้าหากว่า จะถึงบทบัญญัติที่เขียนเศษไปก็คงมีวุฒิสภา ซึ่งวุฒิสภาในสมัยก่อน ๕ คน มีชื่ออันว่ารองแล้วให้คัดการจวนคนนี้ รัฐบาลเขียนเสียให้ดู

กตัญญูของเรามาแล้ว โดยเห็นเราจึงว่า ถ้าหากว่า เราภักดีของมาต
เหตุนักได้ คิดยอมเสียได้บารมีที่บ้านเมืองดังนี้

๑๕.๑๕ น.

พระยาอรรณภการยี่เพนซ์ (กรมการ) : การเขียนมาตรา
กรมการวิธีกว่าเป็นความยากอย่างยิ่ง และได้ใช้เวลาหลายวัน ทั้งนี้
ก็เพราะโดยเหตุที่ว่า กรมการวิธีกาต้องปฏิบัติตามมติของสภาทั้งหมดให้
กรมการวิธีกาวิ่งไปเพื่อที่จะบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญว่า ไม่ให้สมาชิกสภา
ผู้แทน หรือวงสภามีอำนาจไปรับประโยชน์จากรัฐบาลในชนที่จะเป็นการทำให้สมาชิก
นั้นๆ ไม่ได้ใช้สิทธิใช้เสียงในฐานะที่เป็นผู้แทนได้เต็มที่ แต่ว่าในกรณีเช่น
เช่นนี้โดยเหตุที่ว่า กรมการวิธีกาได้มีความประสงค์อยู่ว่า การที่เราจะห้ามอะไร
เราควรจะห้ามพอสมควร เพราะเหตุว่า เราอยู่ที่เมืองไทยเวลานี้ ผู้ที่
มีความสามารถก็มีอยู่เป็นจำนวนมากทีเดียว เพราะฉะนั้น เราจึงต้องไม่ห้ามเกิน
ไป จนถึงทำให้มีเสียงเกิดแก่ทางราชการ เราจึงพยายามเขียนในรัฐธรรมนูญ
ในหลักที่กล่าวนี้ ทนการที่กรมการเขียนมาตราขึ้นมาซึ่งมาจากมติของ
สภาที่ว่า สภาต้องมีทบัญญัติขึ้นไว้ เพื่อให้สมาชิกรัฐสภาเป็นผู้ที่จะใช้สิทธิ
ใช้เสียงแห่งราษฎรจริงๆ ไม่อยู่ในความคุ้มครองหมายใดๆ ถ้าหากว่าไม่มี
ข้อห้ามขึ้นไว้ มันจะให้รัฐบาลซึ่งขัดแย้งกับความคิดความเห็นของสภา
รัฐสภาได้ ถ้าจำเป็นจะต้องบัญญัติไว้ นอกจากเหตุผลในชั้นนี้ ซึ่งสภาได้มี
มติไปแล้ว กรมการวิธีกายังเห็นเหตุอันอย่างหนึ่งว่า เป็นเหตุสำคัญมาก
คือว่าในการบริหารราชการนี้ เราได้มีสภาเป็นผู้ควบคุมราชการ เราได้มีสภา
เป็นผู้ควบคุมราชการแล้วฝ่ายบริหาร ได้มีหน้าที่ที่จะบริหารราชการได้ มีสิทธิ
ที่จะบริหารราชการได้ เป็นอำนาจหน้าที่ของสภา รัฐสภาทั้งหมด
อันที่จะสั่งการและควบคุม บริหาร และสั่งการรัฐบาลไปเป็นไปโดยสภาผู้แทน
ราษฎร เช่นเช่นที่รัฐสภาไปบริหารราชการฝ่ายบริหารนี้ ถ้าเราเห็น ว่าไม่สมควร

ควรส่งมาซักซ้อมกันด้วยดีไป หรือทำไปไม่ได้เดี๋ยวนี้อ เพราะเหตุว่า เมื่อ
 ไปเกี่ยวข้องกับฝ่ายบริหารเสียแล้ว ถ้าหากว่าดเนินหน้าเถียงของต้อยก็
 ดำเนินการจะตั้งกระทันหัน หรือแต่เดี๋ยวก่อนก็ได้ ซึ่งย่อมเป็นการเสียประโยชน์
 ในเบื้องต้นไป นเหตุในการวางมาตรฐาน กรรมการการจึงได้ตั้งหลักไว้เป็น
 ของหลัก คือหลักที่หนึ่ง คือหลักการส่งภาคินยอมให้ไปนั้น เพื่อไม่ให้รัฐบาล
 หนักเนื่องจากส่งมาซักซ้อมกัน อัดหลักที่หนึ่ง เพื่อยังไม่ให้รัฐบาลเข้าไปยุ่ง
 ในกรณีของฝ่ายบริหาร เมื่อเรามีหลักอยู่อย่างนั้นแล้ว กรรมการการก็มี
 พิจารณาแล้ว มีอะไรบางอย่างจะกระทำให้ต้อยหนักเกี่ยวกับกันนั้น กรรมการ
 การรักเห็นว่าเป็นส่วนใหญ่ ๆ อยู่สองประการ คือ ประการที่หนึ่งก็คือ
 ส่งมาซักซ้อมไว้รับตำแหน่งร่วมทำหน้าที่ในวงฝ่ายบริหาร อีกอย่างหนึ่งก็คือ
 ส่งมาซักซ้อมไว้รับประโยชน์ใด ๆ จากวิธีอื่น เป็นของใหม่อยู่สองอย่าง หนึ่งคือ
 ใหญ่สองอย่างนี้ ถ้าหวนกลับแรกก็ว่าไปรับหน้าที่นั้นมียุทธสองประเภท คือ
 ประเภทที่หนึ่งก็เขาไปรับหน้าที่เป็นข้าราชการ หรือเขาไปรับหน้าที่ หรือ
 ตำแหน่งในองค์กรใด ๆ ของราชการ อีกประเภทหนึ่งเขาไปรับตำแหน่ง
 หน้าที่ของกิจการใด ๆ ซึ่งไม่ใช่ราชการ หรืออีก แต่รัฐบาลมีเสียงควบคุม
 กิจการนั้นอยู่ นี้เป็นหลักใหญ่อันจึงแบ่งแยกออกเป็นสอง ที่โดยบัญญัติไว้
 ในสนธิมาตรา ๑ และสนธิมาตรา ๒ ที่คือโยงออกกันหนึ่ง ความรับประโยชน์
 ในการรับตำแหน่งออกเป็นสองอีกเหมือนกัน คือรับประโยชน์ในการที่ได้รับ
 สิทธิพิเศษจากรัฐบาล เป็นอันว่า ได้รับสัมปทาน ได้รับการผูกขาดตัดตอน
 อีกอันหนึ่งได้รับประโยชน์เป็นเงินเป็นทอง หรือประโยชน์ทั่วไป ดังนี้ จึง
 ได้มาบัญญัติไว้ใน ๑ และ ๕ นี้ นเหตุกรรมการการคิดจำเริญ & ประการนี้
 ที่โดยบัญญัติไว้อันสัมพันธภาพมีความมุ่งหมายของสภาที่ได้ตามคำขอหมายให้ไป
 คำสั่งมาซักซ้อมกันเกี่ยวกับระเบียบการ โดยสภาแล้ว ใน & ประการนี้ยังไม่ครบถ้วน
 ยังมีส่วน ๆ อีก แต่การที่ท่านขอไปรายเช่นนี้ แทนที่ท่านจะขอไปรายเช่น
 ญัตติเพิ่มเติมเข้ามา ท่านกลับไปขอตัดเสียเช่นนี้ กรรมการการก็เขาได้ไม่ได้ว่า

ทำไม่จึงเป็นเช่นนั้น ทนกรรวมการเห็นว่าเป็นการจำเป็นจะต้องเขียนทุก ๆ อย่างตามที่กรรมการคิดได้ ซึ่งคิดว่า & อย่างนี้ได้เขียนมาเป็น การครบถ้วนแล้ว การที่จะไปคัดอย่างหนึ่งอย่างใดออกเขียนนี้ ก็เท่ากับไม่ได้เขียนอะไรเลย เพราะถ้าเราปล่อยข้อข้อใดไว้ก็เท่ากับไม่เขียน จึงเห็นได้ว่าถ้าจะเขียนอะไรแล้ว ก็จะต้องเขียนให้ครบถ้วน ถ้ากรรมการเขียนแล้วไม่ครบถ้วน สมาชิกจะเสนอญัตติเพิ่มเติมเข้ามาได้ และกรรมการเห็นว่าเขียนไม่ครบถ้วนแล้ว ทนกรที่จะไปคัดข้อหนึ่งข้อใดออกก็เท่ากับคัดทั้งหมด กรรมการจึงเห็นว่า จะไปคัดอะไรออก เพราะถ้าคัดออกเท่ากับคัดออกทั้งมาตราเลย ฉะนั้น กรรมการจึงไม่เห็นชอบด้วยในการที่จะคัดข้อหนึ่งข้อใด เว้นแต่ข้อเหล่านั้นอะไรสักอัน แต่ท่านสมาชิกผู้ประมุขก็ได้พูดไม่อำมตะไรสักอัน ท่านเมื่อได้วางหลักตั้งไป & ประการที่เห็นว่าควรระวัง เพื่อที่จะให้เหมาะสมกับความประสงค์ ของสภาฯ และเพื่อที่จะให้เหมาะสมกับประโยชน์ในข้อที่ว่า ไม่ให้สมาชิกรัฐสภาเข้าไปเกี่ยวข้องในงานบริหาร ก็ได้วางหลักไว้ & ฉะนั้น ถ้าอะไรควรระงับไว้ได้ ซึ่งกรรมการได้รู้สึกเหมือนกันนั้น ไม่ควรให้ตั้งนัก ควรจะยกเงินบ้างพอสมควรโดยที่ไมทำลายหลักนั้น ก็อะไรที่เป็น ข้อยกเงินได้ ในตัวของตัวมันเอง แต่จะประการกรรมการก็ได้เขียนเป็นข้อยกเงินไว้ เป็นต้นว่า ประการที่หนึ่ง ห้ามไม่ให้เข้าไปบริหารการ เข้าไปบริหารการในตำแหน่งหน้าที่ในราชการนั้นก็ได้มีการยกเงินไว้แล้ว ยกเงินตำแหน่งรัฐมนตรี หรือตำแหน่งการเมืง หรือตำแหน่งซึ่งรัฐมนตรีต้องดำรงโดยมทมิญญัติของกฎหมาย ข้อยกเงินก็ได้ข้อมให้สมาชิกรับตำแหน่งใด ๆ ก็คงเป็นได้โดยชอบแล้ว นอกจากนี้กรรมการก็ไม่เห็นมีอะไรที่ควรระงับเงิน ก็ยกเงินเข้าชั่งก็เท่ากับยอมให้สมาชิกเข้าไปบริหารการ ซึ่งจะทำให้หลักการควบคุมเสียไป ถ้าหวั่นหลักประการที่สองที่ว่า ไม่ให้เป็นผู้จัดการ ในทางหุ้นส่วนบริษัทรัฐบาลคือ หั้น ไม่มีข้อยกเงินจึงไม่ได้เขียนข้อยกเงินไว้ ในประการที่ ๓ ก็ไม่มีข้อยกเงิน

จึงไม่ได้อะไรเลย ส่วนประการที่ ๔ ที่มีข้อยกเว้นคือ รัฐบาลจากรัฐ
 นั้น รัฐบาลจากรัฐใดก็ตาม ถ้าจะห้ามไม่ให้รับประโยชน์อะไร ๆ เสียเลยแล้ว
 สมาชิกจะไปทำการอะไร ๆ ก็รัฐบาลอย่างไหนก็ทำไม่ได้ ส่วนในประการ
 ที่ ๕ ที่มีข้อยกเว้นข้อประโยชน์จากรัฐนั้น รัฐบาลจากรัฐใดก็ตาม ถ้าจะ
 ห้ามไม่ให้รับประโยชน์เสียเลยแล้ว สมาชิกก็ไปทำการอะไรก็ได้กับรัฐบาล
 อย่างไม่รู้เลยว่าไม่ได้ เป็นอันว่า รัฐบาลคือการจะซื้อไม่เช่นนั้น สมาชิกอาจ
 จะไปหาไม่มาขายรัฐบาลได้ ถ้าการกระทำเช่นนั้นเป็นการกระทำตาม
 ปกติธรรมดา ซึ่งรัฐบาลปฏิบัติกับคนอื่นเช่นเดียวกัน เราทำโดยใจเต็มใจให้ทำได
 ้นั้นเมื่อมีข้อยกเว้นแต่ลักษณะในตัวของมันเอง ซึ่งกรรมการได้เขียนไว้ใน
 ข้อนั้นแล้ว ก็ยังมีข้อยกเว้นเป็นข้อช่วยท้ายไว้อีก คือในวรรค ๖ เป็นข้อยก
 เว้นทั่วไป ใจว่า ผู้ที่เป็นสมาชิกในสภาผู้แทน หรือผู้มีสถานะที่อาจที่จะรับ
 สิ่งที่เขาควรจะได้รับ เป็นค่าน้ำ เบี้ยหวัด เบี้ยบำนาญ เงินปันผล พระบรมวงศ
 ทูลวงศ์ หรือเบี้ยประชุมกรรมการ หรือตำแหน่งกรรมการ ซึ่งตำแหน่งนั้น ๆ
 เป็นตำแหน่งที่เดิมมีตราเบญจประมุขกำหนดไว้โดยกฎหมายแล้ว อันที่กรรมา
 ชิกกรวยเงินได้ ก็โดยเหตุนี้ที่กล่าวแล้วนั้นเองว่า เมื่อของไทยของเราจะมีคน
 ที่สามารถชื้อ เราจึงยอมให้สมาชิกได้เป็นกรรมการ หรือกรรมาชิกก็ได้ใน
 กรณีที่เดิมมีตราเบญจประมุขกำหนดไว้ในกฎหมายเป็นข้อตราปกติ ซึ่งกรรมการ
 รัฐสภากรวยเงินไม่เป็นอันตราขายอะไร เพราะเหตุว่า ได้ทราบข้อนี้แล้วว่า
 กรรมาชิกก็ได้ดังที่ถามไว้หนักไม่มากมายเกินไปดังกับไปซื้อเสียกันได้
 นั้นแต่กรรมาชิกกรวยเงินในกฎเขียนนี้ ก็ได้เขียนตามมติของที่ประชุม ซึ่ง
 คิดว่าควรถ่วงแล้ว และได้มีการยกเว้นไว้ในตราสมควรเพื่อให้สมาชิกมี
 สิทธิบัญญัติรัฐบาลตามควรแล้ว และไม่ให้เป็นอันตราขายเงินไปดังเกี่ยว
 ของกับฝ่ายบริหาร และไม่เงินไปดังกับให้รัฐบาลซื้อเสีย ข้อความ คิดความ
 เห็นได้ กรรมาชิกกรวยเงินจึงตามที่ได้รับไป และตามที่ได้ถามนั้น

LIART

ขุนประเสริฐสุภมาศตรา : หลังจากที่ได้ฟังกรรมาธิการแถลง
 และผู้ประมุขคดีแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่า แนวที่เขียนขึ้นเมื่อของกนกรบรบท
 เขาเรียกว่า สบยอลซ์ซังเต็ม ก็อย่าพรรคที่มีอำนาจนั้นอาจจะได้ผลประโยชน์
 ทางอื่น โดยอาศัยงานของแผ่นดินให้แก่พรรคพวกของตน ซึ่งสำหรับ
 ประเทศไทย ในประเทศที่เริ่มรบไปทำ อาจจะหนักไปในทางนั้นจริง ๆ คือ
 ปรองม่นข้ามชนิดที่เรียกว่า เมอริทซังเต็ม บรรลุคน โดยเหมาะสมควรกับความสามารถ
 หรือความชอบที่เขาเรียกว่า เมอริทซังเต็ม ทั้งนี้กตสันระของ
 กรรมาธิการหนักไปในทางมั่งกั้นความ ที่เรียกว่า จะยกตามจัดการให้แก่
 พรรคพวกของตนเอง ในการที่มอบบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ ข้าพเจ้าคิดว่า
 เป็นการดีจริง ทั้งนี้ถ้าหากว่าตีความเกินไปแล้ว บางทีการที่จะดำเนินลัทธิ
 ประชาธิปไตย โดยบรรลุบุคคลที่เขามีความสามารถจริง ๆ อาจจะเกิดความ
 ขัดข้องขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับข้อ ๓ เท่าที่ข้าพเจ้าดูในปัจจุบัน
 ก็เป็นเรื่องสัมปทาน.....ณ

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : พุคะเฉพาะข้อ ๓

ขุนประเสริฐสุภมาศตรา : แต่กรรมาธิการได้บรรยายไปถึง
 ข้อ ๓ ด้วย

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : คือกรรมาธิการว่าเฉพาะข้อ ๓
 ว่าคงได้ หรือคดี

ขุนประเสริฐสุภมาศตรา : ถ้าสำหรับเฉพาะข้อ ๓ ข้าพเจ้าขอคัด
 ไว้ไม่พูด เป็นแต่เพียงขอเห็นคำว่า ๓ คน ระหว่าง สบยอลซ์ซังเต็ม กับ เมอริท
 ซังเต็ม ถ้าเราจะยกข้อ ๓ เพื่อให้โอกาสแก่คณะบรรพชน โดยเห็นแก่
 ความสามารถ ความชอบ ก็ควรจะคัดออก แต่ว่าข้าพเจ้าไม่เห็นคัดออก
 ได้วิธีใดในองราชภาวการเมื่อมองมาก่อน ก็ขอยุติ เพราะคงจะไปอภิปราย
 ในข้อ ๓ มากกว่า

LIRT

๓๐.๒๘ นาฬิกา

พระยาปรีชานฤเบศร์ : ขอให้เราก็คงคิดว่า มันมีอะไรเป็นเหตุ
 ให้กรมราชการเขียนว่า ห้ามสมาชิกวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนไม่ได้รับ
 ตำแหน่งตามข้อตกลงในข้อ ๑ ขอให้คิดในกรณีต้นเดียวกันว่า ทำไมห้าม
 ทำให้ไม่ตกปาก ดึกเข้าพออย่างที่ท่านสมาชิกผู้แทนเกียรติฯ ได้ว่า ไม่ควรตัดทาง
 ใต้ช่องเขา ข้าพเจ้าก็คิดว่าคงว่า ประชาชนไทยของเราไม่ได้เกิดขึ้นเอง
 เราเขาของคนชอบของฝรั่งเขามา ท่านเราทั้งหมดนี้ว่า ท่านสมาชิกผู้แทน
 ชาติฝรั่งว่า ออกเนอร์เรเบิด เช่นเดจมัน ในการปกครองประชาธิปไตยเรา
 ก็คือว่า สมาชิกสภาผู้แทน สมาชิกวุฒิสภา อเมริกาว่า เขาตั้งออฟฟิศ
 อังกฤษ เขาตั้งออฟฟิศ ตั้งประชาชนเพราะอะไร ก็คือว่าไม่เป็นลูกจ้างใคร
 ข้อห้ามโดยขานผู้แทนสมาชิกวุฒิสภา หรือสภาผู้แทน ต้องไม่รับหน้าที่จาก
 รัฐนานาน โดยมีประโยชน์ตอบแทน หรือดำรงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่เช่นว่า
 นั้น อันนี้จึงคิดว่าไม่ยอมให้สมาชิกวุฒิสภาไปเป็นลูกจ้างรัฐ ว่าสั้น ๆ อย่างนี้
 โดยมีประโยชน์ตอบแทน ดำรงตำแหน่งหน้าที่เช่นว่านั้นจะประจำหรือไม่
 ประจำก็เหมือนกัน คนนอกจากนี้ที่เราเรียกว่า ออกเนอร์เรเบิด เช่นเดจมัน
 ที่กรมราชการขแรงบอกดำ กลดว่ามีผู้ได้รับหน้าที่ หรือมีตำแหน่ง หรือได้รับ
 ประโยชน์ตอบแทนแล้วอ้อ เสียในเวลาที่จะพูดในรัฐสภา เพราะว่ารัฐ
 ธรรมนูญว่า สมาชิกวุฒิสภา หรือสภาผู้แทนเป็นผู้แทนปวงชน กรมราชการ
 กลดว่า อินฟลัดนซ์ จิตใจที่รับเงิน จิตใจที่เป็นตำแหน่งรัฐบาล จะไม่ได้
 ผกมวิบริณ ก็โดยที่ความซนซนซนซนไม่ใช่เทอดา ฉันทาโมหะ ใครจะบอก
 ว่าไม่มี ข้าพเจ้าไม่เชื่อ มากหรือน้อยเท่านั้น เพราะว่ากลดเสี่ยงที่มาพูด
 จะเป็นเสี่ยงบ้าง เพราะว่าฉนรับเงินเดือน หรือรับตำแหน่งหน้าที่รัฐบาล
 แห่งรัฐบาล อันนี้เป็นที่สมาชิก ท่านสมาชิกผู้แทนเกียรติ ซึ่งกลดว่าฝรั่งอย่าง
 นั้น ผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกในสภา ด้วยเขาตั้งออฟฟิศ หรือขึ้น
 เป็นตัวกลางถ้าใครทอนฟังก็จะได้ อย่างว่าเป็นหมกความกลัวความของ

LIART

เราเอง ไม่ต้องไปฟ้องใครกัน อันนั้นเจตคติที่ใหญ่ ขอให้ท่านทั้งหลายคิด
ถึงข้อนี้ ข้าราชการถึงว่าทำไมไม่ห้ามเขาไม่ให้ชกหากัน มีบางอย่างที่ขัดขวาง
เขา ถ้าการหากันนั้นกระทบถึงความเสียหายของบ้านเมือง เพราะการบ้าน
การเมืองไม่ใช่ชกชวเล็กน้อย ถ้าให้สมาชิกสภารับตำแหน่งบ้านเมืองแล้ว
ไม่คิดสงัดยั้งว่า การมีความคิดเห็นในการบ้านการเมือง หรือในรัฐสภาถือ
การเกรงใจเห็นแก่คนนั้นคนนั้น ทองเงินก็ได้ ห้องตำแหน่งที่อยู่ ขอนชกให้ท่าน
คิดให้ดี เมื่เราสมัครรับเป็นสมาชิกสภาแล้ว เราก็ต้องยอมเสียสละทุกอย่าง
หมด ข้าพเจ้าเรียนต่อท่านนี้ไม่ได้เขาบุญเขาคุณ เพราะข้าพเจ้าคงไปมา
จากสภาไปว่าความเท่านั้น ข้าพเจ้านั่งอยู่ที่หอพิทักษ์ได้ประโยชน์มากกว่า
เสียอีก แต่ว่าเมื่อเรายอมเสียสละเพื่อประโยชน์แก่บ้านเมืองแล้ว ถ้าสิ่งใด
ไม่เป็นที่เสียหายแก่บ้านเมืองแล้ว เราก็ต้องยอมเสียสละ เพราะฉะนั้น
ข้าพเจ้าจึงเห็นด้วยกับท่านกรรมาธิการที่เขียนมาชยงานนี้ เพื่อให้สมาชิก
เป็นสมาชิกผู้มีเกียรติ

พระยาสุริยวงกรมราช : ข้าพเจ้าใคร่จะขอให้ท่าน หรือสมาชิก
ในสภานอนจอนี้ ว่าการที่สมาชิกแปรญัตติข้อ ๑ วรรคหนึ่งข้อหนึ่ง ขอบด้วย
ข้อตกลงที่เราทำไปแล้วหรือไม่ว่า เพราะเหตุว่า เมื่อคราวประชุมครั้งที่ ๒๒
ตามระเบียบวาระข้อ ๕ เราได้ตกลงกันว่า ควรให้มีบัญญัติห้ามสมาชิกไม่ให้
รับตำแหน่ง หรือประโยชน์จากรัฐบาลหรือใด ที่ประชุมได้มีมติให้มอบ
บัญญัติเช่นว่านั้น ในรัฐธรรมนุญเราจะแก้ไขก็ต้องตั้งเมื่อรชยงานนี้ และมี
สมาชิกปรบปรนโดยถูกต้องซึ่ง แม้ที่ท่านจะแปรตติ ๑ เว้นไว้ ๑ ที่ตั้งเป็นการทำแทน
ในข้อมติกรรมาธิการ หลักใจเพียงอันเดียวเท่านั้น เพราะฉะนั้น ควรจะแก้ไข
ข้อนี้เสียเถย จึงขอแก้ไขกรรมาธิการนี้ด้วยไป

LIRT

๑๕.๓.๕ 11.

นายเทพ โชติณัฐ : เนื่องด้วยญัตตินี้เป็นญัตติที่ข้าพเจ้าเสนอ
 ข้อคิด ๓ อรรถ ที่ขอคิดนั้นไม่ใช่ทำผิดข้อบังคับ ทำถูก แต่ท่านพูดทำผิด
 ก็ขออย่างนี้ มติที่ลงครั้งรับหลักการเราลงมติกันว่า ห้ามไม่ให้สมาชิก
 ราษฎรได้รับประโยชน์ หรือตำแหน่งอย่างหนึ่งอย่างใดในองค์การรัฐสภา เรา
 พูดยกอ้าง อย่างนี้ ข้าพเจ้าจำได้เท่านั้น แต่ว่าจะเถียงข้าพเจ้าไม่มีหรอก
 เพราะลงมติมานานแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ข้าพเจ้าจึงเดิมนวกรร ๑ ไม่คิดอรรถ ๑
 คิดอรรถ ๒ อรรถ ๓ ออก เพราะว่าจะเถียงกันเราได้ตกลงให้กรรมวิธีการ
 ไปเขียนมาว่า เราจะว่ากันอย่างไรบ้าง ข้าพเจ้าจำได้แน่นอนว่า เจ้าคุณ
 ศรีภักย์ ฯ ขอโทษที่ทั้งออกข้อ ที่ท่านได้อภิปรายรายละเอียดโดยละเอียด
 ข้าพเจ้าบอกจำไม่เห็นด้วยก็อภิปรายมากมาย ประเด็นจะเป็นการบังคับ แม้
 แต่ผมจะไปทำอะไรก็ได้โดย ว่าความอะไรก็ได้โดย ไปหากินทางอื่น
 ก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้น จึงขอขอมติรายละเอียดให้กรรมวิธีการจะไปเขียนมา
 บัญชีหาเหตุอันอย่างหนักใหญ่อ้างไว้แล้วข้อคิด ๒ - ๓ - ๔ ซึ่งได้ตกลงกันไปแล้ว
 กับข้าพเจ้าว่า คิดรายละเอียดอย่างการสัมปทานข้อคิด แต่เป็นกรรมกร
 ที่ปรึกษา ข้าพเจ้าขอคิด นี้ขอให้เขาเจตนาอย่างหนักแล้วกัน

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : บัญชีว่ามีว่า ในอนุมาตรา ๑
 ท่านขอคิดเหมือนกัน

นายเทพ โชติณัฐ : ความจริงข้าพเจ้าข้อคิด ๒ - ๓ - ๔

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ตามที่ท่านบัญญัติในคำแปร
 ของท่านเองข้าพเจ้าเข้าใจ หมายความว่า ประมุขของรัฐ ๑ - ๒ - ๓ คิดออกทั้งสาม
 แต่ท่านจะไม่คิด ๑ ก็ได้ บอกกันไปเสีย

นายเทพ โชติณัฐ : ข้าพเจ้าคิดแล้ว จงอย่า ๔ ไว้ทำไม

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : คำแปรญัตติของท่านขอคัด
๑-๒-๓ ออก เว้นแต่ ๔ ท่านไม่ได้ขอ ๔ เป็นของนายบุญเที่ยง ๆ แต่
สำหรับท่าน ข้าพเจ้าขอแปรญัตติดังนี้ ๓ มาตรา ๗๗ ข้อที่ ๑วรรค ๑ ออก
๒-๓ ข้อที่ ๒ต้น ก็ต้องอภิปรายเสียก่อน

พระยาศรีธรรมราช : จะให้ถอนไปหรือไม่

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ให้เข่าพูด ข้าพเจ้าจะปรับความ
เข้าใจกับเขาเสียก่อน

พระยาศรีธรรมราช : จะให้ถอนไปไม่ได้ ต้องขออนุญาต
จากสภาาก่อน

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : คือเป็นคำที่เถียงกันอยู่ในพื้น
เขาบอกว่าเขาไม่ได้แปร แต่ข้าพเจ้าชี้แจงว่าเขาแปร

นายเทพ โชติณัฐิต : เจตนาของข้าพเจ้าต้องการตัด ๒-๓-๔
คง ๓ ได้ ถูกลงที่ไรเนี่ยยอมจำนนไม่ได้ ขอท่านได้ดูเจตนาของข้าพเจ้า
เสียก่อน ถ้าคง ๔ ไว้จะตัดคำไม่ คือหลักการยอมตามนั้น เจตนาเป็นอย่างนั้น
เมื่อเป็นไรเนี่ยยอมมาเป็นอย่างนั้นกันใจ

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ก็มีหลักฐานอยู่อย่างนั้น คือ
เมื่อข้าพเจ้ายกขึ้นแล้วว่า เรายกปรายวรรค ๑ บุคคลเพราะวรรค ๑ ท่าน
อภิปรายวรรค ๑ เพราะฉะนั้น ก็ตัดใจว่าท่านขอตัด ไม่ค่อยงั้น
นายบุญเที่ยง ๆ ก็ขอคัดกันด้วย ก็มีอยู่ในนี้แล้ว ถ้าท่านไม่เอาให้ถาวรมาพิจารณา
เราชี้แจง

พระยาอรุณการยนิพนธ์ (ถาวรมาธิการ) : ทดมททานสมาชิก
ได้เสนอนั้นมาถึงข้อพิจารณา ๑ ททานว่าข้าพเจ้าเห็นด้วย และตั้งใจพูด
เหมือนกันเมื่อยกญัตติจะขอตัดทั้ง ๓ ข้อ แต่จำในขณะนั้น เมฆบุญเราพูด
นะเพราะข้อ ๑ เท่านั้น ขัดพเจ้าเห็นด้วยทั้งขบด ๑ ขงพูดให้ ข้าพเจ้าจึงไม่
ได้คัดค้าน เพราะว่าเมย์ได้พูดกันจนเช่นนั้น ข้าพเจ้าก็เกรงจะจำใจเลิกกันด้วย คือ

LIRT

ถ้า ถ้าไม่มีมติตกอยู่ในข้อนี้ เราจะต้องเขียนว่าผู้ทรงคุณวุฒิไม่ได้
 ส่งมาซึ่งรัฐสภาสมาชิกแห่ง หรือหน้า หรือรับประโยชน์ เพราะฉะนั้น อะไร
 ที่มันค่าแห่ง หรือหน้า หรือหน้า ที่กรรมการเขียนมาหลาย ๆ อย่างนี้ สมาชิก
 ขอบที่จะคิดบางอย่างได้ แต่จะคิดทั้งหมดไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ นะเพราะเหตุ
 กับหน้าค่าแห่งนั้น ท่านจะคิด ๓-๕-๑ ออกไม่ได้ เพราะเหตุว่าท่านคิด
 ๓-๕-๑ เขียนแล้วเท่ากับค่าแห่งหน้าค่าไปหมด ซึ่งเป็นกรณีมติสภา ใน
 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของผู้เขียน คือข้อ ๔ เพราะฉะนั้น ใครจะ
 ปฏิเสธข้อ ๔ ไม่ได้ เช่นในแต่จะมติข้อ ๑๕ คนขึ้นมา ข้าพเจ้ามีความเห็น
 เช่นนี้ ทั้งข้าพเจ้าขอปรายมาแต่ ผิดทั้งข้อเพราะข้อ ๑ ที่สมาชิกขอให้คิด
 และอภิปรายกัน แต่ข้าพเจ้าขอปรายทั้ง ๔ ข้อ เพื่อให้ทราบถึงวัตถุประสงค์
 ในการร่างมาตรฐาน ในกรณีข้อข้อ ๑ เขียน ข้าพเจ้าคิดว่าไม่เป็นการ
 ผิดผิด แต่ข้าพเจ้าได้อภิปรายมาแต่ที่ว่า การที่เราจะมีบัญญัติอะไร ถ้า
 เราบัญญัติไม่ครบถ้วนเท่ากับเราไม่ได้บัญญัติ เพราะว่า ถ้าเราปล่อยช่อง
 ใจแล้วก็ไม่มีการประโยชน์ เพราะผู้ที่ต้องการจะเลี้ยงก็เลี้ยงในช่องใจเสมอ
 เพราะฉะนั้น ถ้าคิดแล้วจะไม่ผิดผิด แต่ว่าทำให้ผลของมาตรฐานเสียไปหมด
 ที่เดียว เท่ากับไม่ได้ร่างเสียเลย

๑๙๙๙.๓.

นายทองม้วน อติถาวร : ข้าพเจ้ามีความเห็นพ้องด้วยกับ
 กรรมการตามที่ร่างมา แต่รู้สึกข้อใจขยี้เป็นอันมาก คือว่ากรรมการ
 ได้ร่างขึ้นมาจนมีได้ขึ้นไปตามมติของสภา ซึ่งเราได้ตกลงไป ก่อนที่จะลง
 มติประการใด กรรมการควรจะให้ส่งถามทราบว่ามีแรกก็ได้
 พิจารณากันว่า สมาชิกรัฐสภาบางรายจะไม่เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์แห่ง หรือ
 หน้าค่า ๆ จากรัฐสภา ทั้งกรรมการได้เขียนบทกถา คัดค้านบุคคล
 ผู้ซึ่งมีค่าแห่งกดี มีหน้าค่าดี ถ้าหากว่าไม่ได้รับประโยชน์จากรัฐสภา เขา

ยอมมีสิทธิในการที่เขารับตำแหน่งหน้าที่นั้นได้ โดยที่กรรมการได้เขียน
ไว้ว่าดังนี้ โดยมีประโยชน์ตอบแทน ก็หมายความว่าดังที่ไม่มีประโยชน์ตอบ
แทน สมาชิกผู้ส่งงานนี้ยอมกระทำได้---

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : ไม่ใช่ นั่นท่านไม่ได้ปฏิบัติ
ปัญหาเราพูดกันถึงว่า จะตัดข้อยกเว้น ๑ ออกหรือไม่ มีสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง
ผู้หนึ่งบอกความผิดผิด แม้ทั้ง ๆ ที่เขียนอย่างนั้น ก็ขอจะรอฟันไม่ได้ ต้องมี
๑๕ คน รับรอง เพราะฉะนั้น เราพูดกันในข้อนี้ จะต้องวินิจฉัยลงไปว่า
อย่างไร ที่ท่านพูดไปถึงว่า ถ้าไม่มีอะไรตอบแทนก็ต้องรับตำแหน่งจากรัฐบาล
ได้เป็นความจริง แต่การที่เราได้เถียงกันเดี๋ยวนี้ท่านไม่ได้ปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติ
ปฏิบัติก็ได้ บอกว่าควรจะให้หมด ถึงแม้ว่าไม่มีอะไรตอบแทนก็เอาหมด
ด้วย แต่ท่านไม่ได้ปฏิบัติ เพราะฉะนั้น เราพูดเพราะปฏิบัติของนายเทพ
และ บุญเที่ยง ๑ ขอให้ตัดออกหมดเลยทั้ง ๆ ที่ท่านยังไม่พอใจบอกให้ตัดออก
ด้วยด้วย แต่ยังไม่ถึงเวลา

นายทองม้วน อัครถาวร : ขอเดชะแจ้งตักกัณห์น้อย เป็นการ
ทักท้วงกรรมการ เพื่อให้กรรมการได้ระลึกรู้ถึง

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : เขาไว้ที่หลัง พิจารณาน่าเสีย
ก่อน นี่เขาคิดกันว่าตัดไม่ได้ ข้าราชการจะต้องช้ขาด

ขุนประเสริฐศุภมาศตรา : เรื่องพิจารณา ข้าราชการได้กล่าว
ไว้แต่ครั้งแต่ครั้งแรก ที่ประชุมรับเรื่องนั้นมา ข้าราชการได้บอกแล้วว่า หลกการ
ที่กรรมการนั้นขออภิปรายแต่ครั้งหนึ่งก่อน สมาชิกเขายังไม่ได้คิดใน
ครั้ง ๑ จะถามมาก ประเด็นกลตบกันอยู่ตรงนั้น ประธานว่า ถ้าไม่ผ่านจากรที่ ๑
ถ้ามาก เพราะฉะนั้น ก็แล้วท่านประธาน ถ้าข้อจาวาระที่ ๑-๒ รวงมันก็
ก็จะไม่ได้ ถ้าอย่างนั้นกแสดงแต่ท่านประธาน จะไปตามคนอื่นไม่ได้

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ : แล้วแต่เขาเขาไม่ได้ ต้องแล้ว
แต่ด้วยซ้ำ ก็ขอให้ที่ประชุมพิจารณาระเบียบจาวาระ พิจารณาข้อ ๑๒ ที่ว่า

จะควรมีบทบัญญัติห้ามสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้รับตำแหน่ง หรือประโยชน์
จากรัฐประหารหรือไม่ เมื่อได้ข้อสรุปเรียบร้อยแล้ว ที่ประชุมองคมนตรีให้มอบหมายผู้
เสนอว่าไม่ให้ในรัฐประหารนั้น ถ้าไม่ให้มีบทบัญญัติให้พิจารณาห้ามหรือไม่
หมด เพียงไร มี ๒ ข้อตกลงไม่ ทางเรื่องกึ่งแต่การพิจารณาการพิจารณา
ว่า จะรับหรือไม่ ถ้ามี มีเพียงไร นั้นอย่างกว้าง แต่เมื่อมีบทเฉพาะโดย
เห็นชอบบอกว่า ที่ประชุมองคมนตรีให้มอบหมายแล้วถึงกับ มีบทเช่นนั้น แต่
มีเห็นว่าสมควรมาก หรือมีข้อกึ่งแต่ที่ประชุมจะเห็นควรว่าอย่างไรนี้ แปร
ว่า แก้ไขนั้นได้ แต่ว่าขอแก้ที่ตำแหน่ง เราจะต้องเสียไม่ได้ เพราะ
ฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า เมื่อได้ฟังคำอธิบายแล้ว และข้าพเจ้าได้อ่านมติที่
ประชุมให้ฟังแล้วก็เห็นว่า ตามที่เรากล่าวกันว่ามีการเปลี่ยนแปลง ข้าราชการ
ก็เป็น โดยที่ข้าพเจ้าคิดว่าของราชการซึ่งมีบทเหมือนกัน ที่ว่าเกี่ยวกับตำแหน่ง
นั้นก็จะให้ห้ามหนักของห้าม แต่จะห้ามเพียงไร แต่ไหน นั้นแต่จะแปรญัตติ
แต่จะห้ามเพียงใดแต่ไหนนั้น แต่แต่ผู้แปรญัตติ แต่ที่จะได้ข้อออกทั้งหมดนั้น
ถ้าเราคิดว่าควรที่จะออก มันก็ผิดมติที่ว่าห้ามไม่ให้รับตำแหน่งเขาออกหมด
แต่ในทางราชการมีเฉพาะอันนั้น ทางกฤษฎีจะแปรญัตติได้ แต่จะไม่ให้
เลยไม่ได้ เพราะฉะนั้น ถ้าคัดค้านของท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องคัดค้านโดย
ถูกต้อง ก็เห็นว่าการจะให้เป็นอย่างที่ได้ออกแล้ว แต่เรื่องนั้นไม่มีข้อ
เพราะฉะนั้น ถ้าเราจะคัดค้านทั้งหมดเห็นว่าตัดออกไม่ได้

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : ข้าพเจ้าขอเรียนหารือต่อที่ประชุมว่า
ถ้ารับมติไปจริง แต่จะไม่เขียนที่ไหน อย่างไร หรือเป็นมาตราหนึ่งมาตราใด
แต่ที่กรรมการเขียนไว้แล้ว ก็ขอให้คุณสมบัติของสมาชิกวุฒิสภา และ
สมาชิกสภาผู้แทน ในเรื่องห้ามไม่ให้รับราชการประจำ ทนต่อสภาทรา
กันในด้านก่อน สำหรับรายงานการประชุมโดยละเอียด ข้าพเจ้าก็ไม่ได้อ่าน
แต่ได้ตกลงว่า ห้ามไม่ให้รับราชการประจำเข้ารับตำแหน่งเลย

LIART

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : นั้นมันนอกเรื่องหนึ่ง สำหรับ
 ในกรณีนี้สุดสุดเกิน มันอยู่ที่ตกลงไปมัน ข้าพเจ้าทำได้ขออารามบุญที่
 ความทั้งมาซึ่งความโดยตกลงกันมา มีให้รับตำแหน่ง หรือประโยชน์จากรัฐมณ
 หรือไม่ว่า เมื่อได้ทราบภายหลังแล้ว ที่ประชุมได้ตกลงให้มันแต่เงินใช้ใน
 รัฐธรรมนุญ มันเป็นการนั้นซึ่ง และข้าพเจ้าก็ได้ยั้ง ๒-๓ ครั้งแล้ว และ
 ท้าถามมันว่ามีข้อใดเป็นบทหนึ่ง แต่ขอหมั่นกดแข็งแล้ว ข้าพเจ้าแต่ใจว่า
 จะต้องได้เงินนั้นแล้ว และที่ทานตัดออกทั้งหมด เพราะฉะนั้น จึงได้ยกคำ
 ขันมา เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าไม่จำเป็นที่จะต้องขี้อาย เพราะฉะนั้น ถ้าไม่ได้
 ก็จะแก้กันได้ ถ้าได้เปรียบคดีแก้กันได้ ถ้าตัดออกทั้งหมดไม่ได้ ท่านใน
 ขันมาตรา ๓ ไม่มีผู้ใดแปรญัตติ มันตัดเท่านั้น เพราะฉะนั้น ถ้าอ่านมาตรา ๒
 ต่อไป นายเทพฯ ขอตัดออกทั้งหมดเหมือนกัน แล้วท่านจะว่าอย่างไร อย่าง
 มาตรา ๓ ถ้าไป ข้าพเจ้าว่าตกลงด้วยดีด้วยกัน

นายเทพ ไชตินุชิต : ก็ต้องมีข้อคัดค้านตัดทั้งหมดทั้งมาตราแล้ว

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : ตัดอันมาตรา ๒ นี้ ก็มันมีตัด
 เพราะฉะนั้น ต้องไม่เป็น ผู้จัดการ กรรมการ ที่ปรึกษา ต้องทน หรือออกจาง
 ของห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทรัฐ หรือหน่วยงานราชการของรัฐเป็นผู้ลงทุน หรือ
 ต่อหุ้นหลักกว่าร้อยละห้าสิบของทุน หรือจำนวนหุ้นทั้งสิ้น ก็เมื่อตัดเพราะ
 ๒ นี้ ท่านจะมาขอให้ตัดออกทั้งหมดอย่างไร ข้าพเจ้าก็เห็นว่า มันเป็น
 ท่านซึ่งเคยฉกฉวย มันจะตัดออกไม่ได้ เงินแต่ท่านจะแข็ง ข้าพเจ้าก็ให้โอกาส

นายเทพ ไชตินุชิต : ไม่ต้องขี้อาย

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ : เป็นอันว่าอ่านมาตรา ๒ ตัดไม่ได้
 ๓ ขัน ขันจำนวน ๖ ขอแก้ข้อมาตรา ๒

๑๘.๕๓ II.

พ.อ. กำนัน จ้างภูมิเวท : ในอนุมาตรา ๖ นั้นข้าพเจ้าขอแปร
 ถัดไปคือคำจำกัดความว่ากรรมการระดับปริญญาเอกเสีย คงอ่านได้ความ
 ว่า ไม่เป็นมีจัดการ คิวแทนหรือลูกจ้างของฝ่ายวิภาค หรือหน่วยราชการ
 ของรัฐบาลเป็นผู้ลงทุนหรือถือหุ้นมากกว่าหนึ่งละ ๓๐ หุ้นของหุ้นหรือจำนวนหุ้น
 ทั้งหมด ในการที่ข้าพเจ้าขอแปรญัตติคน ก็รู้สึกเหมือนกันว่า ในการที่กรรมการ
 วิชาการวาระนั้น จำกัควิให้ผู้แทนราษฎรและอภิมหาบัณฑิตไปเป็นกรรมการหรือ
 ลูกจ้างที่ไปประโยชน์จากรัฐบาลนั้นข้าพเจ้าก็เห็นด้วยเสมอ แต่ที่หมกมุ่นของใจ
 ของพี่น้องหนึ่ง ในบรรดาอภิมหาบัณฑิตและผู้แทนที่มีเกียรติ บางคนก็เป็นคนที่มีความรู้สูง
 ควรจะได้ซ่อมแก้กิจการบางสิ่งบางอย่างของรัฐบาลได้ เช่นเป็นกรรมการ
 หรือที่ปรึกษาอย่างหนึ่งเป็นต้น ที่ปรึกษาทั้งหมดหมายเราอาจจะหาคนที่คิดมากกว่า
 ท่านที่เคยผ่านการทำงานมากกว่าแล้วไม่ได้ เช่นท่านอภิมหาบัณฑิตท่านที่มีความ
 วิสัยทัศน์อันเห็นบางท่านที่มีความรู้ดี ในเชิงการศึกษาก็ตาม หรือในเชิง
 เทคโนโลยีกฎหมายก็ตาม ก็อยากให้อ่านเหล่านั้นได้ช่วยเหลือในเชิงการ
 เหล่านี้ต่อไป แต่ว่าเมืองไทยเราจะเลือกหาคนที่มีความรู้ดีมาก ๆ นั้นหา
 ไม่ค่อยได้หรอกไปนัก เพราะฉะนั้น ก็อยากจะมีการยกเงินเดือนให้ผู้ที่มีความ
 จริง ๆ ใ้ไปทำงานช่วยเหลือในบริษัทต่าง ๆ เหล่านี้ ก็ไม่อาจจะขัดข้อง
 ประการใด เป็นการยกเงินเดือนสำหรับกรรมการระดับปริญญา นั้นข้าพเจ้าเห็น
 ว่าควรจะมีการผ่อนปรนให้ได้บ้าง ถ้าเช่นนั้นจะหาคนที่ไปช่วยเหลือกิจการ
 ของรัฐบาลเป็นการยาก แต่ถ้าผู้ใดแล้วรัฐบาลจะเลือกคนที่มีความสามารถ
 จริง ๆ รัฐบาลคงจะไม่เลือกคนที่ไปดองประโยชน์หรือเชิงผลประโยชน์ต่าง ๆ
 เหล่านี้ คนที่มีความรู้ดีจะเป็นคนมีเกียรติอะไรก็ตามยกย่อง ท่านหนึ่งนั้นเป็น
 ตำแหน่งเกียรติยศ ไม่ใช่ตำแหน่งที่เป็นเงินค่าจ้าง แต่ถ้าไม่มีการให้เงินเดือนคงจะให้
 เป็นกรรมการจะได้วิญประโยชน์ของแทนที่หรือไม่ประโยชน์อันใดอันใดท่านจะหา

ได้ ข้าพเจ้าเห็นว่าควรจะมีกรอบเงื่อนไขบ้าง ถ้าจำกัดหมดแล้วหากคนที่ช่วย
เหลืออีกไม่พอจะมีส่วนเป็นเหตุผลของข้าพเจ้าดังนี้

๑๘.๔๖ น.

หลวงประกอบนิติสาร (กรรมาธิการ) : กรรมาธิการเห็นว่า
ตำแหน่งกรรมการและที่ปรึกษาในตำแหน่งที่ควบคุมโดยที่ควรจะห้าม เพราะถ้าเรา
ห้ามในวงรศหนึ่ง เราห้ามตำแหน่งที่จะกองทุนรัฐฯ ไม่ค่อยจะมีได้ แต่
ด้วยบริษัทใหญ่ใช้เงินงบประมาณ ผู้แทนไม่แบ่งปันผลประโยชน์อะไร เป็น
วัตถุประสงค์ที่ควบคุมได้เป็นอย่างดี แต่อำนาจที่กรรมาธิการเขียนไว้
ว่ากรรมการและที่ปรึกษาในตำแหน่งที่ควบคุมโดยที่ควรจะห้าม และแทบทุกคนโดนตัด
เยาะเย้ยทีเดียว เห็นว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมสมควรดี ชัยวัฒน์ว่าตำแหน่งกรรมการ
และที่ปรึกษาเป็นตำแหน่งที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยง หรือทฤษฎีว่าเป็นกรรมการ
และที่ปรึกษานี้ เป็นผู้ที่ทรงคุณวุฒิและมีเกียรติ แต่กรรมาธิการมองใน
แง่ว่า ถ้าเป็นเช่นนั้นเชื่อมโยงไปก็ดี แต่ถ้าไม่เป็นเช่นนั้น กลับเป็นตำแหน่ง
กรรมการและที่ปรึกษาของบริษัท เป็นตำแหน่งที่ไปนั่งเฉยๆ แล้วยังกินเงินโตๆ
อันตรายมากกว่าผู้จัดการ ผู้จัดการไปทำงาน ที่ทำงานจริงจังแทบล้มแทบตาย
เรายังห้าม แต่กรรมการเขาไปประชุมมีอะไรหนึ่งกินเงินเป็นหมื่นๆ
ข้าพเจ้าเห็นว่ากรรมการไม่ต้องห้ามมากกว่าอย่างอื่น

ขุนจ้านงุมวิเวท : ข้าพเจ้าขอถอน

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ประมุขที่ขอถอน ไม่มีผู้ใด
ขัดข้องเป็นอันว่าถอนไป นายเทพฯ นายบุญเที่ยงฯ ขอคัดค้านมาตรา ๓ ก็เป็น
เรื่องก็ว่าไม่มีสัมปทานจากรัฐหรือเป็นคำสั่งฎีกาของบริษัท หรือหน่วยงานราชการ
ของรัฐ หรือคลังคือไอ้ซึ่งสัมปทานนั้น หรือเป็นคำสั่งฎีกาบริษัทหรือหน่วย
ราชการของรัฐซึ่งมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดถอน ทั้งนี้ไม่ว่าโดยวิธี
หรือโดยประการอื่น

LIRT

๑๔.๕๕ น.

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : ถ้ามีตามข้อตกลงในขั้นรับหลักการ
 ครั้งแรกเขียนไว้เช่นนั้น ถ้ามีประธานอำนวยการพรรคการเมืองเขียน
 นอกหลักการไกลไปมากไป เพราะฉะนั้น เราควรจะตีพิจารณาโดยละเอียด
 สำหรับอนุมาตรา ๓ การรับสัมปทานก็ดี หรือว่าราชการเป็นคู่สัญญาก็ดี
 ซึ่งเป็นหลักการผูกขาดคดีตอน อันนี้ไม่ได้รับประโยชน์จากรัฐโดยตรง
 เป็นการของบุคคลอื่นไปทำงานนอกเหนือ เราไม่ควรจะห้ามเขา สิ่งหนึ่ง
 สิ่งใดนอกจากรับคดีตอน หรือประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดเช่นนี้ เมื่อเรา
 ไปห้ามเขาแล้ว ถ้าอ่านตามนี้แล้ว ก็ขอแปลว่า ถ้าต่อความว่าการให้
 สัมปทานหรือเป็นคู่สัญญา ๓ ประการนี้ และกิจการที่เป็นการผูกขาดคดี
 ตอนแล้ว ณะเพราะสามารถศึกษาแผนราษฎรที่มีอยู่เวลานี้ก็มีอยู่มาก ก็จะต้อง
 อดขาดจากตำแหน่งหลายคน เว้นแต่การโอน แต่การโอนก็เป็นการห้าม
 ไม่ได้ เพราะเหตุ โอนให้ลูกเมียให้พี่น้องก็เป็นการเลี้ยงไป เพราะเหตุว่า
 ผู้รับสัมปทานเวลานี้ ชาวเขาเป็นผู้รับสัมปทานและมีสัญญาอยู่ แต่ว่าตรง
 กันข้ามกับชาวเขา ชาวเขาเห็นว่าการอย่างนั้นนี้ก็คือรัฐบาลไม่เข้ามา
 จะเขาเปรียบได้โดย คือแตกต่างกับราษฎรบางคนที่บุคคลธรรมดาจะ
 ต้องไปแข่งต้องแย่งแย่ง แต่ชาวเขาไม่ให้ ชาวเขาเห็นว่าเป็นประโยชน์
 ที่จะช่วยเหลือคนไทย ช่วยคนไทยที่เข้ามาทำงานใหม่ๆ มีอะไรก็ว่ากัน
 อย่างเด็ดขาด ก็จะเห็นได้ชัดทีเดียวว่าจะช่วยเหลือคนไทยอย่างไร คนไทย
 ที่เข้ามาจะทำงานใหม่ๆ ได้ก็ควรจะเปิดโอกาสให้เขาเข้ามาเป็นผู้แทน ส่วน
 ผู้แทนที่ได้รับสัมปทานนั้น จะเกรงว่าจะทำให้รัฐบาลไปซื้อเสียงนั้น ความ
 จริงไม่เป็นเช่นนั้น สำหรับผู้แทนแล้วซึ่งอย่างมากก็อยู่ได้เพียงแค่ไม่กี่ปี
 เพราะฉะนั้น ชาวเขาคิดว่าสำหรับอนุมาตรา ๓ นี้เราก็คงจะตัดออกก็ได้ จึง
 ขอร้องเสนอให้ตัดออกด้วย

๑๕.๐๒ น.

พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (กรมราชการ) : กรมราชการตั้ง
 ขออภิปรายในข้อที่ว่า ท่านถือว่าการรวมราชการกันขึ้นเป็นการนอกมติของ
 สภา ข้าพเจ้าก็ได้พูดมาแต่ความดีของสภามิใช่ขอ คือขอหนึ่งห้าม
 รั้งประโยชน์ ท่านตำแหน่งนกรมราชการเห็นว่ามีสองอย่าง คือตำแหน่ง
 ราชการหรือองค์การกิจราชการ ท่านตำแหน่งนอกจากนี้คือในชั้นบริษัท
 หรือขนาดถึงหน่วยปรากฏในข้อสองแล้ว ประโยชน์กรมราชการได้แยกออก
 เป็นสองประการ คือประโยชน์ที่กล่าวในข้อ ๔ อีกประการหนึ่งประโยชน์
 ที่ให้โดยดาว ข้อ ๓ สำคัญกว่าในข้อ ๒ ในข้อ ๓ เป็นการขอเสียได้
 อย่างดี เพราะเหตุว่าการให้สัมปทานหรือ ให้กิจการผูกขาดคิดคน เมื่อ
 ใครมีไปก็ยอมได้ประโยชน์ดี เพราะฉะนั้น ถ้าจะขอเสียก็เป็นจะต้องมี
 มาตราไว้

ข้ออย่างหนึ่ง การให้สัมปทานหรือการผูกขาดคิดคนที่ให้ไปก็รัฐ-
 บาลได้ไปแล้วจะถอนคืนหรือไม่ก็ให้เมื่อไรก็ได้ นี่เป็นการจงใจเห็นแก่
 ถ้าสมาชิกได้ได้รับสัมปทานแล้วก็ต้องขรับรัฐบาล นี่เป็นหัวใจของมาตรา
 และกรมราชการเขียนขึ้น ก็เขียนตามความปรารถนาชั้นนี้ทั้งจริงของสภา ไม่ใช่
 เป็นการนอกหลักการอย่างไฉน

๑๕.๐๓ น.

ขุนประเสริฐสุภมาตราช : ข้าพเจ้าอยากขอคัดค้านกรมราชการ
 แต่เพื่อให้เกิดความยุติธรรม ข้าพเจ้าอยากขอถามเสียก่อนว่า การขอ
 สัมปทานหรือผูกขาดคิดคนนั้น รัฐบาลจะให้ยกขึ้นราชการฝ่ายใด เมื่อ
 หรือให้กับฝ่ายประจำ เพราะเหตุอะไรกัน ท่านพูดกันนั้น เพราะว่ารัฐบาล
 การให้สัมปทานหรือผูกขาดคิดคนของยกขึ้นฝ่ายการเองแล้ว ข้าพเจ้าจะคัดค้าน
 ถ้าหากว่า รัฐบาลจะให้สัมปทาน หนึ่งผูกขาดคิดคนยอมได้ฝ่ายประจำแล้ว

LIART

ขอ เสนอแก้ไขบทบัญญัติ มาตรา ๒๒๖ แห่ง รัฐธรรมนูญว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติว่าด้วยหน้าที่ (กฤษฎีกา) : ข้าราชการส่วน
ที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับคดีและรัฐมนตรีที่จะให้หรือไม่ บวลงอย่างก็อยู่แก่
รัฐมนตรีว่าการกระทรวง การผูกขาดคดีตอนบางอย่างก็อยู่กระทรวง บาง
ก็อยู่กับศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่จะระเบียบราชการไว้ ข้าราชการและกฎหมายได้
เขียนไว้บ้างไร แต่จะยกแก่ใครก็ตาม ตามข้อว่าอยู่กับฝ่ายบริหารแล้ว
รัฐบาลบริหารมาได้เสมอ ถ้าท่านไม่ทำใจแล้ว ก็ไม่ต้องสงสัยเลยว่า การ
ที่ไม่ทำใจนั้นจะไม่มีประตูดังสถานที่ ที่ไม่ต้องการได้รัฐบาลข้อเขียน
ซึ่งความที่คัดค้านเห็นจากสมาชิกสภา

๓.๕.๕ น.

ขุนนางเสวีรัฐสุภุมมาตรา : ความที่กรมราชทัณฑ์แจ้งว่า ข้าราชการ
ที่มีปลานศูยหลายคดีคุมขังบางตังบางอย่างอยู่กับข้าราชการฝ่ายประจำ บาง
อย่างอยู่กับข้าราชการฝ่ายการเมือง และถงแม้ว่า จะอยู่กับข้าราชการประจำ
ก็ตามก็บอกว่า ฝ่ายการเมืองเขาบรรเทาได้ ในชั้นนี้อาจเป็นไปได้ แต่ตาม
หลักการที่สั่งกรมแล้ว ซึ่งได้ก็อยู่ในอำนาจของข้าราชการฝ่ายประจำแล้ว ฝ่าย
การเมืองไม่คงจะไปบรรเทาอะไรทั้งนั้น นั่นขอหนึ่ง กับเมื่อของ.ท.จ.วง
เป็นเช่นนี้แล้วจึงว่า บางอย่างอยู่ใต้ข้อพิพของฝ่ายการเมือง แม้ข้าพเจ้า
ขออภิปรายกลับไปว่า ในข้อนี้มันแบ่งเป็น ๒ อย่าง คือต้นที่ท่านจะได้นำ
ใหม่อย่างหนึ่ง และต้นที่ท่านเขาได้อยู่แก่อกอย่างหนึ่ง และจะคงอยู่
ต่อไป ต้นที่ท่านเขาได้อยู่แก่ท่าน เป็นการแต่งตั้งความด้านมาดว่า ท่านเป็น
เสวีรัฐสุภุมมาตราของชาติขงหนึ่ง ขณะนี้คำว่า กงตั้งต้นที่นั้นนักทักทว่า
ถ้าเขาเป็นเสวีรัฐสุภุมมาตราแต่ย์ ถ้าจะมาสมัครขอออกเขาคงมีเงินต้นมา
อนุมัติว่า เขาจะตั้งชงทงการของเขา นั่นซึ่งไม่ใช่ความประสงค์ของ

กรรมวิธีการ ข้าพเจ้าคิดว่ากรรมวิธีการคงไม่เดินไกลเช่นนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่า
ของที่มีอยู่แล้วอยู่ก่อน แต่จะพอช่วยกิจการบ้านเมือง จะคงอยู่สัมปทานนั้นต่อไป
ไม่ได้ ข้าพเจ้าคิดว่า จะเพราะคำนั้นขอตัด กิจการตัดออกนอกคดีแต่เพียงเล็กน้อย
เพื่อเปลี่ยนแปลง ไม่ใช่แปรญัตติ คือมีอยู่ ๒ ประโยค คือจะรับสัมปทาน
หมายความว่ารับมาใหม่ “คงถือสัมปทานต่อไป” หมายความว่าเก่าเข้า
แล้ว และจะคงถือต่อไป ข้าพเจ้าคิดว่าถูกหาว่าขอตัด ตามธรรมเนียมการแปร
ญัตติที่คดีคดีใหม่ ก่อใหม่บางตัว หรือถ้อยคำประโยคนั้นประโยคนั้นบาง
เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าก็ขอพูดง่าย ๆ เมื่อให้ถามเรื่องนี้ ข้าพเจ้าเป็นห่วง
ขอบอกไว้ ถ้าหากว่าจะตัดคำว่าสัมปทานที่มีอยู่ออก คือคำว่า คง ที่ ขอให้
เลิกเสียก็

๑๕.๐๘ น.

พระยาอรรถการวิสิทน์ (กรรมวิธีการ) : ในขณะนี้เรากำลัง
พิจารณาเห็นว่า หลักรัฐธรรมนูญกรรมวิธีการวางไว้ในประกาศที่สาม จะ
เป็นการสมควรหรือไม่ นับเท่านั้นเอง เมื่อสมควรแล้วเราจะต้องวางไว้ว่า
จะให้สิ้นสุดหรือไม่เป็นอีกปัญหาหนึ่ง ท่านจะเอาคนตั้งผู้น้อยมาทำด้วยหลัก
ไม่ได้ หนึ่งปัญหาที่ท่านเป็นห่วงมีมาแต่ในมาตรา ๗๗ ซึ่งมีคำถามว่า ภาย
ในระยะเวลา ๓๐ วัน รัฐบาลนับแต่วันใช้รัฐธรรมนูญ มีให้นับทบญัตติ
มาตรา ๗๗ มาใช้บังคับแก่สมาชิกวุฒิสภา และสมาชิกสภาผู้แทน แต่ทั้งนี้
เฉพาะในกรณีที่สมาชิกนั้น ๆ ได้กระทำการขึ้นตั้งตามลักษณะตามความใน
มาตราหนึ่งมาก่อนรัฐบาลใช้รัฐธรรมนูญ อันนี้ก็หมายความว่า เมื่อรัฐ
ธรรมนูญได้ออกไปแล้ว สมาชิกวุฒิสภาคงถือสัมปทานอยู่ หรือคงเป็นค
งตั้งญัตติกับรัฐบาลในกรณีขาดคดีตนเองขึ้น ก็ไม่ให้มาครานมาใช้บังคับ
ระหว่งกันเองด้วยข้อความคดีของกรรมวิธีการตัดว่า เมื่อมีบทบัญญัติลงไป
อย่างนี้แล้ว สมาชิกนั้นๆจะต้องวินิจฉัยด้วยตัวเองว่า ควรขอที่จะตั้งสัมปทาน

LIART

หมัดหรือไม้ หรือขอขมาจะตั้งตั้งญูญูยาอันเป็นการผูกขาดกติกอบนหมัดหรือไม้
 ถ้าเขาฉันทันยี่ว่า เขาขอขมาจะตั้ง เขาตั้งของพระมหากษัตริย์โดยทางหนึ่งเห็น
 ให้พ้นไปจากเป็นผู้รับสัมปทานหรือเป็นคู่สัญญา แต่ถ้าถ้าเขาได้ตั้งใจว่า
 เขาไม่ขอขมาตั้ง เขาตั้งตั้งเลือกเอาในทางที่ตั้งขอขมาเข้ามาชกภาพ นเป็น
 เรื่องของเขาที่เขาจะพิจารณา ทั้งนี้เป็นความเห็นของกรมราชการ แต่
 สมาชิกจะเห็นได้ว่า ไม่ควรให้เขาฉันทันยี่ ดังนั้นเขาฉันทันยี่ขอขมา
 ก็ไปได้ก็เคย แต่ก็ก็เป็นเรื่องที่มาชิกจะต้องแปรญัตติในมาตรา ๗๗ และ
 ไม่ใช่แปรญัตติหมัด แปรญัตติหมัดหมายความว่า จะเอาคน ๒-๓ คนมาถ่วง
 หลกการที่ได้ไม่ได้ ควรจะไปพูดในมาตรา ๗๗ กรมราชการว่ารัฐตั้งว่า
 ควรจะเป็นดังนี้

ขุนประเสริฐสุภมาตรา : กรมราชการเข้าใจผิดว่า ข้าพเจ้า
 แปรญัตติโดยว่ามีคนกี่คนในตำแหน่งหรือตำแหน่งอื่น ที่อธิบายโดยอาศัย
 ความคิดที่ตกลงหลักเศรษฐกิจและหลักเศรษฐกิจแล้ว และอย่างนักกฎหมาย
 คอย ชันตัน ข้าพเจ้าขอขมาเดิมก่อนว่า ในฐานะนักกฎหมายนั้น เมื่อมี
 หลกการไปร่างเข้ามาตราแล้วจะแบ่งเป็นกี่มาตราก็ได้ หรือจะแบ่งเป็นก
 อนุมาตราก็ได้ และในอนุมาตราเดียวจะมีประเด็นหลายอย่างไปรวมกันก็ได้
 เฉพาะอนุมาตรา ๓ มีประเด็น ๒ อย่าง อย่างหนึ่งสัมปทานจะมีมาใหม่ อีก
 อย่างหนึ่งสัมปทานมีอยู่เก่าแล้ว เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าจึงบอก ถ้าจะม
 ักกันว่าประเด็นเดียว ในข้อนี้แล้วเปลี่ยนไม่ได้ ความจริง อนุมาตรา ๓
 ถ้าจะแยกจริง ๆ ก็แยกเป็น ๓ ข้อได้เหมือนกัน แต่เป็นเรื่องของวิธิการ แต่ว่า
 เวลาที่จะอธิบาย ข้าพเจ้าก็แบ่งประเด็นว่า อนุมาตรา ๓ มี ๓ ข้อ และ
 ข้าพเจ้าคิดว่าก็จะแสดงความเห็นในสัมปทานที่เกี่ยวกับผูกขาดก็ตอนที่มีมา
 ก่อน และข้าพเจ้าไม่รู้ว่า เขามีสัมปทานหรือไม่สัมปทาน เพราะข้าพเจ้า
 ไม่ใช่พ่อค้า แต่หลักในการร่างรัฐธรรมนูญ นี้เราจะร่างอย่างกฎหมาย
 รัฐธรรมนูญเช่นนี้ ก็คล้าย ๆ กับกรมผู้ผูกไป เราร่างรัฐธรรมนูญ ต้องดู

ด้วยประกอบมาจนกระทั่งประเทศไทยนี้เอง ข้าพเจ้าเป็นห่วงว่าจะไปกัด เมื่อคิดย้อน
 เศรษฐกิจของชาติ คือว่าคนที่แย่งธุรกิจอยู่แต่ เขาอาจจะมั่งคั่งมั่งคั่ง
 และเขาก็มีเรียนหนังสือมีความรู้ความเห็นมา ไม่ใช่ข้อดีมีปานดังๆ แล้ว
 ไปให้ทางตรงหรือทางอ้อมแก่คนอื่น ข้าพเจ้าก็บ่นเพราะเกรงว่า ตอนที่
 มีปัญหาหนักไปในทางกฎหมาย จะคิดกำจัดเศรษฐกิจของชาติมากกว่า และ
 โดยอาศัยข้อดีนี้ในฐานะที่ คนเต็มตัวมีปานมาแต่เดิม เขาจะมาเล่นการเมือง
 ข้าพเจ้าคิดว่า คนที่มาเล่นการเมือง แต่ว่าเขาคงดีด้วยยากเกินพอค่า เมื่อ
 สัมภาษณ์ได้ผู้ขาดดีดัดตนเป็นการช่วยเศรษฐกิจ ไม่ใช่ให้เศรษฐกิจตอนนั้น
 มาอยู่ในมือของชาวต่างประเทศได้แล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่า ควรสนับสนุน
 ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : พระยาศรภักย์ ฯ

๑๕.๑๘ น.

น.อ. พระยาศรภักย์พิพิธ ร.น. : พูดกันมาคราวนี้ จะช่วยกัน
 บ้างกันดีหรือสัมฤทธิ์ผลบ้าง แต่ความจริงมาคราวนี้มุ่งที่จะวางตัว
 เกียรติให้แก่สมาชิกสภา ถ้ามีข้อสงสัยใหม่ที่เกียรติจะโทษไปให้ เราช่วย
 กันออก ไม่ใช่ดีของประชาชนพลเมือง สัมมุติว่าท่านผู้ใดอยากจะทำมา
 รมพระทนต์อันดีงามมา ถือว่าเป็นเกียรติ เราว่าต้องแต่งตั้งเรียบร้อยสัก
 ผูกคอ ผู้หญิงจะนั่งแสดงไม่ได้ อย่างสบทวิ สัมมุติเชื่อว่าเศรษฐกิจไม่เสีย
 ถ้าอยากจะทำเศรษฐกิจ ถือว่าเป็นสมาชิกสภา หรืออย่างนั้นถ้าออกก็ได้
 เมื่อจะทำเศรษฐกิจไม่ควรเป็นเหตุอันอย่างที่สุด เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าเห็นว่า
 ข้อตกลงมาจัดการว่างมาเป็นการต่อมรดก เป็นการสร้างเกียรติให้แก่สมาชิก
 ว่างเข้ามาแทนที่แก่คนต่างประเทศกับไม่ได้ เพราะฉะนั้น ข้อตกลงมา
 จัดการว่างนี้ เป็นการดีแล้ว เป็นการช่วยสร้างเกียรติให้แก่สมาชิกสภา อันที่
 จริง สัมมุติผู้ว่างอาจวางใจได้เรียบร้อยมาก จะเป็นคนดี หรือรัฐธรรมนูญดี

LIRT

มีการวม เรากำลังสร้างเกียรติยศมาซัดใส่ภาคต่อไปข้างหน้า เราจำเป็น ถ้ามีช่อง
โหวตที่ไหนที่เกียรติยศของสมาชิกจะวิ่งไหลไปได้ก็มาช่วยกันซัด

ประธานสภาสร้างรัฐธรรมนุญ : นายบุญเที่ยง ฯ

๑๕.๒๐ น.

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : รอดจะต้มเราไม่ยอมให้ต้ม แต่
จะต้มก็ต้มให้ดี ส่วนไหนเลี้ยงสัตว์โคกเลี้ยงสัตว์ ถ้ามันฉะฉนก็จะแหกหรือ
คอดไป ถ้าเขาบังคับเกิดขาดเราเห็นด้วย แต่ชนิดที่จับตัวไปทาน แต่การจับ
ตัวไปทาน ก็คือการค้าขาย การที่เป็นผู้แทนราษฎรนั้นเราจะบอกว่าเป็น
ผู้แทนราษฎรนายต้องอย่างน้อยอย่างน้อย ทุกประเทศทุกทางแล้ว คนดี ๆ เขาไม่มี
โอกาส เพราะเหตุว่า คนดีเขากำมาหาเลี้ยงกายจริง มีอาชีพอะไรทำอะไร
ทันคนที่เป็นผู้แทนราษฎร คนดีไม่มีอาชีพเป็นหลักแหล่ง คนที่มาขายตัวในสภา
ผู้แทนมันยังแสดงว่าคนข้างนอก สำหรับคนที่ได้รับตัวไปทานหรือบวชโยชน
ผูกขาดคิดคนอื่นจะมีช่องโหว่ที่จะทำให้เสียหาย ข้าพเจ้ายังมองไม่เห็นที่จะ
บังคับกันได้อย่างไร หรือเกรงว่าเข้าไปพรรคการเมืองใหม่เข้ามาอาจจะช่วย
พรรคพวกของตัวเองให้ได้รับตัวไปทานอย่างน้อยอย่างนี้ ข้าพเจ้าคิดว่า ถ้าคนไม่ดี
แล้วถึงอย่างไร ๆ มันก็เฮจนได้ นึกถึงเท่านั้น ให้ญาติโยมพรรคพวก
ที่ไหนก็ตามได้ทักทาง เมื่อเราวิ่งจะต้มวิ่งแล้ว เราก็คงต้มวิ่งให้ถูก ถ้าทำ
อย่างนั้นแล้วก็ไม่เห็นเรื่องมีเรา เราไม่รู้ว่า เขาจะรักษาเกียรติของเขาอย่างไร
กับญาติเขย กงย้างข้าพเจ้ามีตัวไปทาน ข้าพเจ้าจะโอบให้ใครก็ได้เพราะมีทาง
โอบได้ และไม่มีทางห้ามไว้ อย่างหนักยังแล้วใหญ่ ทางที่ปล่อยให้เขาซัดก็
หนักพอที่จะคิดของเขาเองว่า ผู้ที่จะมาเป็นผู้แทนราษฎร ถ้าเขาได้มีเงินได้
เสียอยู่กับรัฐบาลแล้ว ก็ให้เขาเป็นตัวของเขาเอง อย่างนั้นแล้วไม่มีอะไรหอก
แต่คนที่ไม่มีอะไรข้างนอก นั่นสิ ถ้ายังไม่ทำอะไรข้างนอกแล้ว จะเข้ามาขายตัว
ในสภาจะยิ่งเลวใหญ่กว่า

LIART

พระยาศรีธรรมราช : สำหรับอนุมาตรา ๓ นั้นผู้คนที่มาขอตั้ง
ขอให้ลงมติ

มีสมาชิกบริวาร

ขุนประเสริฐศุภกามาตรา : ข้าพเจ้าขอเบียดอภิปรายต่อไป

ประชาชนสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ข้าพเจ้าขอมติประชุม ผู้ใด
เห็นว่าควรเบียดอภิปรายต่อไป โปรดชุมนุม

มีสมาชิกยกมือ ๗ คน

ประชาชนสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นว่าลงมติได้แล้ว โปรด
ชุมนุม

มีสมาชิกยกมือ ๗ คน

ประชาชนสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันไม่เบียดอภิปราย ทนขอ
เสนอลงมติ ผู้ใดเห็นว่าควรระงับอนุมาตรา ๓ ออก ตามที่ผู้แปรญัตติ
เสนอ โปรดชุมนุม

มีสมาชิกยกมือ ๒ คน

ประชาชนสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ก็คงได้
ตามร่างของกรรมาธิการ โปรดชุมนุม

มีสมาชิกยกมือ ๑๖ คน

ประชาชนสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันไม่คัด คงได้ตามร่าง
กรรมาธิการ อนุมาตรา ๓ นายเกษม บุญศรี

นายเกษม บุญศรี : ข้าพเจ้าขอแก้ข้อขัดแย้งในท้ายวรรค ๓ นี้ ๒ ข้อ
คือว่า เมื่อไม่คัดข้อให้เพิ่มให้เหมือนกัน ที่เขียนไว้เดิมว่า "โดยตรงหรือโดย
ทางอ้อม" ข้าพเจ้าขอแก้เป็นว่า ตั้งนี้ "ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม" คำคำ
ว่า "ทาง" ออกคำเดียว

หลวงประกอบนิติสาร (กรรมาธิการ) : เราได้ผ่านมาตรา ๕๗
มาแล้ว จึงเขียนว่า "โดยตรงหรือโดยอ้อม" เหมือนกัน เพราะฉะนั้น

ถ้าจะมากำหนดด้วยคำจะไม่เหมือนกัน นอกจากนกรวมวิธีการได้ตรวจดู
รัฐธรรมนูญเก่า ๆ แล้วก็เห็นว่า โดยตรงหรือโดยทางอ้อม แม้กฎหมายอีก
หลายฉบับก็ว่า “โดยตรงหรือโดยทางอ้อม” กรรมาธิการคิดว่า ทำในเรา
จึงเขียนเช่นนั้น “โดยตรง” ก็หมายความว่าจะไม่ใช่โดยอ้อม ถ้าเขียนว่า
โดยอ้อมแล้วคุ้มครอง แต่ว่าเราได้ผ่านมาตรา ๕๘ ไปแล้ว

นายเกษม บุญศรี : ในมาตรา ๕๘ นั้น ข้าพเจ้าแปรรูปคิด
ตัดออกทั้งหมด เมื่อไม่ได้คาดตัดออกทั้งหมดแล้ว เรื่องถ้อยคำของข้าพเจ้า
ในวาระนั้นผิดพลาดบ้าง) เมื่อเป็นเช่นนั้น ข้าพเจ้าจึงขอแยกประเด็นโดยยักยอก
กับศาลดังกล่าวกัน ที่ท่านอ้างว่ามาตรา ๕๘ ใช้มาแต่อย่างนั้น ท่านจะยกไปอีก
ไม่ได้เช่นนั้น ถ้าจะเอาอย่างนั้นก็คือปัญหา ข้าพเจ้ากังวลแต่ที่ว่าในฐานะที่
ขอแปรรูปคดีในมาตรา ๕๘ นั้นคนละวิธีกับมาตรา ๕๘ นั้นอีก ข้อเท็จจริงใน
ที่นั้นว่า เรื่องถ้อยคำในที่จะต้องเป็นอย่างไรอย่างหนึ่ง ถ้าจะชี้ทางต่าง
ก็ชี้ทางอ้อม ถ้าโดยตรงก็ตรงโดยอ้อม เป็นคำคู่ที่ขึ้นมาอย่างนี้ แล้วก็มี
ความหมายในคำก็เป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ข้างหนึ่งโดยตรง ข้างหนึ่งเป็นทางอ้อม
แล้ว ไม่ใช่อยู่ในความหมายของคำ ไม่ใช่อย่างนั้น ถ้าจะตัดด้วยโดย
มาตรา ๕๘ มาว่าแล้ว ข้าพเจ้าก็ไม่พูด แต่ว่าในทမ်းทางที่จะพูดไปโดย
อย่างนั้น

นายสวัสดิ์ อภัยวงศ์ : การที่มาแต่โดยนั้น - ข้าพเจ้าเห็นว่า
ไม่ได้ เพราะว่าผ่านมาตราอื่นมาหลายคำแล้ว คำอย่างนั้นก็ยกไปอีก
ซึ่งข้าพเจ้าไม่ทราบ และไม่ใช่นักอภิปรายศาสตร์ แต่นักว่าทำไม่ได้

เลขาธิการสภาข้าราชการ : ถ้อยคำยังไม่ เพราะ
เมื่อเสร็จแล้วต้องมีการที่ ๒ พิเศษอีกครึ่งหนึ่ง คือแก้ถ้อยคำให้ตรงกัน
แต่ที่ใช้มาแต่ในรัฐธรรมนูญ ๕๘ ก็ได้ใช้ในร่างกฎหมายนี้ ด้วยข้อที่เกี่ยว
โดยทางอ้อม ส่วนสภามุแทนให้ข้อเรื่องโดยตรง ก็หมายความว่า ใน

ภาษาไทยใช้โดยตรง เราไม่ใช้โดยทางตรง สิ่งนั้นที่ใช้โดยทางอ้อม
ซึ่งเป็นคำใช้มาแต่ตัว ผมคิดว่าผู้ประมุขคดีคงจะไม่คิดใจ

นายเกษม บุญศรี : ไม่ใช่เรื่องที่เคยใช้ หรือไม่เคยใช้ ที่
ข้าพเจ้าอ่านเป็นเรื่องผิดหรือถูก คือถ้าหากว่าการลงคะแนน ถ้าหากว่า
โดยทางอ้อม หรือโดยตรงนั้น ข้าพเจ้าก็พอจะอธิบายอยู่โดยตามไปได้ เพราะ
การลงคะแนนมีวิธีอย่างนั้นพออยู่ได้ สำหรับในคดีนี้ แต่ถึงอย่างนั้นใน
ลำดับของคำ และในลำดับที่ออกเสียง และในขั้นไม่มีทางคิดอย่างอื่น นอก
จากทำให้คำเต็มก่อนเท่านั้นเอง

พระยาอรรถการีย์นิพนธ์ (กรมราชการ) : ตามที่ท่านสมาชิก
ผู้เกี่ยวข้องอภิปรายเป็นการถูกต้อง ทั้งไม่เคยใช้มาแต่ไม่สำคัญ ข้อสำคัญ
อยู่ที่ถูกหรือผิดเท่านั้น แต่ถึงแม้จะว่าในทางถูกผิด แต่ข้าพเจ้าก็คิดเห็น
ว่าเราได้ใช้มาตลอด คือจะแก้ไขใหม่ก่อนแก้ไขแรกแก้ไข ทาง คือว่าต้อง
เห็นว่า “โดยทางตรง” หรือ “ทางอ้อม” หรือจะว่ากัน “โดยตรง หรือโดย
อ้อม” คือคำว่า “ทาง” ออกเสียง แต่ว่าประการที่ จะเขียนว่าโดย “ทาง
ตรง” นั้น เรื่องทำอะไรต่าง ๆ เป็นต้นว่าจะให้สัมพันธ์กันอย่างไร ค. อย่างนี้ใช้
โดยตรง ไม่ใช่ทางอะไรหรอก แต่ถ้าจะให้แม่นยำ ก. ก็ใช้โดยอ้อม เราหา
ทาง หากทางอย่างไรก็มีทาง เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าคิดว่า ที่ใช้มาเขาคงหมาย
ความอย่างนี้

๑๕.๒๕ น.

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : อย่างกรมราชการอภิปรายไปเดี๋ยวนี้
มันไม่ถูกต้องแล้ว คือว่าคำต้องการให้แม่นยำ ก. ไม่ใช่อย่างนั้น ถ้าจะให้
สัมพันธ์กันกับไปโดยตรง แม้จะว่าอย่างนั้นไม่สำคัญ โดยที่อนุญาตให้
เข้าใจในเบื้องต้นให้กรมราชการกับกรมการซึ่งกันและกัน ทั้งเป็นเวทีสัมพันธ์
กัน ก. แต่เป็นทางให้ทางอ้อม ไม่ใช่ให้ ก. ให้เป็นกรรมาชิก ก. ขด

ให้ท่านถามความรู้อย่างไรก็ได้ ชัดสำเนาตามข้อนี้ไม่ได้ ก็ถามได้ไยบ้าง
เพราะฉะนั้น ขอให้ยกข้อมติให้ฟัง

พระยาอรรณพการวิชัยพันธ์ (กรมราชการ) : คืออย่างที่บอกได้
ยกไว้ สมมติว่า รัฐบาลต้องการให้สัมปทานแก่นาย ก. คือสัมปทานป่า ซึ่งมี
เกี่ยวดองเกี่ยวพัน แต่ได้ตรงไม่ได้ เพราะรัฐธรรมนูญห้ามได้ ก็หาทางออก
ไปเถอะไว้บ้าง นาย ก. มีลูกเมีย ซึ่งลูกเมียไม่มีเงินทอง และไม่มีความตั้งใจ
แต่ความจริงนาย ก. เป็นคนดี อย่างนี้หาทางยอมให้แก่นั้นนั้น คนที่ห้ามบอกว่า
มีลูกเมียรับรอง คือเขาคงรับ แต่นาย ก. ย่อม

นายชวลิต อภัยวงศ์ : เมื่อฟังเหตุผลมาแล้ว ต่างคนมีเหตุผล
ด้วยกันทั้งสองข้าง เพราะฉะนั้น ขอเสนอให้ลงมติ

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : จะเอาใจอะไรกัน ท่านเอาใจคนเดียว
ข้าพเจ้าขอเบ็ดเตล็ดไป

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นควรเบ็ดเตล็ดไป
คำไป ขอได้โปรดข่มมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๑๐ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นควรลงมติได้แล้ว
โปรดข่มมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๑๑ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันไม่เบ็ดเตล็ดไป ข้างเจ้า
ขอเสนอให้ลงมติ ผู้ใดเห็นว่าควรแก้ข้อคำถามที่ผู้ร่างญัติ โปรดข่มมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๖ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดไม่เห็นด้วย ก็ศึกษาได้ตาม
ร่างกรมวิชาการ โปรดข่มมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๑๓ คน

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : เป็นอันไม่แก้ ท่อนอนุมาตรา & พุทธังได้รับประโยชน์ ซึ่งเราได้ตกลงมัตถว่า ต้องบัญญัติว่าไม่ได้รับประโยชน์ นายบุญเที่ยงฯ ขอให้แก้ท่อนอนุมาตรา & ออก ตามที่แปรญัตติได้

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : ถ้าไม่ทำทั้งก็ไม่อยากพูด ไม่ติดใจ

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ผู้แปรญัตติไม่ติดใจ เป็นอันว่า ผ่านไป พระยาศรภักย์ฯ ขอเติมอนุมาตรา &

๑๕.๒๕ น.

น.อ. พระยาศรภักย์พิพัฒน์ ร.น. : ตามที่ข้าพเจ้าได้กราบเรียน ต่อสภาเมื่อคืนนี้ว่า เราจะมาสร้างรัฐ เพื่อสร้างเกียรติของสมาชิกสภา ข้าพเจ้าจึงอยากจะยืนยันคำอธิบายของข้าพเจ้า ที่กล่าวถึงบุคคลต้องห้าม เป็นสมาชิกสภา และสมาชิกสภาผู้แทน เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม คราวนี้เกิดขึ้น ข้อห้ามว่า แต่ไม่เป็นผู้มีประโยชน์ได้เสียการเงิน จะเป็นโดยตรงหรือ ทางอ้อมก็ตาม ในองค์การที่ทางผู้เขาหรือชายแตกเปลี่ยนอะไรกับรัฐบาล หรือองค์การของรัฐบาล เงินแต่บุคคลผู้นั้นเป็นแต่เพียงถือหุ้นในบริษัท หนึ่งส่วนที่ใดจะกระเด็นตกต้องตามกฎหมาย กับบริษัทนั้นผู้ถือหุ้นอยู่ เกินกว่า ๒๐ คน อันที่จริง เมื่อข้าพเจ้าได้ฟังท่านของประธานฯ กล่าวเมื่อคืน ดูเหมือนว่า ท่านเห็นว่าไม่ควรจะเคร่งครัดจนเกินไป ควรจะเปิดช่องไว้บ้าง แต่ข้าพเจ้าได้กราบเรียนแล้วว่า เมื่อท่านผู้ใดสมัครจะเป็นสมาชิกสภาผู้แทน ถัดตาม หรือทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับแต่งตั้งเป็นสมาชิกผู้สมัครก็ตาม ไม่ควรจะหวังที่จะมาหาประโยชน์อะไร ในเมื่อมาเป็นสมาชิกสภา เมื่อออก จะหาประโยชน์กันอย่างสมัครเขา หรือเมื่อได้รับแต่งตั้งก็ควรจะลาออกเสีย อย่างนี้เป็นต้น ข้าพเจ้าเห็นว่าอย่ากล่าวที่ข้าพเจ้าได้กล่าวแต่ของทั้ง & ข้อ ที่ เหมือนอย่างเดิมที่ท่าน หรือการผูกขาดคดีอื่น ข้อที่ข้าพเจ้าถามเอาแบบ อย่างจากฝรั่ง แต่ที่ท่านสมาชิกผู้แก้ไขที่ ข้อเจ้าคุณปรีดาฯ ท่านพูดว่า

LIRT

มาใหม่ได้ และอีกประการหนึ่งตามรายละเอียดที่แนบมา ก็ยังไม่เป็นสัม
 ประโยชน์ได้เสียในทางการเงิน จะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม ในเชิงกิจการ
 ที่ได้ทำดีเป็นรายชื้อชขาย ถ้าคำขอขานี้ดูเหมาะสมแล้วสมาชิกจะไปขอคำปรึกษา
 ของคณา อ.จ.ส. ก็จะไม่ขอได้ แต่อย่างไรก็ดี กรรมการกรรมาธิการจะไปแก้ไขได้
 ข้อสำคัญขอได้โปรดยกตัวอย่างมาพิจารณาถึงสมาชิกสภาไม่ครบจะทำ และร่างที่
 กรรมการกรรมาธิการเขียนไปก็ยังไม่ถึง กรรมการกรรมาธิการจะได้รับไปพิจารณา
 และเท่าที่พิจารณาแล้วรู้สึกว่ามีประโยชน์แล้ว และก็ได้ตรงกันกับที่กรรมการกรรมาธิการ
 เขียนไว้แล้ว แต่เมื่อกรรมการกรรมาธิการคิดไปไม่ถึง ก็ขอได้โปรดกรรมา

น.อ. พระยาศรภักย์พิพัต รม. : ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าสมมติจะ
 มุ่งกิจการสรรพากรขึ้น ก็เพื่อเป็นการบังคับกันไม่ให้สมาชิกสภาเขาไปรับขาย
 เมื่อเหตุหรือข้อใด แต่ถ้ามกรรมาธิการเขียนไว้ในกิจการคุ้มครองได้ข้าพเจ้าก็
 ไม่คิดใจ และจะไม่กล่าวต่อไป ตัวอย่างที่มี ที่ฝรั่งเขายังกันอยู่ในเวลา
 นี้ คือเดนมาร์กพรรคการเมืองขึ้นไป เช่นพวกเดเนเบอร์ คอนเซอร์เวทีฟ ได้
 เป็นรัฐบาล ก็ได้มีการตัดตั้งบริษัทเล็ก ๆ ขึ้น เพื่อหากินกับรัฐบาล มันมีตัว
 อย่างที่ทำงานอยู่แล้ว และอย่างในระหว่างสงครามนี้ ก็เกิดขึ้นมากที่สุด คือ
 มีบริษัทเล็ก ๆ ไปรับเหมาตามโรงงานใหญ่ เขายังกันอุตสาหกรรมของ
 สาขิตพิมพ์พรรคการเมือง แล้วก็มีหุ้นด้วยถือเกิน รับประทานโทษ ข้าพเจ้าบาง
 ที่อาจจะแปลผิดไปก็ได้ ถ้าหากว่าแปลอย่างนี้กับกรรมการกรรมาธิการได้โปรด
 พิจารณาให้ดี เพราะข้าพเจ้าก็คิดมาจากรัฐธรรมนูญภาษาอังกฤษทีเดียว

พระยาอรรถการวิสัยนิพนธ์ (กรรมาธิการ) : กรรมการกรรมาธิการได้
 ในตอนภาษาอังกฤษที่ท่านเสนอแล้ว เห็นว่าการแปลงของท่านตรงไม่มีอะไรผิด
 เลย แต่บางข้อร่างของกรรมการกรรมาธิการได้ความถึงร่างของท่านเงินออกมา
 ทัศน ส่วนกรณีที่ท่านยกเมื่อก่อนนั้น กรรมการกรรมาธิการเห็นด้วย เป็นสิ่งที่สมาชิก
 รัฐสภาไม่ควรจะทำ แต่กรรมการกรรมาธิการเห็นว่า ตามตัวอย่างที่ท่านยกมานั้น
 เขายังไม่ชัด & ตามร่างกรรมการกรรมาธิการแล้ว ก็ขอได้โปรดประโยชน์ใด ๆ เป็น

ถาวรคณะกรรมาธิการฯ ประชุมที่คณะกรรมาธิการฯ ตามปกติตามกำหนดการประชุมที่จะทำจะไว้ที่นาย ก. นาย ข. ทำให้แล้ว กรรมการกรรมาธิการฯ เห็นว่า เห็นใจไม่ได้ประโยชน์ แต่สมาชิกก็ทำให้เห็นด้วยกัน ให้เข้าความประประดังที่กรรมาธิการฯ จะหาข้อห้ามและดู ตามบทกฎหมายท่านเสนอขึ้นมา ถ้าทำตามปกติก็ไม่ห้าม ประโยชน์ที่ได้เป็น พิเศษห้าม

น.อ. พระยาสุรภักดิ์พิพัฒน์ ร.น. : ที่ท่านสมาชิกผู้มั่งคั่งเกียรติ กล่าวเมื่อตอนว่า ที่นาย ก. นาย ข. ทำอะไรก็ได้สมาชิกสภาควรทำได้เช่นนั้น อาจไม่ถูกต้องนัก เมื่อเป็นสมาชิกสภาแล้วย่อมจะมีเกียรติเยี่ยงที่ควรประกอบให้ แก่ชาติบ้านเมือง จะทำตัวเหมือนอย่างนาย ก. นาย ข. ไม่สมควรอย่างยิ่ง ที่ท่านสมาชิกผู้มั่งคั่งเกียรติกล่าวว่า ข้อความที่ยกตัวอย่างมานั้น ถ้าเป็นความจริงนั้นจริงก็ขอถอน

หลวงอังคณานุรักษ์ : มีเงื่อนไขใช้คำว่า ถ้าอนุมาตรา ๔ ครบ ถึงข้อแปดปฏิบัติของท่านแล้วท่านจะถอน ผมสงสัยด้วยว่าจริงไม่ครบ

น.อ. พระยาสุรภักดิ์พิพัฒน์ ร.น. : ถูกแล้ว ถ้ากรรมาธิการฯ ประชุม ๕ นครจบมาด้วยยิ่งดี ตัวอย่างที่ข้าพเจ้ากราบเรียนข้าพเจ้าขอถอน

หลวงอังคณานุรักษ์ : ผมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า อนุมาตรา ๔ ไม่ครบแน่ ก็อย่า ขกตัวอย่างในเรื่องสรรพากร เราเห็นว่าเป็นเรื่องน่าทุเรศ เหลือเกิน อนุมาตรา ๔ ครบไม่ถึงก็ไม่ได้ผลอะไร หมายความว่าต้องได้รับ ประโยชน์พิเศษ ความจริงพิเศษหรือไม่พิเศษก็ไปตรวจพิจารณาเอา ก็อย่าตน ภาวนออกมาขอขายหม ขวยโค ก็ให้ขาย ถ้าเป็นคนรู้จักสมาชิกก็ให้ด้วย อย่างนี้จะยอมให้สมาชิกฯ สูงกว่าทำไม ตัวอย่างที่เข้ามาแจ้งเหตุออก ที่นั่น ผมคิดว่าท่านกรรมาธิการฯ ระวังขึ้นไปที่จากรนายอีกครึ่งหนึ่ง ให้มัน รั้งกันสักหน่อย คุ้มไม่คุ้ม

สมาชิกกรรมาธิการ : ท่านยอมมีมูลค่าแปรมูลค่า อนุมาตรา ๔ ตามยกตัวอย่าง สมาชิกผู้มั่งคั่งและสมาชิกผู้ยากไร้ทำอะไร

กันเคย หมายความว่า ให้รับมาจ้างสมาชิกวุฒิสภา ที่สมาชิกผู้ไม่เกียรติ
 อังของสภารัฐสภาเป็นความจริง แต่มีการขายผิดไม่เลือกหน้าทำไม
 จะไม่ยอมให้สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนไปซื้อขายได้ ถ้าเขียน
 อย่างคนมาตรา ๕ แต่จะกระดกกระดักไม่ได้โดย จะไปทำสัญญาอะไร
 ไม่ได้ จนรถไฟไม่ได้ อะไรไม่ได้ห้ามคนขอมาตรา ๕ กรรมการร่าง
 มาตรา ๕ เราใช้เวลากว่าปีจนมาความหลายวันทีเดียว ไม่ใช่เขียน
 ในเวลาเดียวกัน ให้สมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนได้มีเลือกแต่เหมือน
 ราษฎรทั้งหลาย ได้มีโอกาสที่จะได้รับประโยชน์อะไรเหมือนเช่นราษฎร
 ทั้งหลาย คือในการที่จะเขาเป็นสมาชิกไม่ใช่เขาขาดประโยชน์ แต่โดยเหตุ
 เราจ้างมาด้วยความระมัดระวังแล้ว แต่ถ้าจะพูดว่า เรื่องไหนราษฎรซื้อได้
 สมาชิกวุฒิสภาซื้อไม่ได้ จนรถไฟก็ไม่ได้ ทำอะไรก็ไม่ได้ ถ้าเช่นนั้นก็
 ไม่มีใครจะเป็นสมาชิกวุฒิสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การร่างเช่นนี้
 ก็พออยู่แล้ว ขอให้โปรดเห็นใจกรรมการร่าง ออกไปไกลแต่ถึงถิ่น ถ้าจะไป
 ไกลกว่านั้น ก็กระดกไม่ได้กระดักไม่ได้แล้ว เรื่องของสภารัฐสภา
 ผมได้เข้าใจว่า มันเป็นเรื่องผิดของตัวบุคคลจริงๆ คือเปิดไม่เลือกหน้า
 คือราษฎรก็ได้ สมาชิกสภาผู้แทนก็ได้ เหตุใดจึงยอมให้สมาชิกสภาผู้แทน
 เป็นเรื่องของตัวบุคคลซึ่งเราแก้ไขไม่ได้ รัฐธรรมนูญร่างได้แต่เฉพาะหลักการ
 ใครจะคิดอย่างนั้น เพราะฉะนั้น ผมเห็นว่า ขอให้คิดว่าเป็นความผิดของตัวบุคคล
 ไม่ใช่เป็นความผิดของหลักการ แต่ในแง่ความผิดหรือความบกพร่องของ
 หลักการมีอย่างไร กรรมการก็ยอมรับไป แต่เรื่องนี้ได้พยายามจริง ๆ
 อย่างเห็นเด่นเห็นชัด เพราะฉะนั้น ขอให้สภาได้เห็นใจ

น.อ. พระยาสุรวิชัยพัฒนา ร.น. : ข้าพเจ้าได้ฟังคำอภิปราย
 ของท่านเลขาธิการแล้ว ข้าพเจ้าจึงสงสัยว่า คำแปลของข้าพเจ้ามาตรา ๕
 ผิด คือสงสัยว่าจะแปลผิด ข้าพเจ้าจะคัดค้าน ถ้าผู้ร่างเขาทำทุกอย่าง
 ไม่ใช่ผิดข้อใดแต่เขาไม่ให้โอกาสแก่ฉัน เพราะฉะนั้น ข้าพเจ้าสงสัยว่าจะ
 แปลผิด แต่ข้าพเจ้าไม่มุกขานซ์ ถ้าผมได้ขมขื่นไป ถ้าท่านไม่เลือกก็ได้

LIRT

คุณละมับก็ได้ ผังเขาทำอย่าง เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่าพอแล้ว ข้าพเจ้า
ก็ขอถอน แต่อยากจะเรียนฝากไว้ให้สภานิติพิจารณาดำเนิน ข้าพเจ้าขอ
ตัวอย่างมาจากผู้แทน

๑๕.๕๓ น.

หลวงประยูรวงศ์ (กรวมอาชีพ) : ข้าพเจ้าจะไม่พูด
หรือว่า กรวมอาชีพคุมร่างของกรวมอาชีพ หรือคุมร่างของท่าน
หรือไม่ ท่านข้าพเจ้าก็เขาร่างของท่านขึ้นมาพิจารณาทีเดียว ท่านห้าม
ไม่ให้สมาชิกของสภาไปมีประโยชน์ใดประโยชน์หนึ่ง ในองค์การใดองค์การ
หนึ่ง ซึ่งองค์การนั้นได้ทำสัญญาซื้อขายกับรัฐบาล เว้นแต่องค์การนั้น
จะเป็นคนเดือน หรือบริษัทที่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย และมีผู้
ถือหุ้นเกิน ๒๐ คน ข้าพเจ้าขอให้ท่านผู้แปรญัตติได้เข้าใจในเรื่องหุ้นส่วน
บริษัทดังนี้ คือในเรื่องหุ้นส่วนบริษัทนั้น ถ้าท่านยกเว้นเรื่องนี้เป็นทางยุ่งยาก
เหลือเกิน ท่านยังโดยวิธีจดทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทหนึ่ง ท่านจะขอยก
กติกามาแต่เดิมก็ตาม ท่านถือหุ้นส่วน ๘๘ เปอร์เซ็นต์ แล้วเหลือ
หนึ่งเปอร์เซ็นต์ท่านจำแนกให้นาย ก. นาย ข. เพียง ๒๐ คนเป็นผู้ยกเว้น เพราะ
ฉะนั้น จุดประสงค์ท่านจะป้องกันนั้น เป็นกาวบ้องกันไม่ได้ มีทางยุ่งยาก
เหลือเกิน แม้แต่สมาชิกวุฒิสภาพรรคเดียวกันจะตั้งบริษัทขึ้นบริษัท
หนึ่ง สมมติว่า มีอยู่ ๕๐ แห่งในรัฐสภา ตั้งบริษัทหนึ่งถือหุ้นอยู่ ๕๐ คน
มีเงินยกเว้นหมดแล้ว แล้วบริษัททำการค้าขายกับรัฐบาล เป็นอันง่ายก็
แล้วเขาก็ทำได้ เพราะฉะนั้น เขาอาจจะไม่มา หรืออีกอย่างหนึ่ง ถ้าจะ
สมมติว่า มีบุคคลคนหนึ่งเขามัน เขาตั้งบริษัท เขาคิดจะมา แต่เขาต้องการ
เสียงของรัฐสภาช่วย เขาก็แจกหุ้นให้พวกวุฒิสภาอื่น ๒๐ คน ท่านนึก
มันหรือยกเว้น มันไม่ใช่อะไรอย่างที่ท่านว่า เพราะกฎหมายไทยทำได้

มีกฎหมายขององค์กรวิชาชีพเจ้าไม่ทราบ มีคนเพียงหนึ่งเปอร์เซ็นต์
ก็โทษว่าคนอื่นเสีย

น.อ. พระยาสุรภักดิ์พิพัฒน์ ร.ม. : คณะจริงข้าพเจ้ากราบ
เรียนแต่อย่างชัดเจน แต่ท่านกรรมาธิการดำ้อย่างนั้น ข้าพเจ้าก็อยากจะ
ขอความไว้วางใจว่าขอให้อำนาจ ความจริงนั้นข้าพเจ้าเป็นสมาชิกที่ถูกเลือกเข้ามา
เมื่อตั้งโรดที่ข้าพเจ้าเห็นว่ามี ข้าพเจ้าก็เห็นด้วยว่า จะเถียงหรือไม่ว่า
ท่านก็คิดเหมือนกัน ไม่ใช่ว่าข้าพเจ้าจะไม่ขอออกพันธะอะไรเลย

อีกอย่างหนึ่ง หลายนคนก็ตั้งคำถาม เช่นในมาตรา ๗๐ ทวิ รัฐพึง
ตั้งเลขาธิการชั่วคราวได้ ตลอดถึงการมารวบรวม และทราบซึ่งคราวที่ การ
บิ้องกัน และปราบปรามโรดระบอบ รัฐจะต้องกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิด
มูลค่า ก่อนรัฐได้เงินเพียง ๒ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็ยกยวนคนเป็นโรดก็บิ้องกัน
ไม่ให้ จะมีประโยชน์อะไร แต่ที่ทราบเรียนไม่ใช่จะเถียงขณะนั้น เป็นหน้าที่
เห็นว่าจะโรดก็เข้ามาเสนอ ถ้าไม่เหมาะข้าพเจ้าก็ขอถอน ข้าพเจ้าทำตามหน้าที่
และเพื่อให้อำนาจไว้ในปรญัตติด้วย

ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนญู : ที่จริงก็น่าเห็นใจ สมาชิกก็ช่วยกัน
ที่ได้นั่งฟังความเห็นแลกเปลี่ยนกัน แล้วก็ส่งมาชกไม่คิดใจ จะขอถอน ถ้าที่
ประชุมไม่ขัดข้อง ก็เห็นอันว่าให้ออกไปได้

ไม่มีสมาชิกคัดค้าน

ที่นงมีเดธาเหตุออก มาตรา ๗๗ นายบุญเท่ง ๑ ขอคัด

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : สำหรับมาตรา ๗๗ นั้น ข้าพเจ้าปร
ญกิติ ๒ ทาร คัดทางหนึ่งขอคัด อีกทางหนึ่ง ถ้าหากว่าคัดไม่ได้ข้าพเจ้าจะเรียน
ถามกรรมาธิการด้วย ก็ก็ขอคัดขยบทอนหนึ่งก่อน และอีกตอนหนึ่งซึ่งก็
เป็น ๕๐ คน คือเราไม่ได้ตกลงกันได้ว่า ถ้าหากว่าสมาชิกสภาผู้แทนราช
คณัดมีมติอย่างไรหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๗๗ นี้แล้ว จะให้ใครเป็นผู้พิจารณา
จะให้ตั้งถาวรเป็นผู้พิจารณา หรือจะให้คณะกรรมาธิการพิจารณา คณะกรรมาการ

ตุลาการฯ เหมือนว่า เรายกตกลงกันที่ห้องไม่ได้ ทกลงใจกันแรกก่อน ถ้าตกลงกันได้ว่า ชาวเจ้าเมืองที่จะพูดได้ในมาตรา

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : พูดได้ แต่ว่าท่านต้องเลิกเขา
ท่านเปลี่ยนมาอย่างนี้ได้ ถ้ายกเลิกได้ ขอให้ท่านเลิกเขา ท่านพูดมา
๒ อย่างไม่ถูกกับที่แปรญัตติ

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : เราขอปรึกษากับสภาประโยชน์ เมื่อ
เราทางหนึ่งไม่ได้ ก็ศึกษาเขาก็อย่างหนึ่ง

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ท่านต้องยืนยัน แปรญัตติจะ
ต้องเขาอย่างหนึ่ง ก็ว่าเขาอย่างไหน

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : คือคำแรกขอคัดออก

ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ : ท่านแปรญัตติ คัดคัดของคัด
หรือมีฉะหนักแก้ทั้งหมด เป็น ๒๐ คน ท่านก็ขอคนที่ทำได้

นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์ : ถ้าอย่างนั้นก็ขอคัดออก คือแปลว่า
แทนที่เราจะให้คณะกรรมการตุลาการวินิจฉัย ขอจะขอให้ยื่นไปในรูปแบบ
อย่างนั้น คือให้สภาวินิจฉัยกันเอง สำหรับคณะกรรมการตุลาการ ซึ่งควร
ทำหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกฎหมายระดับรัฐธรรมนูญหรือไม่ ความประสงค์ของ
ชาวเจ้าอย่างนั้น แต่ชาวเจ้าคิดมาตรา ๗๘ คณะกรรมการตุลาการก็ไม่ได้เป็น
คู่เหมือนไม่มีหน้าที่อย่างอื่น เพราะฉะนั้น ขอตัดมาตรา ๗๘ ทั้งหมด แล้ว
ขอให้สภาวินิจฉัยเอง

๑๕.๕๐ น.

พระยาอรรณพการสินพันธ์ (กรรมาธิการ) : ในเรื่องการสันต
ของสมาชิกภาพแห่งสมาชิกวุฒิสภา มีหลายอย่างเหตุเกิดขึ้นไม่ได้เห็นใน
ตัวจริงคือคง เป็นต้นว่า ท่านจะเห็นได้ว่า การสันตแห่งสมาชิกภาพ
หลายอย่าง เช่นกับลาออก ถึงควาออกก็ตามควร ภาย พะเนนเป็นกรร

LIRT

เห็นได้ในคดีเอง ไม่ใช่อ้อมไม่ใคร่จนใจนัก แต่ว่าการยื่นขอสมาชิกภาพหลาย
 ช่าง เป็นต้นว่า เป็นผู้ที่มิถกษณะต้องตามที่มีบัญญัติในมาตรา ๘๗ ของมาตรา
 ๑-๒-๓ และ ๕ และในมาตรา ๘๗ ของ ๑-๒ และ ๓ และในกรณีที่สมาชิก
 ณะเพราะอย่างยั้งกระทำตามมาตรา ๘๗ ที่เราได้อ่านเมื่อกัน นั้นแหละข้อเท็จจริง
 ที่ปรากฏชัดในสภาว่า สมาชิกคนใดจะต้องตามลักษณะที่กล่าวมาหรือไม่
 นั้นเป็นปัญหาเท่านั้น ตามรัฐธรรมนูญฉบับเก่า ๆ ก็ไม่ได้เขียนอะไรไว้โดย
 ถึงแม้ว่าสมาชิกภาพจะขาดไปแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่มีใครเคยที่จะกล่าวขึ้นมาว่า
 สมาชิกภาพขาดไป สมมติว่าไม่มีมาคราวนี้ สมาชิกคนใดคนหนึ่งตามข้อไป
 อย่างนี้ ใครจะมาเป็นคนบอกว่าเป็นสมาชิกคนนั้นขาดสมาชิกภาพแล้ว จะต้องมี
 การเลือกตั้งกันใหม่ หรือสมาชิกคนหนึ่งคนใดไปรับสัมปทานจากรัฐบาลเข้า
 ก็ไม่มีใครมาชี้ว่า ข้อเท็จจริงเขาได้รับจริงหรือไม่ว่าสมาชิกภาพขาดหรือไม่
 จะเห็นได้ว่า ถ้าไม่มีบัญญัติไว้ในเรื่องนั้นแล้ว บทบัญญัติในเรื่องที่ขาดสมาชิก
 ภาพ ที่ไม่เห็นได้ด้วยตนเองก็ไม่มีประโยชน์เลย จึงต้องหาทางแก้ คือต้องมี
 บทบัญญัติไว้บทหนึ่งว่า ห้ามใครเป็นผู้

ทั้งเมื่อมีความจำเป็นว่า ต้องมีบัญญัติไว้แล้ว กรรมการก็มัก
 คิดว่า จะให้ใครเป็นผู้ ก็มีอยู่ ๒ องค์การที่จะให้เป็นผู้ได้ ก็รัฐสภา
 หนึ่งนั่นเอง หรือ ๒ คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญ ทั้งในแง่ที่จะให้
 สภาเป็นผู้วินิจฉัยเองนั้นเท่ากันบ้าง ให้สภาเป็นผู้วินิจฉัยสมาชิกของตนเอง
 ภาวกระทำเช่นนั้นก็จะทำได้หรอก แต่ว่าความเหมาะสมในคดีเท่ากัน
 คนกลางเป็นคณะ คือคณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญซึ่งบัญญัติหน้าที่
 ใหญ่ไว้ให้เป็นผู้ตีความในกรณีที่มีความสงสัยว่า บทกฎหมายใดใ
 มีบัญญัติหรือไม่ ทั้งเมื่อเรามีบุคคลที่ทรงคุณวุฒิคนกลางอยู่เช่นนี้แล้ว
 ตามรัฐธรรมนูญเมื่อมีไว้แล้ว แล้วเมื่อเกิดมีปัญหาย่างนั้น กรรมการ
 ก็เห็นว่า จะมีใจเปล่า ๆ ทำไม เมื่อเมื่อแล้วก็ขอให้ไปทำงานอีกอย่างหนึ่ง
 เถอะ กรรมการรัฐสภาว่าวินิจฉัยได้ดีกว่าสภา เพราะเป็นคนกลางจริง ๆ

ที่เคยดู แต่คิดว่าพิจารณาของคณะกรรมการรัฐธรรมนุญก็ได้
เขียนไว้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย แต่ถ้าวินิจฉัยได้ว่า กรณีใด
ที่สมาชิกคนใดกระทำความผิดจากสำนึกภาพให้ท้ายอย่างหนึ่งอย่างใด เป็นต้นว่า อาจ
มีการตั้งหมายความให้สู่ความในศาลได้ เช่นนี้เป็นเช่นนี้ กรรมการรัฐสภา
จะเป็นการรับผิดชอบที่คิดว่าให้สภาพิจารณาเอง แต่อย่างไรก็ตาม เราต้องมีการผู้
ทรงคุณวุฒิแล้วก็มีปัญหา เราให้ข้อให้องค์การต่างประเทศนั้นบ้าง กรรมการ
รัฐสภาจึงเข้ามาให้สมาชิกเป็นผู้ร้องให้ตุลาการรัฐธรรมนุญเป็นผู้วินิจฉัยได้

๑๕.๕๕ น.

นายบุญเที่ยง ทองสวัสดิ์ : ที่ข้าพเจ้าแปรญัตติข้อออกเมื่อก่อน
ก็คือว่า ถ้าเปิดโอกาสให้สมาชิกเพียง ๕ คนยื่นคำร้องขอแล้ว ถ้าหากว่า
กรณีทั้งสองขตามาตรา ๗๘ อย่างที่กรรมการร่างรัฐธรรมนูญ หรือที่ท่าน
กรรมการร่างอธิบายคำว่า โดยตรง โดยอ้อมเมื่อเป็นภัยอย่างมาก คือ
แปลว่า อย่างเมื่อท่านบอกคำว่า ถ้าหากว่าจะให้สมาชิกชื่อนาย ก.
ไปให้นาง ข. คือเมีย ถ้าให้พ่อของผู้แทนนั้นก็เป็นระฆังฆาตได้ระฆังฆาต
ทั้งสมาชิก ๕ คนร้องขอทั้งราย การร้องขอเป็นของยากลำบากเพราะไม่มีใคร
กล้าทำ ถ้าอย่างนั้นก็เป็นทางที่ถดถอยแล้ว ต้องเป็นเรื่องประจักษ์ชัดแจ้ง ข้าพ
เจ้าจึงขอแปรญัตติไว้ขอให้เลิกมาคราวนี้เสีย ขอให้อำนาจผู้แทนราษฎรเป็นผู้
พิจารณาเอง ส่วนใครจะเป็นผู้ยื่นหน้าหรือร้องขออีกแต่เรื่อง เพราะเคยทำมา
แล้วอย่างผู้แทนตุรกีคดีเคยทำมาแล้ว เขาก็ดำเนินมาแล้วเป็นตัวอย่าง ถ้าหาก
ว่าเราเรื่องเป็นผู้แทนราษฎร ผู้แทนราษฎรไม่กล้าเอาเรื่องไปทูลเกล้าฯ เพราะสภา
ผู้แทนมีการพิจารณามากมาย ถ้าไปร้องที่กรรมการร่างการตุลาการก็ทำได้ระฆัง
ฆาต แต่ถ้าถ้าผู้แทนที่ไม่ได้กล้า เพราะฉะนั้น คำว่า โดยอ้อมจะเป็นทาง
ฆ่าคนได้ง่ายตาย แล้วทำไมไม่ให้ จะให้มาให้พ่อ เพราะฉะนั้น ขอให้อำนาจ
วินิจฉัย ถ้าให้สภาวินิจฉัยสมาชิกก็ไม่ค่อยกล้าทำ

LIRT

ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช : ข้าพเจ้าพูดในชั้น ในฐานที่นั่งในสภา
 เหมือนกัน ทว่าถ้อยที่สุดที่ไม่ว่าใครให้สัมภาษณ์ ก็คงงัดเกิดความพหุ
 ของเสียงข้างมากได้ คือถ้าเป็นพรรคพวกของตัวก็บอกได้ว่า ไม่มีอะไร ตัดสิน
 ขกฟ้องไป ถ้าฝ่ายตรงกันข้าม ถึงแม้ว่าจะไม่มีอะไรเลยก็บอกได้ว่า มีทางข้อม
 นี้แหละจะมีพรรคตั้งแสดงกันได้ดีย่างไร ถ้ามีคนเกิดไม่เอาเหตุเอาผลกันแล้ว
 เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่า ให้นับกลางเป็นผู้วินิจฉัยแล้วจะดีกว่า ที่ท่านบอกว่
 ๕ คนน้อยไป ความจริงเราคิดกันแล้ว ๕ คนไม่น้อยเลย กรรมการก็
 คิดว่า คณะกรรมการตุลาการรัฐธรรมนูญนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย
 ถ้ามีใครมาแย้งความที่ไม่เป็นจริงแล้ว ก็อาจจะตีความรัฐธรรมนูญ
 ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้น ถ้าทำอย่างนี้แล้วก็ไม่แน่ใจตกอย่างไร เพราะการ
 ที่จะตั้งสักกี่คนก็ตั้งมีการชกถามกันแล้วอย่างพอสมควร คนชกตั้ง ๕ คน
 ข้าพเจ้าก็คิดว่าพอสมควรแล้ว

หลวงองค์กษัตริย์ : เท่าที่ฟังท่านกรรมการชี้แจง ผมยังไม่
 เห็นด้วย คือท่านเกรงว่า จะเกิดความพหุในสภา แต่ก็จริงกรรมการ
 ตุลาการรัฐธรรมนูญมีกัน ๕ คน จะหาความพหุได้มากกว่าเราจะมีผู้รู้สภาเป็น
 ผู้วินิจฉัย ซึ่งท่านชอบให้รัฐสภาเป็นผู้วินิจฉัยแล้ว ความพหุเกิดโดยยาก
 เหลือเกิน การที่เราไม่มอบให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งก็เพราะว่าผู้ตั้งท่านั้น พระ
 มหาคษัตริย์ตั้งตั้งมาแท้ๆ อย่างไรก็ตามจะมีการทักท้วงกันได้บ้าง ส่วน
 สภาผู้แทนราษฎรนั้น ชกให้ท่านได้โปรดคิดว่า เขาเป็นผู้แทนของปวงชน
 เราควรจะให้เขาเป็นผู้วินิจฉัย ควรจะเอาข้อหรือข้อควรเขาได้ ถ้าจะทำอย่างอื่น
 แล้วไม่ถูกเลย ตุลาการกับนิติบัญญัติไม่น่าจะมาด้วยกันเลย แต่ในคล้ายๆ
 กันว่า ได้ดูการมารายงานในนิติบัญญัติ ผมเห็นว่าควรจะให้ชกกันเสียดีกว่า
 ผมจึงเห็นว่า ควรให้รัฐสภาเป็นผู้วินิจฉัย

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร : ตามที่ท่านสมาชิกผู้แทนราษฎร
 ะแวงเรื่องตุลาการรัฐธรรมนูญนั้นจะเห็นได้ว่า ตุลาการรัฐธรรมนูญ ใน

ร่างของเราเราได้พิจารณาอย่างดีแล้ว คือว่าเราไม่ได้บังคับขึ้นเลย นอกจาก
 ประธานวุฒิสภา ประธานสภาผู้แทน ประธานศาลฎีกา ลอร์ดข้าหลวง
 อธิบดีกรมอัยการ และบุคคลอื่นอีก ๕ คน ที่รัฐบาลแต่งตั้งจากผู้ที่ทรงคุณ
 งามในทางกฎหมาย นี่เป็นหลักการเบื้องต้น ขอเรียนว่า ตามรัฐธรรมนูญ
 มี ๒ ระบบ คือให้รัฐสภาวินิจฉัยเอง ซึ่งเก่าแล้ว ระบบใหม่เขาคงการให้
 คนกลาง เพราะอะไร เพราะสถานการณ์ประกอบด้วยพรรคการเมืองที่มีเสียง
 ข้างมาก แล้วจะตั้งการอะไร ก็คือฝ่ายข้างน้อยเสมอไป ถ้าหากว่า ฝ่ายที่ถก
 กลางหากตั้งเป็นฝ่ายชนะ ถ้าหากว่า ฝ่ายที่ถกกลางหาเป็นฝ่ายที่ถกตั้งเขาได้
 น้อยเช่นเขาตั้งหาคนกลางเพื่อวินิจฉัยอย่างไร เราก็มีข้อได้แก่กรรม
 การตุลาการรัฐธรรมนูญ ถ้ามีสมาชิกเพียงคนเดียวคนเราจะวินิจฉัยไม่ได้
 เป็นปัญหาเล็กน้อย เพราะฉะนั้น เราจะได้คนกลางจะดีกว่า แล้วรัฐธรรมนูญ
 สนิมนต์เสียงที่จะให้คนกลางตัดสิน เช่นเราบอก ว่า ฝ่าย ๕ คนถกฝ่ายข้างมาก
 รวมรวมได้ ถ้า ๕๐ คนจะรวมรวมกันได้อย่างไร ฝ่ายข้างน้อยก็แรงไป
 เกินนั่นเอง เพราะฉะนั้น ในระบอบประชาธิปไตย เราต้องการคุ้มครองฝ่ายข้าง
 น้อย ขอให้ท่านสมาชิกได้โปรดทรงให้ดีกว่า จะให้รัฐสภาวินิจฉัยตาม
 เสียงข้างมากดี

นายทองม้วน อติถาวร : ข้าพเจ้าขอเสนอให้ลงมติ

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เมื่อไม่มีผู้ใดคัดค้าน ข้าพเจ้า
 ขอเสนอให้ลงมติ คือว่าผู้ใดควรจะได้คัดออก ด้วยมาตรา ๘๗ เห็นควรคัดออก
 ตามที่ปรารถนา ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๕ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : ผู้ใดเห็นว่าการร่าง
 ขกถกรรมาธิการ ขอได้โปรดยกมือขึ้น

สมาชิกยกมือ ๗ คน

ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ : เป็นต้นว่าคงได้คำร่างของ
กรรมาธิการ หมวดเดาแล้ว ขอเด็กประชุม

เด็กประชุมเวลา ๑๖.๐๕ น.

คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

นายเกษม บุญศรี (ประธานกรรมาธิการ)	นายเจริญ บัณฑิตโร ผู้ช่วยรายงาน
ขุนคลังดุสิตศึกษากร (เลขานุการกรรมาธิการ)	นายประเสริฐ บัณฑิตคุณซ์ ..
พ.ช. ก้าน จำนงภูมิเขต	นายประสิทธิ์ ศรีสุชาติ ..
นายบุญเท่ง ทองสวัสดิ์	นายสุรินทร์ ถังตากกร ..
ทองอึ้งคนานนรักษ์	นายศิริ มนต์ไตรเศษย์ ..
น.ช. พระยาศรวิชัยพิพัฒน์ ร.น.	นางสาวอารีรัตน์ คุ้มบุญ ..
ขุนประเสริฐศุภมาศตรา	นายเด็ก จารุณี ..
นายอินทร สิงหนะทร	นางโฉมเดชา ถังตากกร ..
นายจางใจภักดิ์	นายพิพัฒน์ เอกะโรหิต ..
นายเกษม คำวงมฤต	นายสงวณ เคียรพงษ์ ..
	นางสาวผาณิต ศุภกรรมะ ..

๒๒๕๓)

นายโชค คุปตะวาทิน ผู้ตรวจรายงาน
นายอุดม พงษ์อภัยวงศ์ ..
นายประภัสร์ จันเตามัย ..
นายวิจิตร นิตะไพจิตร ..
นายสัมพันธ์ กุศลสัมพันธ์ ..

นายหุศ แสงอุทัย
เลขาธิการสภากร่างรัฐธรรมนูญ

ศรีธรรมมาธิเบศ
ประธานสภากร่างรัฐธรรมนูญ